

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2022 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer:	816 793 432
Organisasjonsform:	Sparebank
Foretaksnavn:	TOLGA-OS SPAREBANK
Forretningsadresse:	Ivarsveien 2 2540 TOLGA

Regnskapsår

Årsregnskapets periode:	01.01.2022 - 31.12.2022
-------------------------	-------------------------

Konsern

Morselskap i konsern:	Nei
-----------------------	-----

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet:	Nei
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet:	IFRS

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet:	Åshild Lunsæter
Dato for fastsettelse av årsregnskapet:	21.03.2023

Grunnlag for avgivelse

År 2022: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2021: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2022

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 05.07.2024

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
RESULTATREGNSKAP			
Renteinntekter og lignende inntekter			
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		3 860 000	523 000
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kunder		155 072 000	116 998 000
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av rentebærende verdipapirer		12 383 000	4 996 000
Sum renteinntekter og lignende inntekter	18	171 315 000	122 517 000
Rentekostnader og lignende kostnader			
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på gjeld til kredittinstitusjoner og finansiering		181 000	187 000
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på innskudd fra og gjeld til kunder		43 461 000	21 942 000
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på utstedte verdipapirer		13 194 000	4 717 000
Andre rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden		1 607 000	1 056 000
Øvrige rentekostnader		3 814 000	2 770 000
Sum rentekostnader og lignende kostnader	18	62 257 000	30 672 000
Netto renteinntekter	18	109 058 000	91 845 000
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	19	20 827 000	25 642 000
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	19	3 448 000	3 260 000
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter			
Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter		3 492 000	6 613 000
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter		156 000	-586 000
Sum utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	19	3 648 000	6 027 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter			
Netto verdiendring og gevinst/tap på rentebærende verdipapirer		-4 830 000	-1 585 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter		1 286 000	1 223 000

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater		481 000	414 000
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	19	-3 063 000	52 000
Andre driftsinntekter	19	624 000	606 000
Lønn og andre personalkostnader	20	30 143 000	25 286 000
Andre driftskostnader	21	27 954 000	33 845 000
Av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst/tap på ikke-finansielle eiendeler			
Avskrivninger	29	1 568 000	1 463 000
Sum av-/nedskrivninger, verdiendringer og gevinst tap på ikke-finansielle eiendeler	29	-1 568 000	-1 463 000
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer			
Kredittap på utlån målt til amortisert kost eller virkelig verdi med verdiendring over andre inntekt		8 025 000	2 827 000
Sum kredittap på utlån, garantier og rentebærende verdipapirer		8 025 000	2 827 000
Resultat før skatt fra videreført virksomhet		59 956 000	57 491 000
Skatt på resultat fra videreført virksomhet	22	13 420 000	12 544 000
Resultat etter skatt fra videreført virksomhet		46 536 000	44 947 000
Resultat før andre inntekter og kostnader		46 536 000	44 947 000
Andre inntekter og kostnader			
Andre inntekter og kostnader knyttet til investeringer i rentebærende verdipapirer		3 828 000	3 566 000
Sum andre inntekter og kostnader		3 828 000	3 566 000
Totalresultat for regnskapsåret		50 364 000	48 513 000

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
BALANSE - EIENDELER			
Kontanter og kontantekvivalenter		42 850 000	43 181 000
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak			
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til amortisert kost		197 986 000	72 622 000
Sum utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		197 986 000	72 622 000
Utlån til og fordringer på kunder			
Utlån og fordringer på kunder til amortisert kost	6-12	4 532 216 000	4 083 102 000
Sum utlån og fordringer på kunder	6-12	4 532 216 000	4 083 102 000
Rentebærende verdipapirer			
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	25	541 239 000	536 256 000
Sum rentebærende verdipapirer	25	541 239 000	536 256 000
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter			
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	26-27	108 174 000	128 721 000
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter			
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	28	1 136 000	980 000
Eierinteresser i konsernselskaper			
Varige driftsmidler			
Eierbenyttet eiendom	29	13 330 000	12 598 000
Andre varige driftsmidler	30	4 088 000	4 214 000
Sum varige driftsmidler		17 418 000	16 812 000
Andre eiendeler			
Andre eiendeler	30	7 003 000	8 262 000
Sum andre eiendeler		7 003 000	8 262 000
Anleggsmidler og avhendingsgrupper holdt for salg			

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Anleggsmidler og avhendingsgrupper holdt for salg	30	0	300 000
SUM EIENDELER		5 448 022 000	4 890 236 000
BALANSE - GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak			
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til virkelig verdi	31	6 091 000	6 015 000
Sum innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	31	6 091 000	6 015 000
Innskudd og andre innlån fra kunder			
Innskudd og andre innlån fra kunder til amortisert kost	32	4 200 046 000	3 740 012 000
Sum innskudd og andre innlån fra kunder	32	4 200 046 000	3 740 012 000
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	33	514 688 000	463 512 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	33	514 688 000	463 512 000
Finansielle derivater			
Annen gjeld			
Annen gjeld	34	12 902 000	13 081 000
Avsetninger			
Pensjonsforpliktelser			1 184 000
Forpliktelser ved periodeskatt	22	14 572 000	12 720 000
Forpliktelser ved utsatt skatt	22		121 000
Avsetninger på garantier og ubenyttede rammekreditter		826 000	684 000
Andre avsetninger		3 408 000	3 547 000
Sum avsetninger		18 806 000	18 256 000
Ansvarlig lånekapital			
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	33	40 289 000	40 014 000
Sum ansvarlig lånekapital	33	40 289 000	40 014 000
Fondsobligasjonskapital			

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Sum fondsobligasjonskapital		0	0
Sum gjeld		4 792 822 000	4 280 890 000
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital/eierandelskapital	36	40 000 000	40 000 000
Fondsobligasjonskapital	25	25 000 000	25 000 000
Sum innskutt egenkapital		65 000 000	65 000 000
Opptjent egenkapital			
Fond for vurderingsforskjeller		636 000	480 000
Fond for urealiserte gevinster		4 155 000	54 974 000
Sparebankens fond		571 030 000	481 108 000
Utjevningsfond		14 378 000	7 784 000
Sum opptjent egenkapital		590 199 000	544 346 000
Sum egenkapital		655 199 000	609 346 000
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		5 448 021 000	4 890 236 000

Årsrapport 2022

en LOKALBANK

Innhold

Banksjefen har ordet	4	REGNSKAP 2022	
Hovedpunkter 2022	5	Resultatregnskap	18
Nøkkel tall	6	Balansè, eiendeler	19
		Balansè, gjeld og egenkapital	19
		Egenkapitaloppstilling	20
		Kontantstrømoppstilling	21
STYRETS BERETNING 2022		NOTER 2022	
Økonomiske utviklingstrekk	8	Note 1. Regnskapsprinsipper	23
- Norsk økonomi	8	Note 2. Kreditt risiko	26
Bærekraft, samfunnsansvar og etikk	9	Note 3. Anvendelse av estimater	29
Bærekraft i kredittarbeidet	9	Note 4. Skjønnsmessige vurderinger	29
Bærekraftige investeringer	9	Note 5. Kapitaldekning	31
Bærekraft i banken	9	Note 6. Risikostyring	32
Miljøfyrtårn	9	Note 7. Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet	33
Åpenhetsloven	9	Note 8. Fordeling av utlån	35
Etiske retningslinjer	9	Note 9. Kredittforringede lån	36
Hvitvasking og terrorfinansiering	9	Note 10. Forfalte og kredittforringede lån	37
LOKALBANK – et nært samarbeid	9	Note 11. Eksponeringer på utlån	37
- LB Selskapet AS	10	Note 12. Nedskrivninger på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	38
- IT-infrastruktur	10	Note 13. Store engasjement	42
- Boligkreditt – OMF-finansiering	10	Note 14. Sensitivitet	43
- Forsikring	10	Note 15. Likviditetsrisiko	44
- Leasing og smålån	10	Note 16. Valutarisiko	45
- Betalingsområdet	10	Note 17. Kursrisiko	45
- Sparing og plassering	10	Note 18. Renterisiko	46
- DSS (De Samarbeidende Sparebanker)	10	Note 19. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	47
- DnB	10	Note 20. Andre inntekter	48
- Salg av vår aksjepost i Eika Gruppen AS	11	Note 21. Lønn og andre personalkostnader	49
Aktiv i Fjellregionen	11	Note 22. Andre driftskostnader	50
Drift- og balanseutvikling	11	Note 23. Skatter	51
Årsregnskapet	11	Note 24. Kategorier av finansielle instrumenter	52
- Redegjørelse for årsregnskapet	11	Note 25. Virkelig verdi finansielle instrumenter	53
Fortsatt drift	11	Note 26. Sertifikater og obligasjoner	55
Driftsinntekter	11	Note 27. Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over resultat	56
Driftskostnader	11	Note 28. Aksjer og egenkapitalbevis til virkelig verdi over utvidet resultat	57
Tap på utlån	11	Note 29. Tilknyttet selskap	58
Resultat	11	Note 30. Varige driftsmidler	58
Balanseregnskap	11	Note 31. Andre eiendeler	59
Utlån	11	Note 32. Innlån fra kredittinstitusjoner	59
Innskudd	11	Note 33. Innskudd fra kunder	60
Likviditet	11	Note 34. Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital	60
Beholdning av aksjer og egenkapitalbevis	11	Note 35. Annen gjeld og pensjon	61
Finansiering – ansvarlig lånekapital – egenkapitalbevis	11	Note 36. Fondsobligasjonskapital	61
Virksomhetsstyring	12	Note 37. Eierandelskapital og eierstruktur	62
Risikostyring	12	Note 38. Resultat pr. egenkapitalbevis	64
Kreditt risiko	12	Note 39. Garantier	64
Markedsrisiko	13	Note 40. Segmentinformasjon	65
Likviditetsrisiko	13	Note 41. Leieavtaler	66
Operasjonell risiko	13	Note 42. Hendelser etter balansedagen	66
Bankens egenkapitalbevis	14		
Styret	14		
Personal og arbeidsmiljø	14		
Disponering av årets overskudd	14		
Egenkapitaltransaksjoner	14		
Utsiktene framover	14		

Note 42. Transaksjoner med nærstående parter	66
Note 43. Formler og beregninger nøkkeltall	67

REVISORS BERETNING 2022

Revisors beretning	69
--------------------------	----

Omslagsfoto viser kunderådgiver Ann Birgit Nyaas.
Foto ved Maren Riise Rusten.

TILLITSVALGTE PR. 31.12.2022

Tillitsvalgte	73
---------------------	----

Grafisk produksjon: Smith Grafisk, Tynset

Påtroppende banksjef Per Arild Eggen overrekker blomster til avtroppende banksjef Arne Sund. Foto: Hanne Brennødden

Banksjefen har ordet

2022 har vært preget av 6 renteopp ganger. Vi har ikke hatt høyere rentenivå siden finanskrisa i 2008. Dette setter store krav til våre kunder og våre rådgivere. Inflasjonen har gått opp – det gjelder spesielt for strøm og råvarer. Vi ser at dette er krevende, og inviterer våre kunder til å ta kontakt med oss for en diskusjon om å prioritere økonomien optimalt. Vi skal være kundens tillitsfulle rådgiver.

2022 har vært det første hele året hvor Tolga-Os Sparebank har vært med i Lokalbancalliansen. Vi opplever at våre nye produktleverandører har gode leveranser, til glede for banken og våre trofaste kunder. Vi er nå aktive direkte eiere hos de fleste av våre produktleverandører. Ved profesjonell utøvelse av eierskapet, ønsker vi å sikre våre kunder gode produkter til konkurransedyktig pris.

Samarbeidet i Lokalbancalliansen er godt. Dette er et strategisk alliansesamarbeid. Vi har et tett faglig samarbeid innenfor de fleste av bankens fagfelt. Utviklingen skjer i den enkelte bank med støtte fra de 16 ansatte LB selskapet. Dette er viktig for banken og faglig utvikling av den enkelte ansatte. Om den ansatte er alene innenfor et fagfelt i banken, har den 9 kollegaer i de andre banker, som utvikler seg i fellesskap.

Tolga-Os Sparebank ønsker å sette kunden i fokus ved å utvikle kompetansen hos våre medarbeidere. Vårt mål er vi skal sette den enkelte medarbeider i stand til å være den beste utgaven av seg selv. Vi opplever at vi er en attraktiv arbeidsplass. Vi får tilbakemeldinger om at våre kunder er fornøyd. Vi får også nye kunder over hele vårt markedsområde.

Vi har i 2022 oversteget budsjettet økning i både innskudd og utlån. Vi har også nådd vårt mål i økning av forsikringsporteføljen. Tolga-Os Sparebank har i dag 4 forsikringsspesialister, plassert på ulike avdelinger

Vi opplever at banken blir sett på som viktig for å skape gode lokalsamfunn i vårt markedsområde. Vi kjenner kundene, markedet og har korte beslutningsveier.

Jeg takker de ansatte for en fantastisk innsats i 2022. Vi har jobbet tidlig og sent for å gi den beste kundeopplevelsen innenfor det kompliserte regelverket vi banker skal drive etter. Videre tar vi etterlevelsen av dette regelverket på største alvor. Jeg takker våre gode lojale kunder for samarbeidet i 2022. Vi lover å alltid ta deg som kunde på alvor for at du skal oppleve oss som det beste alternativet.

Som ny banksjef i 2022, takker jeg styret for tilliten. Jeg har gått til jobben med stor ydmykhet over det som er skapt siden 1865. Det er meningsfullt å lede en kompetansarbeidsplass som forvalter kapitalen fra Østerdalen. Jeg lover å gjøre mitt beste for at banken har utviklet seg når jeg engang gir banksjef-stafettpippen videre.

Per Arild Eggen, banksjef

Hovedpunkter 2022

Hovedpunkter pr. 31.12.2022
(Tall for samme periode i fjor i parentes)

50,4 mill

Totalresultat (48,5 mill)

7,43 %

Egenkapitalavkastning (7,8 %)

47 %

Kostnadsprosent (52,8 %)

20,39 %

Ren kjernekapitalandel (20,64 %)

5,9 mrd

Forretningskapital (5,4 mrd)

9,29%

Utlånsvekst 12 mnd (8,7 %)
inkl boligkreditt

**TOLGA
OS SPARE
BANK**

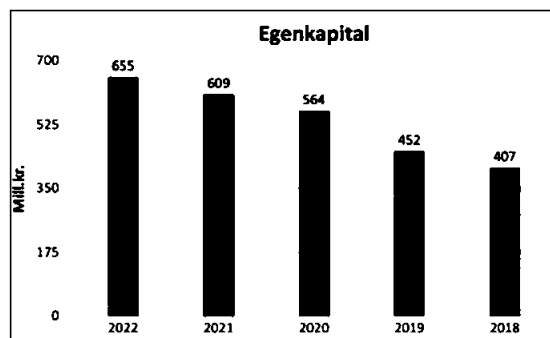
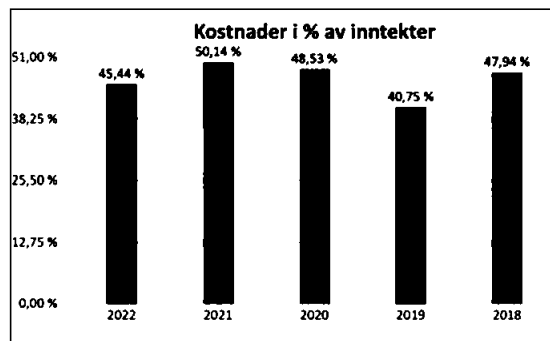
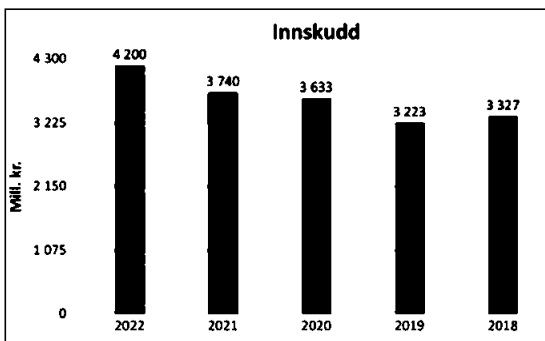
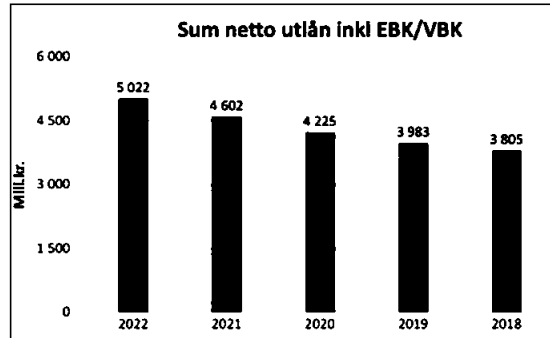
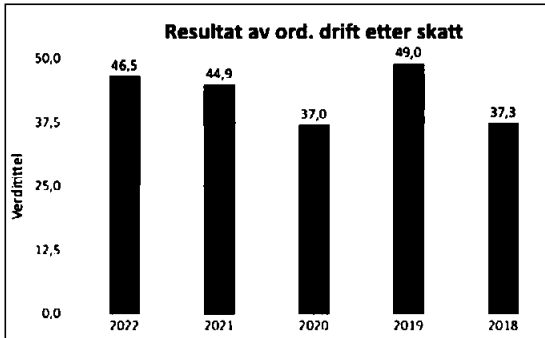
en LOKALBANK

Nøkkeltall

	2022	2021	2020	2019	2018
Lønnsomhet					
Resultat f. skatt i % av GFK	1,16%	1,21%	1,10%	1,58%	1,21%
Resultat e. skatt i % av GFK	0,89%	0,95%			
Tap i % av brutto utlån	0,18%	0,07%	0,23%	0,07%	0,12%
Tapsavsetning i % av brutto utlån	0,41%	0,24%			
Kostnader i % av inntekter	45,44%	50,14%	48,53%	40,75%	47,94%
Kostnader i % av inntekter inkl gevinst/tap verdipap.	46,96%	52,77%			
Kostnader i % av GFK	1,14%	1,28%			
Egenkapitalavkastning e/skatt	8,06%	8,27%	12,52%	11,41%	10,12%
Egenkapitalavkastning e/skatt ny beregning	7,43%	7,80%			
Innskudd i % av netto utlån	92,70%	91,60%	100,23%	93,99%	102,46%
Innskudd i % av brutto utlån	92,29%	91,39%			
Rentenetto i % av GFK	2,09%	1,93%	1,87%	2,09%	1,79%
Vekst					
Utlånsvekst i bankens balanse netto	11,00%	12,63%	5,72%	5,61%	6,81%
Utlånsvekst i bankens balanse brutto	11,19%	12,40%			
Utlånsvekst inkl.EBK/VBK netto	9,12%	8,92%	6,08%	4,68%	5,81%
Utlånsvekst inkl.EBK/VBK brutto	9,29%	8,73%			
Innskuddsvekst	12,30%	2,95%	12,72%	-3,13%	11,31%
Forvaltningsvekst egen balanse	11,41%	6,84%	15,23%	-0,10%	9,71%
Soliditet					
Ren kjernekapital	20,39%	20,64%	21,24%	21,86%	18,74%
Kjernekapital	21,26%	21,62%	22,23%	23,09%	19,89%
Kapitaldekning	22,64%	23,20%	24,07%	25,05%	21,79%
Uvektet kjernekapital andel (Leverage Ratio)	11,04%	11,17%	11,01%	11,64%	10,42%
Ren kjernekapital konsolidert	19,32%	19,49%	20,48%	20,47%	
Kjernekapital konsolidert	20,28%	20,55%	21,62%	21,78%	
Kapitaldekning konsolidert	21,73%	22,19%	23,40%	23,80%	
Uvektet kjernekapital (Leverage Ratio) forholdsmessig konsolidering	10,10%	12,13%	11,20%	10,34%	
Egenkapitalbevisprosent	9,03%	9,42%			
Fortjeneste pr egenkapitalbevis	10,19	10,31			
Bokført egenkapital pr EK-bevis	129,65	119,46			
Likviditet					
Likviditets indikator (LCR)	214,26%	174,02%			
Bemanning					
Antall årsverk 31.12	34.4	30.2	30.2	29.5	28.4

Note 43 viser formel og beregninger av nøkkeltall

Styrets beretning 2022

Tolga-Os Sparebank er en selvstendig Sparebank med kontorer i Os, Tolga, Tynset, Follidal og Elverum.

Tolga-Os Sparebank har hovedkontor på Tolga, og er den eneste banken med hovedkontor i Østerdalen. Gjennom 157 år og flere generasjoner har banken bygd opp gode relasjoner til lokalbefolkningen og lokalt næringsliv. Vår lokalkunnskap og lokale tilknytning skal komme både våre kunder, lokalbefolkningen og banken til gode.

Banken tilbyr et bredt spekter av bank-, forsikring og investeringsprodukter til privatkunder, bedrifter og institusjoner.

2022 er bankens første hele driftsår som medlem av Lokalbankalliansen. Det er etablert et nært samarbeid med 9 andre banker. Produktsamarbeidet med våre leverandører fungerer godt. Vi har lagt etableringsfasen i Lokalbankalliansen bak oss, og fokuserer nå på driftsfasen. Vi ser at alliansesamarbeidet fungerer svært godt. Videre er vi takknemlige for at våre kunder har bidratt til at Lokalbanksamarbeidet har blitt en positiv endring for banken.

Økonomiske utviklingstrekk

Global økonomi

Pandemien har også i 2022 preget utviklingen av økonomien, men de fleste land har gradvis redusert og fjernet restriksjoner. Krigen i Ukraina har også preget det økonomiske bildet i Europa og verden forøvrig. Råvarepriser har steget markert.

Gjennom pandemien har de fleste økonomier hatt en ekspansiv pengepolitikk. Dette kombinert med fjerning av restriksjoner har ført til høy inflasjon.

Dette igjen har ført til at de fleste økonomier fører nå en restriktiv pengepolitikk. Arbeidsledigheten har i de fleste økonomier vært lavere enn normalt.

Internasjonalt rentenivå har steget markant i 2022. Den amerikanske sentralbanken Federal Reserve har ikke hatt høyere rentenivå siden 2007. Styringsrenta i Norges Bank har steget fra 0,25 prosentpoeng til 2,75 prosentpoeng i 2022. Sentralbanksjef Ida Wolden Bakke signaliserer ytterligere rentehevinger i 2023.

Den europeiske sentralbanken hadde negativ rente ved inngangen til 2022. Denne har også hatt markante rentehevinger og er ved årsskiftet på 2%.

Målet med de markante rentehevingene er å få stabilisert inflasjonen og dermed økonomien. Det er signaler på at vekstkurvene flater ut, men globalt varsles det ytterligere renteøkninger.

Norsk økonomi

Vi har lagt bak oss et ekstraordinært år preget av krigen i Ukraina, sterk prisvekst og svært høye energikostnader for husholdninger og bedrifter. Aktiviteten i norsk økonomi tiltok kraftig etter nedtrappingen av myndighetspålagte restriksjoner i møte med koronapandemien. Rekordlav arbeidsledighet,

høy etterspørselsvekst og svak tilbudsside førte til den høyeste prisveksten på varer og tjenester siden 1980-tallet. Norske banker har stått stødig igjennom et turbulent år med lave tap.

Samtidig som aktiviteten i norsk økonomi tok seg kraftig opp etter pandemien, har utviklingen i husholdningenes forventninger til egen og landets økonomi falt til rekordlave nivåer. Ulike Forventningsbarometer i fjerde kvartal 2022 viste det laveste nivået i denne stemningsindikatoren siden første måling i 1992. En kombinasjon av økende renteutgifter og generelt høy prisvekst har ført til en bratt nedgang i husholdningenes disponible realinntekter.

I Norges Banks Pengepolitiske rapport fra desember anslår sentralbanken at norsk økonomi har nådd konjunkturtoppen, og at aktiviteten kommer til å avta gjennom vinteren. Norges Bank forventer at lavere konsum vil føre til at aktiviteten i fastlandsøkonomien avtar i 2023. Imidlertid er det en forventning om at økte investeringer innen petroleumsnæringen og aktivitet relatert til klimaomstilling vil løfte veksten i årene fremover.

Boligprisene steg betydelig i perioden 2020 til 2021, særlig drevet av et svært lavt rentenivå og gode statlige støtteordninger til næringslivet igjennom pandemien. Fra høsten 2022 ble det et omslag i boligmarkedet med fallende boligpriser. For året sett under ett økte prisene i landet med 1,5 prosent. Statistisk sentralbyrå anslår i deres siste Økonomiske analyser at den negative boligprisveksten i andre halvdel av 2022 vil fortsette inn i 2023. Samtidig peker SSB på at lavere boliginvesteringer isolert sett vil presse boligprisene opp på lengre sikt.

Det er forventet at sterk kostnadsvekst, høyere renter på ny finansiering og avtakende lønnsomhet for mange bedrifter vil bidra til å dempe foretaksinvesteringene i år. Norges Bank anslår at store investeringer innen batteriproduksjon, hydrogen og karbonhåndtering vil føre til at industriinvesteringene øker markert i årene fremover. Utsikter til høy etterspørsel etter elektrisk kraft vil trolig bidra til økte kraftinvesteringer fra og med neste år. Petroleumsinvesteringene er også forventet å ta seg opp igjen de neste årene.

I møte med konjunkturedgangen som følge av pandemien økte den statlige oljepengebruken betydelig for å finansiere ekstraordinære støtte- og permitteringsordninger. Krigen i Ukraina har også ført til høyere ekstraordinære utgifter knyttet til flyktninger og bistand. I statsbudsjettet for 2023 er det anslått at offentlige utgifter nå utgjør i overkant av 60 prosent av samlet verdiskaping for Fastlands-Norge, ned fra over 65 prosent i 2020.

Den svært ekspansive pengepolitikken begynte å avta i september 2021 da Norges Bank satte opp styringsrenten fra null prosent. Siden da har styringsrenten i raskt tempo blitt satt opp til 2,75 prosent. Sentralbankens prognoser indikerer en topp på 3 prosent i løpet av første kvartal 2023, og deretter en litt lavere styringsrente fra midten av året.

Bankenes utlånstap har vært lave gjennom en periode med stor usikkerhet. Tidligere tapsnedskrivninger har i stor grad blitt tilbakeført. Bankenes lønnsomhet er forventet opprett-holdt fremover som følge av økte netto renteinntekter. Soliditeten i norske banker er høy, og kapitalkravene opprettholdes med god margin.

Bærekraft, samfunnsansvar og etikk

I den daglige driften skal banken opptre ansvarlig med tanke på klima og miljø. Banken deltar aktivt med finansiering i det grønne skiftet, både når det gjelder fornybar energi, og andre miljøtiltak lokalt.

Bærekraft i kredittarbeidet

Banken skal ha et aktivt forhold til bærekraft i sin kredittgiving. Banken skal ha et aktivt forhold til bærekraft i sin kredittgiving. Bærekraft (ES'G) og klimarisiko skal inngå som en fast del av bankens kredittvurdering knyttet til BMengasjementer. I samtaler med kundene er målsettingen å få kundene til å sette økt søkelys på bærekraftig utvikling i egen virksomhet. Banken skal også sikre ansvarlig utlånsvirksomhet ved å øke egen kompetanse innenfor bærekraftområdet.

Tolga-Os Sparebank kommer til å ytterligere øke fokuset på bærekraftsarbeid i 2023.

Bærekraftige investeringer

Tolga-Os Sparebank kan ikke kjøpe rentepapirer eller fond med utstedere som er utsatt for stor ESG-risiko. Dette betyr at banken ekskluderer de samme bransjene som Statens Pensjonsfond Utland.

Banken har inngått avtale med SpareBank1 Kapitalforvaltning AS om forvaltning av verdipapirer, herunder bankens LCR-portefølje og deler av øvrig overskuddslikviditet. Avtalen sikrer at banken gis mulighet til god kontroll og oppfølging, og at forvaltningsselskapet har innført arbeidsdeling og kontrollsystemer som tilfreds-stiller bankens krav. Som en del av SMN-konsernet og Sparebank 1 gruppen, er Sparebank1 Kapitalforvaltning del av et omfattende ESG-arbeid (Environmental, Social and Governance). Konsernet følger FNs bærekraftsmål og har sluttet seg til FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift.

Bærekraft i banken

Tolga-Os Sparebank har solenergianlegg ved hovedkontoret på Tolga. Anlegget er dimensjonert for å drifte eget strømførbruk, overskuddsproduksjon leveres på nettet. Lokalene varmes opp med vannbåren varme levert av Holmen Biovarme AS. I bankens lokaler på Tynset, Tolga og Os er det investert i ventilasjonsanlegg med varmegjenvinning.

Miljøfyrtårn

Banken er sertifisert som miljøfyrtårnbedrift. Sertifiseringen gjelder alle bankens fem kontorer. Miljøfyrtårn er et tredjeparts sertifiseringssystem som ligger under «Stiftelsen Miljøfyrtårn». Kriterier for bank og finans er blant annet at virksomheten skal ha en klima- og miljøpolicy innen finansiering, obligasjoner, spareprodukter/ plassering av kundenes innskudd og forvaltning av virksomhetens egne midler.

Åpenhetsloven

Den nye Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022. Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester.

Som sertifisert miljøfyrtårn har banken en uttalt policy om at vi skal ta aktivt samfunnsansvar, og at du som kunde i Tolga-Os Sparebank skal kunne få bærekraftige produkter og tjenester. Derfor har vi startet arbeidet med å kartlegge alle våre leverandører i henhold til OECD sine retningslinjer slik at vi i slutten av juni 2023 vil kunne legge frem en komplett rapport på våre hjemmesider.

Etiske retningslinjer

Dokumentet Retningslinjer for etikk, bærekraft og samfunnsansvar beskriver bankens utøvelse av etikk og samfunnsansvar internt i banken, i møte med kunder og i møte med samfunnet ellers.

Overordnet blir Etiske retningslinjer gjennomgått med både styret og ansatte. Retningslinjene skal sikre at banken ikke medvirker til krenkelse av arbeidstakerrettigheter, hvitvasking, korrupsjon, terrorfinansiering, miljøskade eller handlinger som kan oppfattes som uetiske.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Vi ser stadig oftere oppslag i media om at norske banker har blitt, eller blitt forsøkt misbrukt av kriminelle til hvitvasking og terrorfinansiering. Flere mener nå at små banker er spesielt utsatt. Regelverket om antihvitvasking har som formål å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. Dette medfører blant annet at banken er pålagt å innhente legitimasjon fra alle sine kunder samt vurdere opplysninger om alle kundeforhold. Reglene gjelder både nye og eksisterende kundeforhold. Banken skal jevnlig gjennomføre kundetiltak som ledd i løpende oppfølging og sørge for at dokumentasjon og opplysninger er korrekte og oppdaterte. Mange av våre kunder har i den senere tid blitt kontaktet av banken på grunn av disse reglene, og mange vil bli kontaktet også i fremtiden. Elektroniske løsninger vil forhåpentligvis gjøre det enkelt for kundene våre å oppdatere nødvendig informasjon når banken ber om det.

Tolga-Os Sparebank har økt antall årsverk innen AHV fra 0,5 til 1,5 i løpet av 2022. I tillegg har hele organisasjonen fokus på å etterleve et strengt regelverk innen AHV. Vi deltar i prosjekter og faghuber, for å sikre at våre ansatte på området har relevant kompetanse.

Banken har et viktig samfunnsansvar i å begrense mulighetene for økonomisk kriminalitet i form av hvitvasking og terrorfinansiering. Myndighetene anser bankenes antihvitvaskingsarbeid som svært viktig i kampen mot kriminalitet, og i Tolga-Os Sparebank prioriteres dette arbeidet høyt for å beskytte banken og kundene våre.

LOKALBANK – et nært samarbeid

25. oktober 2021 gikk vår bank over til vår egen allianse – LOKALBANK.

De 10 bankene som utgjør LOKALBANK Alliansen, sammen med vårt selskap LB Selskapet AS, er Aasen Sparebank,

Askim & Spydeberg Sparebank, Drangedal Sparebank, Nidaros Sparebank, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Sparebank 68° Nord, Stadsbygd Sparebank, Tolga - Os Sparebank og Ørland Sparebank.

Vi har undertegnet samarbeidsavtaler med de øvrige bankene i LOKALBANK og etablert et selskap, LB Selskapet AS, hvis formål er å realisere LOKALBANKs alliansestrategi. LB Selskapet har sin forretningsadresse i Trondheim og ivaretar spisskompetanse og støttefunksjoner for bankene.

LOKALBANK skal ved bruk av bankenes ressurser, ansatte i LB Selskapet og kontinuerlig kunnskapsinnhenting skape et utviklingsorientert fagmiljø som evner å skape merverdi for lokalbanker og lokalsamfunn over hele landet. LOKALBANK vil arbeide for et økt samarbeid mellom norske banker og vil etablere samarbeid med produktselskaper og leverandører på tvers av andre allianser og samarbeidskonstellasjoner.

Det har gjennom 2022 vært gjennomført grundige strategiprosesser i alliansen og vi står ved inngangen til 2023 enda bedre rustet til å møte de utfordringer vår bank står foran.

LB Selskapet AS

Bankene i LOKALBANK stiftet LB Selskapet AS 22. oktober 2019. Selskapet er alliansens verktøy for realisering av alliansestrategien. Selskapet har rekruttert medarbeidere med spisskompetanse. Disse skal støtte bankenes medarbeidere innenfor utvalgte fagområder. I tillegg skal selskapet levere fellestjenester så som depot-tjenester og økonomistøttefunksjoner til de bankene i alliansen som ønsker slik tjenester.

Ny administrerende direktør i selskapet tiltrådte 1. september 2022. Selskapet hadde ved årsskiftet 17 medarbeidere (16,5 årsverk) og noen innleide ressurser.

Denne staben vil bli utvidet i løpet av 2023. Dette som resultat av den reviderte alliansestrategien og myndighetenes stadig økende krav til bankene for etterlevelse innenfor en rekke virksomhets- og risiko-områder.

IT- infrastruktur

Banken har sammen med de øvrige bankene i LOKALBANK inngått en rammeavtale med Skandinavisk Datacentral AS (SDC) for levering av IT-infrastruktur for en direkteløsning fra 25.10.2021. Dette er samme hovedleverandør av IT som tidligere, men avtalen er nå direkte med alliansebankene og ikke via Eika gruppen AS. Avtalen har, som tidligere, en rullerende 3 års varighet.

SDC er bankens hovedleverandør av både datadrift og datasystemer for bankdrift. Selskapet eies og brukes av nordiske banker i Norge, Danmark, Sverige og Færøyene. Bankene i LOKALBANK er direkte eiere i selskapet.

Systemer som mobilappen, nettbank og bankens reskontosystem leveres av SDC.

LOKALBANKs IT-strategi er å satse på flest mulig fellesløsninger og minst mulig egenutvikling. Dette for å holde kostnadene lavest mulig. IT-kompetanse skal styrkes i alliansebankene, samtidig som LB Selskapet AS innehar medarbeidere med spisskompetanse innenfor IT-området.

Boligkreditt – OMF-finansiering

De 10 bankene i LOKALBANK har inngått avtale med de sparebankene som eier Verd Boligkreditt AS om et samarbeid på like vilkår ved eierskap i boligkredittselskapet. Vårt eierskap i Eika boligkreditt AS vil reduseres i takt med naturlig reduksjon av utlånsvolum ved avtalt nedbetaling av lånene gjennom dette selskapet. Begge selskapene praktiserer dynamisk eierskapsprinsipp og eierskapet er avhengig av utlånsvolum i de respektive selskapene.

Utfasingen fra Eika Boligkreditt AS og innfasingen i Verd Boligkreditt AS vil skje gradvis. Banken har sikret sitt fremtidige behov for OMF-finansiering ved sine avtaler med Verd Boligkreditt AS.

Forsikring

Tolga-Os Sparebank og de 9 andre bankene i LOKALBANK-samarbeidet har signert avtale om distribusjon for Frende Forsikring fra 25.10.2021 og eierskap i morselskapet Frende Holding AS.

Leasing og smålån

Vi har inngått avtale med Brage Finans AS vedrørende leasing til bedriftsmarkedet og salgspantelån til privatmarkedet. Bankene i LOKALBANK er medeiere i Brage Finans AS.

Betalingsområdet

Banken har inngått samarbeid med Balder Betaling AS. Bankene i LOKALBANK har lagt sine eierandeler i Vipps inn i dette selskapet. Gjennom dette indirekte eierskapet er vi med på å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere og selskapet. Balder Betaling AS har en koordinerende rolle overfor bankene knyttet til opplæring og distribusjon av produkter og tjenester, samt bistand med kompetanse innen betaling og ID-området.

Sparing og plassering

Banken har inngått avtale med Nordea Liv og Norne Securities for liv, pensjon- og spareområdet.

Innen spareområdet er Norne Securities en solid aktør som kan tilby et bredt investeringsunivers. Nordea Liv og pensjon ble valgt bl.a. på grunn av at de har meget gode tekniske løsninger.

DSS (De Samarbeidende Sparebanker)

DSS, De Samarbeidende Sparebankene, ble opprettet i 2008, og er et samarbeid mellom 8 banker på Sør og Sør-Vestlandet.

Vi har gjennom 2022 videreutviklet vårt gode samarbeid med bankene i DSS. DSS har stor grad av interesselighet på tilsvarende måte som interesselighet er en viktig forutsetning for det gode samarbeidet i LOKALBANK. De åtte bankene i DSS og de ti bankene i LOKALBANK eier sammen Verd Boligkreditt AS.

DnB

Banken har i flere år hatt avtale med DnB om kontokreditt, avregning og utenlandsbetalinger. Denne avtalen er fornyet i løpet av 2022.

Salg av vår aksjepost i Eika Gruppen AS

Tolga-Os Sparebank valgte, sammen med de øvrige bankene i LOKALBANK, å selge hele vår aksjepost i Eika Gruppen AS i første tertial 2022. Oppnådd salgspris var NOK 242,50 pr. aksje. Den samlede aksjeposten for bankene i LOKALBANK utgjorde 11,88 prosent av aksjene i Eika Gruppen AS og det samlede salgsprovenyet var på NOK 712,3 mill.

Vår bank hadde en eierandel på 1 %, noe som ga et salgsproveny på 60,4 MNOK og en bokført gevinst på 51,5 MNOK. Gevinsten ble bokført i årene 2019, 2020 og 2021.

Aktiv i Fjellregionen

Eiendomsmegleren i Fjellregionen AS eies av RørosBanken og Tolga-Os Sparebank. Bedriften har kontor på Tynset og Røros og hadde ved utgangen av 2022 tre ansatte. Størsteparten av salget kommer fra salg av boligeiendommer og fritidseiendommer, men også landbrukseieendommer, prosjekterte boliger, tvangssalg, tomtesalg og næringsbygg.

Drift- og balanseutvikling Årsregnskapet

Redegjørelse for årsregnskapet

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til ifrs og forskrifter. Etter styrets oppfatning gir det framlagte årsregnskapet med balanse en rettvise oversikt over bankens drift og økonomiske stilling ved årsskiftet.

Fortsatt drift

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Driftsinntekter

Bankens netto rente- og kredittprovisjonsinntekter økte i 2022 17,2 millioner kroner til kr 109,058 millioner kroner (91,845 millioner kroner.) Rentenetto i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 2,09 %, mot 1,93 % i 2021.

Netto provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester ble 17,4 millioner kroner. (22,4 millioner kroner). Inntektssvikten skyldes lavere provisjonsinntekter på forsikring og lavere provisjonsinntekter på boligkredittlån.

Inntekter fra utbytte ble i 2022 3,6 mill.kr, mot 6 mill.kr i 2021.

Netto verdiendring og tap på valuta og verdipapirer på -3,1 millioner kroner (+0,1 millioner kroner)

Sum driftsinntekter for 2022 økte med 6,7 millioner kroner til 127,6 millioner kroner.

Driftskostnader

De totale driftskostnadene for 2022 ble 59,7 millioner kroner. (60,6 MILL 2021). Personalkostnadene økte med 4,8 millioner kroner, andre driftskostnader ble redusert tilsvarende. Økte personalkostnader skyldes flere årsværk, hovedsakelig for å dekke økte regulatoriske krav, og øke vår spesialkompetanse på forsikring. Vi har også fokusert på å redusere nøkkelmennrisikoen i banken. Det var også overlappkostnader tilknyttet bytte av banksjef og økonomisjef. Reduserte driftskostnader skyldes bortfall av Eika-kostnader.

Tap på utlån

Det ble i 2022 tapsført 8,0 millioner kroner på utlån, som utgjør 0,18 % av brutto utlån. Tapene kommer i hele vårt markedsområde og er i hovedsak tilknyttet Bedriftsengasjement. Tapene kommer som følge av krevende tider i næringslivet med økte energi, råvare og finanskostnader.

Tapene er i all hovedsak avsatt på eksisterende engasjementer.

Resultat

Resultat før skatt ble 59,9 millioner kroner mot 57,5 millioner kroner i 2021. Etter skattekostnad er resultatet 46,5 millioner kroner, mot 44,9 millioner kroner i fjor.

Balanseregnskap

Forvaltningskapitalen var pr. 31.12.2022 5.448 millioner kroner, en økning på 558 millioner kroner sammenlignet med 2021.

Utlån

Bankens brutto utlån var pr. 31.12.2022 4.551 millioner kroner, en økning siste år på 467 millioner kroner. 3.524 millioner kroner (77,5 %) er utlån til privatkunder og 1.026 millioner kroner (22,5%) utlån til næring/ landbruk.

Innskudd

Innskudd fra kunder pr. 31.12.2022 var 4200 millioner kroner, en økning siste år på 460 millioner kroner. Innskudd i prosent av netto utlån var ved årsskiftet på 92,3 % mot 91,6 % i 2021.

Likviditet

Banken har likviditetsreserver plassert i bank, sertifikat- og obligasjonsmarkedet, samt en årlig rullerende oppgjørskreditt på 130 millioner kroner i DNB. Bankens LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 31. desember 2022 er på 214 %, og NSFR 121 %.

Beholdning av aksjer og egenkapitalbevis

Banken har pr. 31.12.2022 strategiske aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat for 51 millioner kroner og 51,6 millioner kroner strategiske aksjer til virkelig verdi over ordinært resultat.

Egenkapitalbevis til virkelig verdi over ordinært resultat er på 1,2 millioner kroner.

Beholdningen av obligasjoner er pr. 31.12.2022 på 554 mill.kr til virkelig verdi over resultat.

Finansiering – ansvarlig lånekapital – egenkapitalbevis

Banken har utstedt senior obligasjonslån på til sammen 514,7 mill.kr. Rest løpetid er fra 1 mnd til 34 mnd. Banken har et fondsobligasjonslån på 25 millioner kroner og et ansvarlig lån på 40 millioner kroner, begge med Call i februar 2027. Banken har utstedt egenkapitalbevis i en emisjon høsten 2018, bankens eierandelskapital er på 40 millioner kroner fordelt på 400 000 egenkapitalbevis og 244 eier pr. 31.12.2022.

Etter overgangen til IFRS blir fondsobligasjoner nå klassifisert som egenkapital.

Gjenværende resultat etter renter fondsobligasjoner, samt realisert inntekt/kostnad iht egenkapitalmetoden i ordinært

resultat, fordeles mellom egenkapitalbeviskapitalen og grunnfondskapitalen ihht til deres relative andel av egenkapitalen (dvs eierbrøken) pr 01.01.2022. Eierbrøken pr 01.01.2022 er på 9,03%.

Styret foreslår overfor bankens generalforsamling at det deles ut et kontantutbytte for 2022 på kr 7,50 pr egenkapitalbevis, og at det settes av kr 700 000 til gaver til allmenntilgunnige formål.

VIRKSOMHETS- OG RISIKOSTYRING

Virksomhetsstyring

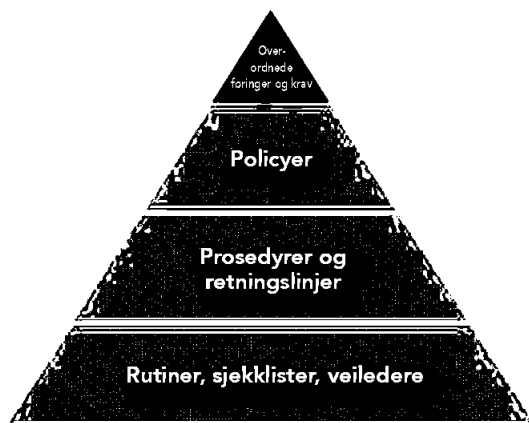
Tolga-Os Sparebank har høyt fokus på å etterleve strenge etiske prinsipper. For å utvikle et godt tillitsforhold mellom banken og de viktigste interessegruppene, er det nødvendig med gode styringssystemer for virksomheten.

Dette innebærer blant annet:

- Et kompetent og uavhengig styre
- Gode interne styringsprosesser
- En objektiv og uavhengig eksternrevisjon.
- Åpen og god kommunikasjon med ansatte og omgivelsene forøvrig.

Styret arbeider etter en årsplan og har årlige vurderinger av arbeidsformen med sikte på forbedringer. Styret er ansvarlig for bankens strategiprosess og har det overordnede ansvaret for at banken har en god virksomhetsstyring. Bankens mål for risikotoleranse fastsettes av styret i rammedokumenter (policydokumenter) for hvert risikoområde.

Policy for virksomhets- og risikostyring gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen, i banken. Dokumentet er forankret i og vedtatt av bankens styre, og skal også ses i sammenheng med bankens strategi og vedtekter. Revisjon av dokumentet skjer ved behov og minimum en gang per år. I tillegg til dette dokumentet har banken egne policydokumenter for de viktigste risikoområder, illustrert i figuren og nedenfor.

Risiko og revisjonsutvalget mottar regelmessig rapporter og analyser for de ulike risikoer. De innstiller videre til styret for beslutning.

Samarbeidet med revisor er åpent og godt. Bankens revisor arbeider etter en årlig plan for revisjonsarbeidet. Det er ekstern revisor som bekrefter internkontrollen i banken.

Risikostyring

Banken har risikostyring ihht. Finansforetaksloven med tilhørende forskrifter, herunder Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning, FOR 2014-08-22-1097. Det er etablert compliance- og risikokontrollfunksjon. Risikokontrollfunksjonen har det overordnede ansvaret for overvåkingen av alle bankens risikoområder. Compliancefunksjonen skal løpende vurdere om banken oppfyller sine forpliktelser i henhold til de til enhver tid gjeldende regler, samt være en rådgiver for styret i når det gjelder etterlevelse av regelverket. Compliance- og risikokontrollfunksjonen er uavhengig og rapporterer direkte til styret. Etter at tidligere compliance-ansvarlig sluttet i januar 2022, har ansvaret vært outsourcet til BDO. Vi har dermed fått en av de mest erfarne aktørene til å gjennomgå vår etterlevelse av rutiner og regler. Dette har løftet vårt regulatoriske kompetansenivå. I september 2022 ansatte vi Compliance-ansvarlig som har jobbet tett med BDO ut året, og overtatt ansvaret fra årsskiftet. Vi har fra samme tidspunkt inngått en rådgiveravtale med BDO.

Årlig gjennomføres det en egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne prosessen kalles ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Kapitalsituasjonen vurderes med hensyn til bankens risiko, og en analyse av denne. Sett i sammenheng med forventet finansiell utvikling, ulike myndighetsbestemte bufferkrav og andre regulatoriske kapitalkrav samt markedets forventning, har styret i dette dokumentet besluttet minimumsmål for ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital. Disse målene er også vurdert opp mot ulike stresstester.

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de viktigste risikoene:

- kredittisiko
- markedsrisiko
- likviditetsrisiko
- operasjonell risiko

Kredittisiko

Kredittisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan innfri sine forpliktelser til avtalt tid. Dette anses som bankens største risikoområde.

Bankens styring av kredittisiko tar utgangspunkt i policy for kredittisiko. Det er vedtatt rammer for risikoeksponering knyttet til vedtatt risikotoleranse. Risikoene styres i tillegg gjennom etablerte rutiner og retningslinjer. Banken har en fullmaktstruktur for innvilgelse av lån og kreditter. Ved innvilgelse av boliglån følger banken forskrift om krav til nye utlån med pant i bolig.

Bankens portefølje defineres ved hjelp av en risikoklassifiseringsmodell som beregner kundens sannsynlighet for mislighold de kommende 12 måneder. Sannsynligheten for mislighold avgjør hvilken risikoklasse kunden får. Sannsynligheten for mislighold bestemmes av interne og/eller eksterne data.

Risikoklassene er inndelt slik:

- Risikoklasse 1 - 3 er lav risiko
- Risikoklasse 4 - 7 er middels risiko
- Risikoklasse 8 - 10 er høy risiko
- Risikoklasse 11 - 12 er misligholdte og tapsutsatte engasjement

Utlån og garantier til næringslivet innebærer i sin alminnelighet større risiko for banken enn personengasjement. For å styre bankens risiko er det i bankens kredittpolicy satt rammer for samlet engasjement innenfor forskjellige risikogrupper. Risikoklassene er utgangspunkt for bankens fullmaktstruktur. Systemet med risikoklassifisering bidrar til å sikre oppfølging av tapsutsatte engasjement. Overtrekk og restanser følges opp løpende og mislighold rapporteres månedlig til styret.

Utviklingen i utlånsporteføljen følges opp med blant annet mislighold- og risikorapporter. Tiltak og fokusområder vurderes løpende i tråd med utviklingen i markedet, enkeltengasjement og porteføljer.

Store engasjement defineres som engasjement mot en enkelt kunde som er større enn 10 % av bankens ansvarlige kapital. Slike engasjement kan i seg selv utgjøre en risiko. Dette gjør seg særlig gjeldende hvis de utgjør en stor andel av den totale portefølje og samtidig er konsentrert om enkelte bransjer eller næringer. Banken har derfor i sine retningslinjer rammer for hvor mange store engasjement vi kan ha. Det er også rammer for eksponering mot ulike bransjer. Ved utgangen av 2022 har banken ingen store engasjement, og vi har ingen utpreget konsentrasjon av eksponering mot enkeltbransjer.

Risiko og revisjonsutvalget mottar kvartalsvis rapportering av eksponering og risiko i utlånsporteføljen sett opp mot de styrefastsatte rammene i kredittpolicyen. Utvalget sender rapporten til styret for endelig behandling. Risikonivået for kreditt anses som moderat til lavt og ligger innenfor de rammer som styret har vedtatt for kreditt risiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for reduserte verdier av bankens finansielle instrumenter som følge av svingninger i markedspriser for finans- og realaktiva. Styret har vedtatt en markedspolicy som setter nærmere rammer for bankens aktivitet på dette området.

Måltall rapporteres månedlig til styret og policyen blir gjennomgått og revidert årlig i styret.

Banken skal ha en moderat eksponering mot markedsrisiko i form av åpne posisjoner som følge av inn- og utlånsaktiviteten og/eller posisjoner i ulike typer finansielle instrumenter. Styring av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for eksponering. Rammene gjennomgås og vedtas årlig av styret. Banken har ikke rammer for å investere i aksjer.

Bankens portefølje av obligasjoner og obligasjonsfond forvaltes i hovedsak av Sparebank1 kapitalforvaltning. Banken har gode muligheter til å styre og kontrollere bankens markedsrisiko på bakgrunn av rapporter fra forvalter og egne vurderinger.

Banken skal ha en lav renterisiko. De fleste lån og kreditter løper derfor med flytende rente som følger markedets renteutvikling. Tilsvarende har innskudd fra kunder og innlån fra

markedet flytende rente. Dersom det inngås fastrenteavtaler på innskudd eller utlån, kan renterisikoen som da oppstår reduseres ved bruk av rentebytteavtaler.

Banken verken kjøper eller selger valuta og vi har ikke garantier i valuta. Bankens eneste eksponering mot valuta er at kostnader til SDC betales i danske kroner og at banken har aksjer i SDC. Bankens risiko knyttet til endringer i valutakurser anses som ubetydelig.

Styret anser bankens markedsrisiko som moderat til lav og det er innenfor risikotoleransen for dette området.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke greier å oppfylle sine betalingsforpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Likviditetsrisikoen avhenger av forfall på kundeinnskudd, ekstern finansiering, likviditeten i markedet og bankens kredittverdighet. Styret har vedtatt en likviditetspolicy for å håndtere denne risikoen og sikre god og langsiktig likviditetsstyring. Risikoen søkes redusert ved å ha en tilstrekkelig likviditetsreserve, samt en jevn forfallsprofil på ekstern finansiering.

Innskudd er bankens viktigste finansieringskilde og utviklingen i innskuddsdekning er sentral for bankens avhengighet av ekstern finansiering. Innskuddsdekning er innskudd målt i prosent av brutto utlån. Likviditetsområdet overvåkes løpende, og styret mottar rapportering på likviditetsrisiko hvert kvartal. Banken ligger innenfor de rammer som styret har vedtatt i bankens likviditetspolicy, og bankens likviditetsrisiko vurderes som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller mislykkede interne prosesser, sviktende systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser som f.eks. svindel og bedrageri.

Operasjonell risiko ligger i den løpende driften av banken og knyttes til alle deler av bankens virksomhet. Risikoen søkes redusert ved hjelp av policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer og organisering som gir arbeidsdeling og klare ansvarsforhold. Det er i tillegg nødvendig med gode internkontrollrutiner og ikke minst god kultur for internkontroll. Det er også tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger og utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere ulike krisesituasjoner.

Styret gjennomgår og reviderer årlig bankens policy for operasjonell risiko.

Styret mottar kvartalsvise rapporter på eksterne og interne hendelser som sier noe om nivået på bankens operasjonelle risiko. Det utarbeides årlige risikovurderinger som legges til grunn for valg av kontrollhandlinger og for det kontinuerlige arbeidet med å optimalisere internkontrollarbeidet.

Banken har stadig fokus på hvordan lover og forskrifter skal implementeres og etterleves på best mulig måte. Det er styrets oppfatning at bankens kontrollopplegg og stadige fokus på mulige forbedringer, gjør at området for operasjonell risiko er godt i varetatt, og risikosituasjonen på området vurderes som akseptabel.

Bankens egenkapitalbevis

Banken utstedte egenkapitalbevis i november 2018. Bevisene er ikke notert på børsen, men kan handles via megler. Banken har avtale med Norne Securities som megler.

Det er totalt 400 000 egenkapitalbevisbevis pålydende kr 100,-, fordelt på 244 eiere.

Tolga-Os Sparebank har som mål å oppnå økonomiske resultater som gir Egenkapitalbeviserne tilfredsstillende og stabil avkastning, i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Bankens årsoverskudd etter skatt vil bli fordelt mellom Egenkapitalbeviserne og sparebankens fond i samsvar med deres relative andel av bankens egenkapital (eierbrøken). Egenkapitalbeviserne sin andel av overskuddet fordeles mellom utbytte og utjevningfondet.

Ved fastsettelse av utbytte vil det bli tatt hensyn til bankens soliditet og forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, behov for kjernekapital og hva som er forenlig med god forretningskikk og eksterne rammebetingelser.

Styret

Styret har i 2022 avholdt 16 styremøter. Det er avholdt 7 møter i risiko og revisjonsutvalget. Det er avholdt fellesmøter mellom revisor og styret/revisjonsutvalget. Hele styret er bankens risiko- og revisjonsutvalg.

Styret er av den oppfatning at banken er tilstrekkelig kapitalisert i forhold til både gjeldende og varslede krav til bankenes egenkapital.

Banken har etablert en styreansvarsforsikring som del av bankens forsikringsdeknings.

Personal og arbeidsmiljø

Banken hadde 31.12 2022 35 ansatte som utgjorde 34,4 årsverk, fordelt på 20 kvinner og 15 menn. Bankens ledergruppe består ved årsskifte av 2 kvinner og 4 menn. Styret består av 5 medlemmer, 2 kvinner og 3 menn. Styret og administrasjonen tilstreber likestilling og bankens lønns- og personalsystemer er kjønnsnøytrale.

Sykefraværet var i 2022 på 7, 1 %, inkludert 2 langtidssjukmeldinger. Det arbeides godt på alle avdelinger, arbeidsmiljøet og samarbeidet med de tillitsvalgte vurderes som godt. Banken er medlem av bedriftshelsetjenesten og har pensjonsordning og gruppelebensforsikring dekket gjennom avtale med forsikringselskap.

Det har ikke forekommet ulykker med personskader i løpet av 2022.

Disponering av årets overskudd

Resultat etter skatt	kr 46 536
Renter på fondsobligasjoner	kr 1 423
Utbytte til egenkapitalbeviserne	kr 3 000
Overført til utjevningfondet	kr 1 188
Tilordnet Sparebankens fond	kr 40 925
Gaver til allmenntilgunnige formål	kr 700
Totalt disponert	kr 46 536

Utvidet resultat (andre inntekter og kostnader) på kr 3 828 tilføres i sin helhet fond for urealiserte gevinster.

Egenkapitaltransaksjoner

Grunnet omfattende salg av aksjer tilknyttet Eika-alliansen har Fond for urealiserte gevinster blitt vesentlig redusert i 2022.

Reduksjon FUG	kr 54 647
Til Sparebankens fond	kr 49 712
Til Utjevningfond	kr 4 934

Utsiktene framover

Russlands invasjon av Ukraina 24. februar betyr at det er krig i Europa. Dette medfører usikkerhet også i det økonomiske bildet. Endring i råvaretilgang er en av konsekvensene.

Stigende nasjonal og internasjonal inflasjon fører til et press på renta. En av oppgavene Norges Bank er å holde inflasjonen under 2%. Vi vil derfor sannsynligvis se flere renteoppgangene også i 2023

I en situasjon med store endringer innen råvare og finans er det viktig for bedrifter og personkunder og ha en tillitsfull rådgiver. Det finner kundene i Tolga-Os Sparebank. Vi har sterk tro på at stadig flere kunder ønsker å velge oss.

Finansielt er Tolga- Os Sparebank posisjonert for ytterligere vekst. Vi har motiverte medarbeidere, gode samarbeidspartnere og en organisasjon som kan snu seg raskt ut ifra endrede rammevilkår.

Bankens viktigste oppgave er å drive god og kontrollert bankvirksomhet. Vi utvikler våre medarbeidere, slik at vi blir foretrukket på markedsplassen. Vi skal fokusere på lønnsom vekst. Videre har vi høyt fokus på å etterleve regulatoriske krav. Vi håper på at vi også i åra som kommer kan være en trygg havn for nye og eksisterende kunder, og fortsatt kunne være en viktig samfunnsaktør i vårt markedsområde.

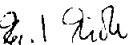
Styret takker våre kunder for god oppslutning om banken i 2022, og ansatte og tillitsvalgte for svært god innsats i året som har gått.

Fra venstre: Per Johan Gjelten, Berit V.J. Stubsjøen, Morten Aakerøien, styreleder Bjørg Ryen, Egil Eide og Pål Sverre Flatgård.

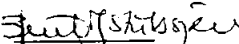
Tolga, 31.12.22 /07.03.23

Bjørg Ryen
Styrets leder

Egil Eide
Styremedlem

Per Johan Gjelten
Styrets nestleder

Morten Aakerøien
Styremedlem (ans.repr)

Berit V.J. Stubsjøen
styremedlem

Per Arild Eggen
Banksjef

Iren Gjeltens blide ansikt møter du på Tynset-kontoret. Foto: Grete Eggen Taraldsteen

Regnskap 2022

TOLGA
OS SPARE
BANK

en LOKALBANK

Resultatregnskap

<i>Ordinært resultat - Tall i tusen kroner</i>	Noter	2022	2021
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost		158 932	117 522
Renteinntekter fra øvrige eiendeler		12 383	4 996
Rentekostnader og lignende kostnader		62 257	30 673
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	18	109 058	91 845
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		20 827	25 642
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		3 448	3 260
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter		3 648	6 027
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter		-3 063	52
Andre driftsinntekter		624	606
Netto andre driftsinntekter	19	18 587	29 067
Sum inntekter		127 645	120 912
Lønn og andre personalkostnader	20	30 143	25 286
Andre driftskostnader	21	27 954	33 845
Avskrivninger og nedskrivninger på varige og immaterielle eiendeler	29	1 568	1 463
Sum driftskostnader		59 665	60 594
Resultat før tap		67 980	60 318
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	11	8 025	2 827
Resultat før skatt		59 956	57 491
Skattekostnad	22	13 420	12 544
Resultat av ordinær drift etter skatt		46 536	44 947
<i>Utvidet resultat - Tall i tusen kroner</i>			
Verdiendring egenkapitalinstrument til virkelig verdi over utvidet resultat		3 828	3 566
Sum poster som ikke vil bli klassifisert over resultatet		3 828	3 566
Sum utvidet resultat		3 828	3 566
Totalresultat		50 364	48 513
Totalresultat per egenkapitalbevis		11,4	11,4
Resultat etter skatt per egenkapitalbevis		10,5	10,6

Balanse – Eiendeler

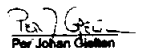
(Beløp i hele 1000 kr)	Noter	2022	2021
Kontanter og kontantekvivalenter (fordringer på sentralbanker)		42 850	43 181
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		197 986	72 622
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi		-	-
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	6-12	4 532 216	4 083 102
Rentebærende verdipapirer	25	541 239	536 256
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	26-27	108 174	128 721
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte foretak	28	1 136	980
Eierinteresser i konsernselskaper		-	-
Immaterielle eiendeler		-	-
Varige driftsmidler	29	17 418	16 812
Andre eiendeler	22, 30	7 003	8 262
Anleggsmidler og avhendingsgrupper holdt for salg	30	-	300
Sum eiendeler		5 448 022	4 890 236

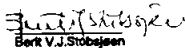
Balanse - Gjeld og egenkapital

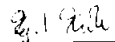
(beløp i hele 1000 kr)	Noter	2022	2021
Innlån fra kredittinstitusjoner	31	6 091	6 015
Innskudd fra kunder	32	4 200 046	3 740 012
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	33	514 688	463 512
Annen gjeld	34	12 902	13 081
Pensjonsforpliktelser	34	-	1 183
Betalbar skatt	22	14 572	12 720
Utsatt skatt	22	-	121
Andre avsetninger	40	4 234	4 232
Ansvarlig lånekapital	33	40 289	40 014
Sum gjeld		4 792 822	4 280 890
Aksjekapital/Eierandelskapital	36	40 000	40 000
- Egne aksjer/egenkapitalbevis		-	-
Overkursfond		-	-
Fondsobligasjonskapital	35	25 000	25 000
Annen innskutt egenkapital		-	-
Sum innskutt egenkapital		65 000	65 000
Fond for vurderingsforskjeller		636	480
Fond for urealiserte gevinster		4 155	54 974
Sparebankens fond		571 030	481 108
Gavefond		-	-
Utjevningsfond		14 378	7 784
Annen egenkapital		-	-
Sum opptjent egenkapital		590 200	544 346
Sum egenkapital		655 200	609 346
Sum gjeld og egenkapital		5 448 022	4 890 236

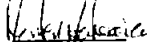
Tolga, 31.12.22 /07.03.23

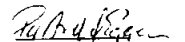

Eivind Røyen
Styrets leder

Per Johan Gjellan
Styrets nestleder

Bert V.J. Strøbøe
styremedlem

Egil Eide
Styremedlem

Morten Aalstrøten
Styremedlem (ans.repr)

Per Arild Eggen
Banksjef

Egenkapitaloppstilling

Endringer i egenkapitalen	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital					Sum egenkapital
	Egenkap. bevis	Overkurs-fond	Hybrid-kapital	Spare-bankens fond	Utjevn-ings-fond	Utbytte	Gaver	Fond for vurderings-forskj. (FVF)	Fond for urealiserte gev. (FUG)	Annen opptjent egenkap.	
Egenkapital 01.01.2022	40 000	-	25 000	481 108	7 784	-	-	480	54 974	-	609 346
Resultat etter skatt	-	-	-	42 191	4 188	-	-	156	-	-	46 536
Andre inntekter og kostnader (OCI)	-	-	-	-	-	-	-	-	3 828	-	3 828
Realisert gevinst/tap-omfordelt fra FUG	-	-	-	49 712	4 935	-	-	-	-54 647	-	-
Totalresultat 31.12.2022	40 000	-	25 000	573 012	16 907	-	-	636	4 155	-	659 710
Transaksjoner med eierne:											
Utbetalt utbytte	-	-	-	-	-2 400	-	-	-	-	-	-2 400
Utbetaling gaver	-	-	-	-687	-	-	-	-	-	-	-687
Utbetalte renter hybridkapital	-	-	-	-1 295	-128	-	-	-	-	-	-1 423
Egenkapital 31.12.2022	40 000	-	25 000	571 030	14 378	-	-	636	4 155	-	655 200

Foreslått utbytte utgjør kr 7,50 pr. egenkapitalbevis

	2022
Foreslått utbytte	3 000
Foreslått gaveavsetning	700

Endringer i egenkapitalen	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital					Sum egenkapital
	Egenkap. bevis	Overkurs-fond	Hybrid-kapital	Spare-bankens fond	Utjevn-ings-fond	Utbytte	Gaver	Fond for vurderings-forskj. (FVF)	Fond for urealiserte gev. (FUG)	Annen opptjent egenkap.	
Egenkapital 01.01.2021	40 000	-	25 000	438 254	5 566	-	-	1 466	53 688	-	563 974
Korr. disp FUG 01.01.2021	-	-	-	2 281	-	-	-	-	-2 281	-	-
Resultat etter skatt	-	-	-	41 607	4 326	-	-	-986	-	-	44 946
Andre inntekter og kostnader (OCI)	-	-	-	-	-	-	-	-	3 566	-	3 566
Realisert gevinst/tap-omfordelt fra FUG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalresultat 31.12.2021	40 000	-	25 000	482 142	9 892	-	-	480	54 974	-	612 487
Transaksjoner med eierne:											
Utbetalt utbytte	-	-	-	-	-2 000	-	-	-	-	-	-2 000
Utbetaling gaver	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utbetalte renter hybridkapital	-	-	-	-1 034	-108	-	-	-	-	-	-1 142
Egenkapital 31.12.2021	40 000	-	25 000	481 108	7 784	-	-	480	54 974	-	609 345

Foreslått utbytte utgjør kr 6 pr. egenkapitalbevis

	2021
Foreslått utbytte	2 400
Foreslått gaveavsetning	687

Kontantstrømoppstilling

	2022	2021
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	-455 954	-458 675
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	153 887	114 789
Overtatte eiendeler	315	-
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	460 034	106 703
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-43 461	-21 942
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	-	-4 763
Renter på fordringer og gjeld kredittinstitusjoner	3 606	523
Endring fond og obligasjoner	-8 263	-56 789
Renteinnbetalinger fond og obligasjoner	10 821	4 724
Netto provisjonsinnbetalinger	17 378	22 382
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	481	480
Netto inn-/utbetaling verdipapirer over ordinært resultat	-40 667	30 872
Utbytte verdipapirer over ordinært resultat	2 317	777
Utbetalinger til drift	-59 358	-58 882
Betalt skatt	-13 537	-10 694
Utbetalte gaver	-953	-1 059
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	26 645	-331 554
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	-2 178	-940
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	-
Utbetaling ved kjøp av verdipapirer over utvidet resultat	-	-
Innbetaling fra salg av verdipapirer over utvidet resultat	67 354	-
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	1 175	6 236
Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	66 352	5 296
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling fra gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	50 000	213 247
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-12 542	-4 717
Netto inn-/utbetaling ved lån fra kredittinstitusjoner	-	-54 148
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner	-	-494
Netto inn-/utbetaling fra ansvarlige lån og fondsobligasjoner	-	-
Renteutbetalinger på ansvarlige lån og fondsobligasjoner	-3 030	-2 196
Netto inn-/utbetaling fra egenkapitalbevis	-	-
Utbytte til egenkapitalbevisene	-2 400	-2 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	32 028	149 692
Netto endring likvider i perioden	125 025	-176 566
Likviditetsbeholdning 1.1	115 811	292 377
Likviditetsbeholdning 31.12	240 836	115 811
Likvidetsbeholdning spesifisert:		
Kontanter og fordringer på sentralbanken	42 850	4 903
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	197 986	110 908
Likviditetsbeholdning	240 836	115 811

Noter 2022

TOLGA
OS SPARE
BANK

en LOKALBANK

Note 1 Regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Tolga-Os Sparebank tilbyr bank-, plasserings- og forsikrings-tjenester for person- og bedriftsmarkedet i Norge. Bankens hovedkontor har besøksadresse Ivarsveien 2, 2540 Tolga. Regnskapet for 2022 ble godkjent av styret 07.03. 2023.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Fra 2020 avlegger banken regnskap i samsvar med IFRS som fastsatt av EU i tråd med § 1-4, 2. ledd b) i forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Tilleggskrav til noter som følger av lov og forskrift for norske banker er hensyntatt. Regnskapsprinsippene som er beskrevet blir anvendt i utarbeidelsen av selskapets årsregnskap for 2022.

Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper

IFRS med unntak og forenklinger regulert gjennom årsregnskapsforskriften har vært gjeldende siden 01.01.2020, for periodene til og med 31.12.2019 har banken benyttet Regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker, samt god regnskapsskikk.

Regnskapet er presentert i norske kroner, og alle tall er vist i hele tusen, med mindre annet er spesifikt angitt.

INNTEKTSFØRING

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemethode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost og for fordringer som vurderes til virkelig verdi i balansen og amortisert kost i resultatet med forskjellen i endring i virkelig verdi og resultatføring etter amortisert kost presentert i utvidet resultat. For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten løpende, mens verdiendringer regnskapsføres ved periodeslutt. Renteinntekter på engasjementer som er kredittforringet beregnes ved bruk av effektiv rente på nedskrevet verdi. Renteinntekter på engasjementer som ikke er kredittforringet beregnes ved bruk av effektiv rente på brutto amortisert kost (amortisert kost før avsetning for forventede tap).

Tolga-Os Sparebank beregner effektiv rente på to ulike måter avhengig av om instrumentet (lånet) er, eller ikke er, kredittforringet ved første gangs balanseføring. Den effektive renten er den renten som får nåverdien av fremtidige kontantstrømmer innenfor lånets forventede løpetid til å bli lik bokført verdi av lånet ved første gangs balanseføring. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer, samt eventuelt restverdi ved utløpet av forventet løpetid. For lån som ikke er kredittforringet ved første gangs balanseføring benyttes kontraktsfestede kontantstrømmer uten justering for forventede tap. For lån som er kredittforringet ved første gangs balanseføring korrigeres kontraktsfestede kontantstrømmer for forventede tap. Den effektive renten betegnes da som en kredittjustert effektiv rente. Renteinntekter på finansielle instrumenter klassifisert som utlån inkluderes på linjen for netto renteinntekter.

Gebyrer og provisjoner resultatføres etter hvert som tjenesten ytes. Gebyrer for etablering av låneavtaler inngår i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost og inntektsføres under netto renteinntekter etter effektiv rentemethode. I andre driftsinntekter inngår blant annet gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtjenester.

Utbytte fra investeringer resultatføres på tidspunkt utbyttet er vedtatt på generalforsamlingen.

Leieinntekter fra operasjonelle leieavtaler inntektsføres med like beløp løpende, etter hvert som de opptjenes.

FINANSIELLE INSTRUMENTER – INNREGNING OG FRAREGNING

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når banken blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

FINANSIELLE INSTRUMENTER -KLASSIFISERING

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle instrumenter klassifisert i en av de følgende kategorier, avhengig av typen instrument og formålet med investeringen:

Finansielle eiendeler klassifiseres i gruppene:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat
- Virkelig verdi med verdiendring over resultat

Finansielle forpliktelser klassifiseres som:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultat
- Andre finansielle forpliktelser målt til amortisert kost.

Med tanke på klassifisering og måling krever IFRS 9 at alle finansielle eiendeler klassifiseres basert på en vurdering av banken forretningsmodell og kontantstrømmene knyttet til de ulike instrumentene. Utlån med flytende rente er klassifisert til amortisert kost. Bankens tilbyder ikke utlån med fast rente i egne bøker. Bankens tilbyder anledning til å overføre utlån med pant i boligeiendom til Verd Boligkreditt som har belåningsgrad under 75 %. Bankens tilbyder overfører utlån fra egen balanse etter forhåndsavtalt volum med Verd Boligkreditt AS. Bankens tilbyder for klassifisert utlån som kan overføres til Verd Boligkreditt til amortisert kost.

Bankens likviditetsportefølje er klassifisert til virkelig verdi over resultatet iht. til den forretningsmodellen som styrer forvaltningen av likviditetsporteføljen. Egenkapitalinstrumenter som

er strategiske investeringer, er i hovedsak klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering. Disse egenkapitalinstrumentene er ikke derivater eller holdt for handelsformål.

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemethode. I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra og forpliktelser overfor kunder og rentebærende forpliktelser som sertifikat- og obligasjonsgjeld.

BOLIGKREDITTSKAP

Tolga-Os Sparebank har formidlet lån til Verd Boligkreditt (VBK) og Eika Boligkreditt (EBK). Porteføljen av lån formidlet til VBK/EBK bokføres ikke i bankens balanse. Ved formidling av lån til VBK, kan lånene som formidles defineres under tre kategorier:

NYE LÅN:

Tolga-Os Sparebank etablerer nytt lån i boligkreditselskap gjennom ny låneavtale hvor boligkreditselskapet er eneste långiver og motpart.

NYTT LÅN SOM INNFRI LÅN I BANKEN:

Tolga-Os Sparebank oppretter et nytt lån i boligkreditselskap under ordinær kredittsaksngang, men hele eller deler av lånet benyttes til å innfri et løpende låneforhold i banken. Tolga-Os Sparebank er ikke, og vil ikke være, part i den nye låneavtalen. Bankens vurdering er da at lånet som er innfridd i banken frarregnes på bankens balanse på vanlig måte.

LØPENDE LÅN SOM OVERFØRES FRA TOLGA-OS SPAREBANK TIL BOLIGKREDITTSKAP:

Tolga-Os Sparebank har anledning til å overføre lån med pant i boligeiendom innenfor 75 % av markedsverdi til Verd Boligkreditt (VBK). Dette er lån hvor banken har et løpende kunde-forhold og banken overdrar låneforholdet til VBK uten etablering av nye låneavtaler, og VBK overtar bankens rettigheter og forpliktelser. Slike forhold kan gi grunnlag for nærmere vurdering av hvorvidt lånet kan fraregnes i bankens balanse.

Porteføljen av lån formidlet av Tolga-Os Sparebank til EBK består av «Nye lån» og nye lån som innfrir lån i banken. For «Nye lån som innfrir lån i banken» er bankens vurdering av alle rettigheter og plikter til låneforholdet, herunder risiko og fortjenestepotensialet, er overført til EBK. Volum som er overført til VBK og vil bli overført til VBK i fremtiden går i kategorien «Løpende lån som overføres fra Tolga-Os Sparebank til boligkreditselskap». Alle lån som er formidlet til EBK og VBK er fraregnet bankens balanse.

MÅLING

MÅLING TIL VIRKELIG VERDI

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder fastsettes med henvisning til noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere av finansielle instrumenter. Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

For finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettelsesmetode. Slike verdsettelsesmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til virkelig verdi av et annet instrument som praktisk talt er det samme, diskontert kontantstrømsberegning eller andre verdsettelsesmodeller. I den grad observerbare markedspriser er tilgjengelig for variabler som inngår i verdsettelsesmodeller, så benyttes disse.

Det gjøres ikke fradrag for transaksjonskostnader ved fastsettelsen av virkelig verdi.

MÅLING TIL AMORTISERT KOST

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, måles til amortisert kost, og inntektene/ kostnadene beregnes ved bruk av instrumentets effektive rente. Amortisert kost fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke direkte betales av kunden, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Hvis forventede tap er inkludert ved beregningen av effektiv rente så inkluderes forventet tap i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med den effektive renten med fradrag for avsetning for forventede tap.

MÅLING AV FINANSIELLE GARANTIER

Utstedte finansielle garantier vurderes til virkelig verdi, som ved første gangs regnskapsføring anses å være mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av mottatt vederlag for garantien med fradrag for eventuelle resultatførte amortiseringer og forventet tap beregnet etter reglene for nedskrivning av finansielle eiendeler.

NEDSKRIVNING AV FINANSIELLE EIENDELER

Under IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler omfatter finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn som ikke måles til virkelig verdi over resultatet, finansielle garanti-kontrakter, kontraktseiendeler og fordringer på leieavtaler omfattet.

Et finansielt instrument som ikke er kreditforringet vil ved førstegangs balanseføring få en avsetning for tap tilsvarende 12-måneders forventet tap, og klassifiseres i steg 1.

12-måneders forventet tap er nåverdien, bestemt ved bruk av den effektive renten, av det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til mislighold som inntreffer de første 12 månedene.

Dersom kredittrisikoen, vurdert som sannsynligheten for mislighold over gjenværende levetid for en eiendel eller gruppe av eiendeler, er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning skal, det gjøres en tapsavsetning tilsvarende nåverdien, bestemt ved bruk av den effektive renten, av det tapet

som er forventet å inntreffe over hele den forventede levetiden til instrumentet hele den forventede levetiden til eiendelen, og eiendelen skal reklassifiseres til steg 2.

For utlån klassifisert i henholdsvis steg 1 og 2 beregnes renten basert på brutto balanseført verdi og avsetningen for tap er normalt modellbasert.

Dersom det oppstår en kredittforringelse, skal instrumentet flyttes til steg 3. Renteinntekter innregnes da basert på amortisert kost og tapsavsetningen settes normalt på individuell basis. For ytterligere detaljer henvises det til IFRS 9.

NEDSKRIVNINGSMODELL I BANKEN

Beregningen av komponentene som inngår i utregningen av forventet tap (ECL) utføres av ulike aktører. LOKALBANK har utkontraktert utvikling og drift av PD-modellene til Bankens systemleverandør Skandinavisk Data Center (SDC) og Experian. Experian utvikler og vedlikeholder den generiske PD-modellen, mens det benyttes en adferdsmodell utviklet av SDC. LGD og EAD-modellene er utviklet av SDC.

SDC har videreutviklet løsning for eksponering ved mislighold (EAD), beregning av tap og modell for vurdering om et engasjement har hatt vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs innregning, som banken har valgt å benytte. Nedskrivningsmodellen er ytterligere beskrevet i note 2.

OVERTAGELSE AV EIENDELER

Eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Slike eiendeler klassifiseres i balansen etter sin art. Etterfølgende verddivurdering og klassifisering av resultateffekter følger prinsippene for den aktuelle eiendelen.

PRESENTASJON AV RESULTATPOSTER KNYTTET TIL FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE TIL VIRKELIG VERDI

Realiserte gevinster/(tap) samt endringer i estimerte verdier på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, inkludert utbytte, medtas i regnskapet under "Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter" i den perioden de oppstår.

SIKRINGSBOKFØRING

Tolga-Os Sparebank benytter ikke sikringsbokføring.

MOTREGNING

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser motregnes og presenteres bare når banken har en juridisk håndhevbar rett til å motregne og når banken har til hensikt å gjøre opp på nettogrunnlag.

Inntekter og kostnader motregnes ikke med mindre det kreves eller tillates i henhold til IFRS.

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Tolga-Os Sparebank har ikke pengeposter i utenlandsk valuta. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pen-

geposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden. Regnskapet presenteres i norske kroner, som er bankens funksjonelle valuta.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre, og er vurdert til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost for varige driftsmidler er kjøpspris, inkludert avgifter /skatter og kostnader direkte knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler, blir balanseført. Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris over driftsmidlenes brukstid.

NEDSKRIVNING AV VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Ved hvert rapporteringstidspunkt og dersom det foreligger indikasjoner på fall i varige driftsmidler og immaterielle eiendelers verdi, vil eiendelenes gjenvinnbare beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi med fratrukket av salgskostnader og bruksverdi.

Eiendelens balanseførte verdi nedskrives dersom balanseført verdi er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp.

LEIEAVTALER

Innføring av ny IFRS 16 standard medfører at det ikke lenger skal skilles mellom operasjonell og finansiell leasing der inngåtte avtaler overfører bruksretten til en spesifikk eiendel fra utleier til leietaker for en spesifikk periode. For utleier videreføres i all hovedsak regelverket fra IAS 17.

For å fastsette om en kontrakt inneholder en leieavtale er det vurdert om kontrakten overfører retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel. Standarden har hovedsakelig fått betydning for leieavtaler knyttet til kontorlokaler, som medfører at husleiekostnader ikke lenger regnskapsføres som driftskostnad, men som avskrivning av bruksrett eiendel og rentekostnad på tilhørende leieforpliktelse i resultatregnskapet. Leieavtaler med lav verdi (mindre enn 5 000 USD) og leieavtaler med en leieperiode på 12 måneder eller mindre vil ikke bli balanseført. Leieavtalene som faller inn under disse unntakene innregnes løpende som andre driftskostnader.

Banken har innregnet sine leieforpliktelser til nåverdien av de gjenværende leiebetalingene diskontert med marginal lånerente på tidspunktet for førstegangsanvendelse. Leieperioden er beregnet basert på avtalens varighet tillagt eventuelle opsjonsperioder dersom disse med rimelig sikkerhet vil bli utøvet. Beregning av nåverdi av leieforpliktelse inkluderer elementer som fast leie justert for indeksreguleringer i leiekontraktene. Eventuelle opsjoner i leieavtalen og/eller utgifter forbundet med utkjøpsklausuler før endelig kontraktsutløp er medregnet i leieforpliktelsen dersom det er sannsynlig at opsjon eller klausul vil bli benyttet. Felleskostnader og andre variable leiebetaling etc. vil ikke bli innregnet i leieforpliktelsen for husleie-

kontraktene og føres som driftskostnad. Diskonteringsrente for leieavtaler er fastsatt ved å anvende leietakers marginale lånerente, det vil si den rentesats en leietaker i et lignende økonomisk miljø måtte betale for å lånefinansiere, i en tilsvarende periode og med tilsvarende sikkerhet, de midler som er nødvendige for en eiendel av lignende verdi som bruksrett-eiendelen. Renten hensyntar både risikofri rente, kredittisiko og leiespesifikt påslag, herunder sikkerhet/pant i leieavtalen. Renten vil tilpasses den faktiske leiekontraktens varighet, type eiendel etc.

Ved etterfølgende målinger måles leieforpliktelsen til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Leieforpliktelsen måles på nytt når det skjer en endring i fremtidige leiebetalinger som oppstår som følge av endring i en indeks eller hvis banken endrer vurdering om den vil utøve forlengelses- eller termineringsopsjoner. Når leieforpliktelsen måles på nytt på denne måten, foretas en tilsvarende justering av balanseført verdi av bruksretten, eller blir ført i resultatet dersom den balanseførte verdien av bruksretten er redusert til null.

Ved første gangs innregning i balansen måles bruksretten til anskaffelseskost dvs. leieforpliktelsen (nåverdi av leiebetalinger) pluss forskudsleiepluss og eventuelle direkte anskaffelseskostnader. I etterfølgende perioder måles bruksretten ved anvendelse av en anskaffelsesmodell.

INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER

Tilknyttede selskaper er enheter hvor banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Regnskapet inkluderer bankens andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører.

SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld, samt underskudd til fremføring.

Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at banken vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Banken regnskapsfører tidligere ikke regnskapsført utsatt skattefordel i den grad det har blitt sannsynlig at banken kan benytte seg av den utsatte skattefordelen. Likeledes vil selskapet redusere utsatt skattefordel i den grad banken ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidige skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen, eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner, med unntak av fondsobligasjoner hvor skatteeffekten av rentekostnaden føres i ordinært resultat og konsernbidrag til mor- eller søsterselskap som blir resultatført.

PENSJONSFORPLIKTELSE

Pensjonskostnader og -forpliktelser følger IAS 19. Banken om-dannet i 2016 den kollektive ytelsesbaserte ordningen til innskuddsbasert ordning for alle ansatte. I tillegg har banken AFP ordning. For innskuddsordningen betaler banken innskudd til privat administrerte livs- og pensjonsforsikringselskap. Banken har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene kostnadsføres fortløpende og regnskapsføres som lønnskostnad. AFP ordningen behandles regnskapsmessig som innskuddsordningen.

FONDSOBLIGASJONSLÅN

Utstedte fondsobligasjoner hvor banken ikke er forpliktet til å utbetale renter tilfredsstiller ikke definisjonen av en finansiell forpliktelse og klassifiseres følgelig som egenkapital i balansen. Renter presenteres som en reduksjon av annen egenkapital, mens skatteeffekten av rentene presenteres som reduksjon i skattekostnad.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er tatt hensyn til i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i kontantstrømmer fra operasjonelle -, investerings-, og finansieringsaktiviteter etter direkte metode. Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er definert som alle inn- og utbetalinger knyttet til utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder og kredittinstitusjoner, inn- og utbetalinger fra kortsiktige verdipapirer, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til den ordinære operasjonelle virksomheten. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra langsiktige verdipapirtransaksjoner, - samt investeringer i driftsmidler og eiendommer. Kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av ansvarlige lån og obligasjonsgjeld og egenkapital er definert som finansieringsaktiviteter. Likvider omfatter kontanter og fordringer på Norges Bank og andre kredittinstitusjoner.

Note 2 - Kredittrisiko

DEFINISJON AV MISLIGHOLD

Det følger av definisjon av mislighold at en kunde vil bli klassifisert som misligholdt dersom minst ett av følgende kriterier er oppfylt:

- Kunden har ett overtrekk som både overstiger en relativ og absolutt grense i mer enn 90 sammenhengende dager. For både PM- og BM-kunder er den relative grensen lik 1% av kundens samlede eksponeringer.
 - - For PM-kunder er den absolutte grensen lik 1.000 kr
 - - For BM-kunder er den absolutte grensen lik 2.000 kr

- Det er vurdert som sannsynlig at kunden ikke vil kunne innfri sine kredittforpliktelser overfor banken (unlikly to pay – UTP).
- Kunden er smittet av en annen kunde som er i mislighold i henhold til de to første kriteriene nevnt over.

Ny definisjon av mislighold innebærer innføring av karenperiode som tilsier at kundene blir kategorisert som misligholdt en periode etter at misligholdet er bragt i orden. Karenperioden er tre måneder etter friskmelding med unntak av engasjementer med forbearance-markering hvor tilhørende karenperioden er tolv måneder.

EKSPONERING VED MISLIGHOLD (EAD)

Eksponering ved mislighold (EAD) beregnes av SDC og avhenger av type produkt, engasjementene deles inn i tre hovedprodukter:

- Lån
- Kreditter og rammer
- Garantier

For lån benyttes fremtidige terminbeløp til å beregne EAD hvor det er summen av de neddiskonterte terminbeløpene som utgjør EAD. EAD avhenger av hvorvidt lånet er i steg 1 eller 2. EAD i steg 1 tilsvarer den neddiskonterte verdien av fremtidige avdrag og renter neste 12 måneder, hvor restgjelden legges til kontantstrømmen om 12 måneder.

EAD i steg 2 tilsvarer den neddiskonterte verdien av fremtidige avdrag og renter frem til forventet utløpsdato, hvor restgjelden legges til kontantstrømmen ved lånets forventede utløp. For kreditter er EAD bestemt ut ifra benyttet kreditt, innvilget kreditt og tilhørende konverteringsfaktor på utnyttet kreditt (Innvilget kreditt – Benyttet ramme). Følgende formel for beregning av EAD gjelder for kredittprodukter:

$$EAD_{Kreditt} = \text{Benyttet ramme} + \text{Konverteringsfaktor} \times (\text{Innvilget kreditt} - \text{Benyttet ramme})$$

Ettersom konverteringsfaktoren på kredittprodukter er satt lik 1, vil tilhørende EAD alltid være lik innvilget kreditt. Ved å benytte en fast konverteringsfaktor lik 1 representerer dette en konservativ tilnærming sammenlignet med COREP hvor flere av disse produktene beregnes med en konverteringsfaktor som er lavere enn 1.

For garantier er EAD bestemt av garantirammen og tilhørende konverteringsfaktor. Konverteringsfaktoren for lånegarantier er lik 100 %, mens den er lik 50 % for betalingsgarantier, kontraktsgarantier og andre garantier. Konverteringsfaktorene som benyttes i beregningen av EAD er de samme som brukes i COREP. Følgende formel for beregning av EAD gjelder for garantiprodukter:

$$EAD_{Garantier} = \text{Konverteringsfaktor} \times \text{Garantiramme}$$

TAP VED MISLIGHOLD (LGD)

Tap gitt mislighold (LGD) beregnes basert på historiske observerte tap som SDC har samlet. Mislighold er definert i kapittel 3.1. Følgende formel benyttes for å beregne LGD:

$$LGD = LGBB \times \text{Blancofaktoren} \quad LGD = LGDB \times \text{Blancofaktoren}$$

Blancofaktoren beregner andelen av en eksponering, som ikke dekkes av sikkerheter. Faktoren beregnes på alle eksponeringer ved hver beregning av nedskrivningsbehovet ut fra nedenstående formel, hvor EAD er eksponeringen og CLT er sikkerheten.

$$\text{Blancofaktoren} = \frac{EAD - CLT}{EAD} \quad \text{Blancofaktoren} = \frac{EAD - CLTEAD}{EAD}$$

LGD Blanco (LGD_B) blir beregnet for hvert land og kundetype (privat og bedrift) og er basert på de faktiske eksponeringer (EAD), sikkerheter (CLT) og tap (LOSS) på den misligholdte porteføljen. Den beregnes ved at akkumulere på den misligholdte portefølje for den observerte perioden og deretter beregne den andel tapet utgjør av den ikke-sikrede eksponering

$$LGDB = \frac{LOSSEAD - CLTLGDB}{EAD} = \frac{LOSSEAD - CLT}{EAD}$$

SANNSYNLIGHET FOR MISLIGHOLD (PD)

PD-modellen estimerer sannsynlighet for mislighold ved å estimere statistiske sammenhenger mellom mislighold og kundens finansielle stilling, demografiske data og betalingsadferd. Det er benyttet følgende definisjon av mislighold for utlån.

- Alle kunder med individuell nedskrivning før 2018 (inkl. NGAAP)
- alle kunder på nivå 3 med individuell nedskrivning etter 2017 (ekskl. NGAAP)
- alle kunder i 90 dages restanse
- alle kunder banken selv har satt i eksponeringskategorien «høyrisiko restanse»

Modellen skiller mellom personkunder og bedriftskunder, og måler sannsynlighet for mislighold de neste 12 måneder (PD^{12mnd}). Totalmodellen består videre av to undermodeller, en adferdsmodell og en generisk modell, som vektet ulikt basert på varighet av kundeforhold og påløpt tid siden siste kredittsøk. Totalmodellen består utelukkende av den generiske modellen ved opprettelse av nytt kundeforhold og kunden ikke har hatt kundeforhold i banken tidligere, samt eksisterende kunder hvor kundeforholdet er kortere enn to måneder. Det vil kun bli benyttet adferdsmodell for eksisterende kunder hvor det har gått mer enn 13 måneder siden seneste generiske score. I alle andre tidshorisoner vil en kombinasjon av modellene benyttes. Dette beskrives nærmere i dokumentasjon av risikoklassifiseringsmodellene.

Generisk modell angir PD^{12mnd} basert på offentlig informasjon. For bedriftskunder består den generiske modellen av fire undermodeller, herunder enkeltpersonforetak (ENK), foretak der eier direkte hefter for gjeld (ANS/DA), øvrige foretak med innlevert regnskap og øvrige foretak uten regnskap. For personkunder består den generiske modellen av fem undermodeller, hvorav fire er delt opp etter kundens alder (18-26 år, 27-42 år, 43-65 år og 66+ år) og den siste består av personer, uansett alder, med minst en aktiv betalingsanmerking.

Adferdsmodellen angir PD12mnd basert på observert adferd fra kundenes konto, transaksjoner og produktfordeling. Følgelig benytter denne modellen seg av informasjon om kundens adferd i banken og krever derfor en gitt tidshorisont med kundedata før den trer i kraft.

Modellene er bygd slik at kunden vurderes etter en rekke variabler, for hver variabel får kunden poeng og jo høyere samlet poeng en kunde tilegnes jo lavere PD får kunden.

Modellene blir årlig validert og rekalkibreres ved behov. Ved forringelse av modellenes kvalitet blir det utviklet nye modeller. Ved beregning av misligholdssannsynlighet over forventet levetid på engasjementet (PD liv). PD liv er sannsynligheten for at kunden går i mislighold over hele engasjementets forventede løpetid. PD liv beregnes basert på en migrasjonsbasert framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid. PD liv beregnes på bakgrunn av en kundes risikoklasse, herunder bestemt av kundens PD12MND, og engasjementets forventede løpetid. Kunder med flere engasjementer kan ha flere ulike PD liv-verdier da engasjementene kan ha ulik forventet løpetid.

VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO (MIGRERING)

Ved opprettelse av et engasjement, plasseres engasjementet i steg 1. Engasjementet forblir i steg 1, med mindre det skjer en vesentlig økning i kredittrisikoen siden innregningen. Der som kredittrisiko for et engasjement eller gruppe av engasjementer er ansett å ha økt vesentlig siden innregningen, skal engasjementet plasseres i steg 2.

Vesentlig økning i kredittrisiko måles basert på utvikling i PD siden innregning, herunder PD for neste 12 måneder ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$) og/eller PD for forventet løpetid ($PD_{FtF}^{liv_ini}$).

Følgende kriterier gjelder for vesentlig økning i kredittrisiko:

- For engasjement som hadde opprinnelig PD_{FtF}^{12mnd} ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$) på mindre enn 1 %, er vesentlig økning definert som:

$$(PD_{FtF}^{12mnd}) > (PD_{FtF}^{12mnd_ini}) + 0,5 \% \text{ og } (PD_{FtF}^{liv}) > (PD_{FtF}^{liv_ini}) * 2$$

- For engasjement som hadde opprinnelig PD_{FtF}^{12mnd} ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$) over eller lik 1 %, er vesentlig økning definert som: $(PD_{FtF}^{12mnd}) > (PD_{FtF}^{12mnd_ini}) + 2 \%$ eller $(PD_{FtF}^{liv}) > (PD_{FtF}^{liv_ini}) * 2$

PD ved innregning ($PD_{12mndFtF_ini}$) ($PDFtF12mnd_ini$) baseres seg på engasjementets første innsendte PD-verdi fra Experian.

Videre er det i tillegg to absolute kriterier som alltid definerer en vesentlig økning i kredittrisiko:

- Konto er forbearne-markert i forbindelse med at kunden er i finansielle vanskeligheter
- Kontraktsmessige kontantstrømmer er mer enn 30 dager eller mer etter forfall

For engasjement i steg 1 beregnes det en modellberegnet nedskrivning (ECL) med sannsynlighet for mislighold kommende 12 måneder ($PD_{12mndFtF}$) ($PDFtF12mnd$). For alle engasjement i steg 2 gjøres det en modellberegnet nedskrivning (ECL) tilsvarende hele den forventede løpetiden til engasjementet, herunder ved bruk av sannsynlighet

for mislighold i løpet av forventet løpetid (PD_{livFtF})($PDFtFliv$). Det foreligger imidlertid enkelte tilfeller hvor (PD_{livFtF})($PDFtFliv$) erstattes med ($PD_{12mndFtF}$) ($PDFtF12mnd$)

- (PD_{FtF}^{liv}) erstattes med (PD_{FtF}^{12mnd}) når forventet løpetid er mindre enn et år
- (PD_{FtF}^{liv}) erstattes med (PD_{FtF}^{12mnd}) når (PD_{FtF}^{liv}) er mindre enn (PD_{FtF}^{12mnd})
- Videre erstattes ($PD_{FtF}^{liv_ini}$) med ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$) når ($PD_{FtF}^{liv_ini}$) er mindre enn ($PD_{FtF}^{12mnd_ini}$)

Et engasjement som går i mislighold enten på grunn av betalingsmislighold (mer enn 90 dager) eller at banken markerer låntakeren som UTP, vil automatisk overføres til steg 3. Avsetning til tap blir da beregnet med PD lik 1 med mindre banken gjennomfører en manuell tapsberegning i IN Portalen eller egne modeller.

FORVENTET KREDITTAP BASERT PÅ FORVENTNINGER TIL FREMTIDEN

Etter IFRS 9-standardens skal det tas høyde for flere mulige fremtidsscenarioer som kan påvirker tapene framover i tid. Det er ikke spesifisert en konkret tilnærming til dette utover at det skal gi et mest mulig forventningsrett resultat og at kostnad og kompleksitet i modelleringen må avveies mot den mulige forbedringen i presisjon.

I SDC sin ECL-modell benyttes en makrofaktor som skal hensynta denne effekten (faktoren for forventninger til fremtiden (FtF)). Det har vist seg vanskelig å utvikle gode makromodeller som ivaretar kompleksiteten i makroøkonomien og effekten på tap i bankene. Det er derfor valgt en enkel og robust tilnærming til modellering av makroeffekter basert på spesifisering av tre scenarioer. Disse representerer hhv. lav-, base- og høykonjunktur (30%, 55% og 15%)

Det er tatt utgangspunkt i sannsynlighetsovervekt med lavkonjunktur (30%) med bakgrunn i følgende argumentasjon:

- Vi har gått rett inn i en høykonjunktur pandemien. Veksten har nå stagnert. Vi mener likevel at sannsynligheten for nedside er dermed høyere enn om vi startet på «bunnen» etter pandemien.
- Husholdninger har høy gjeldsbelastning, lite likvid formue og vil være sårbare for økte rentekostnader.
- Eiendomsmarkedet på næringsiden er svært høyt priset. Samtidig har nordmenn tilpasset seg et liv med mer hjemmekontor. Dette kan gi lavere dekningsgrad i næringsbyggene, og dertil lavere leieinntekter, samtidig som finanskostnadene øker.
- Økte priser generelt sett gir både husholdninger og bedrifter en økt kostnadsbelastning.
- Høykonjunktoren etter pandemien har stagnert. Sannsynligheten for en nedgangskonjunktur er tilstede.

Tapsnivået i hver av scenarioene er hentet fra historiske tall fra bankene kombinert med bransjedata fra Norges Bank og finansilsynet. Vektene vil endres avhengig av LOKALBANK sin framtidssyn. Dette vil sammenlignes med vektningen som implisitt ligger inne i PD- og LGD-verdiene som inngår i ECL-

beregningen. Forskjellen i de to vektete resultatene gir opphav til makrofaktoren som benyttes av SDC for å estimere et forventningsrett fremadskuende resultat for ECL.

Makrofaktoren hensyntar forventninger til fremtiden (FtF) i ulike scenarioer. FtF er en modell som angir en forventning til fremtiden basert på historiske tall for nedgangskonjunktur, oppgangskonjunktur og normalkonjunktur. Forventningen til fremtiden påvirkes av følgende faktorer

Arbeidsledighet, lønnsvekst, inflasjon, økte strømpriser, økte drivstoffpriser, økte priser på konsumvarer, boligpriser, priser næringsbygg, rentekostnader, gjeldsbelastning i norske husholdninger.

NEDSKRIVNINGER I STEG 3

Banken gjennomgår hele bedriftsporteføljen årlig, og store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås løpende. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt eller dersom de har dårlig betalingshistorikk. Ved estimering av nedskrivning på enkelt kunder vurderes både aktuell og forventet fremtidig finansiell stilling, og for engasjementer i bedriftsmarkedet også markedsituasjonen for kunden, aktuell sektor og markedsforhold generelt. Muligheten for rekapitalisering, restrukturering og refinansiering vurderes også. Samlet vurdering av disse forholdene legges til grunn for estimering av fremtidig kontantstrøm. Kontantstrømmene estimeres som hovedregel over en periode tilsvarende forventet løpetid for den aktuelle kunden, eller gruppe av kunder dersom dette er likhetstrekk knyttet til kundene. Banken avsetter for tap i steg 3 dersom kunden er kredittforringet. Ved vurdering av tapsavsetningen hefter det usikkerhet ved estimering av tidspunkt og beløp for fremtidige kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerhetsstillelse. Det vises til note 11 for oversikt over nedskrivning på utlån og garantier.

KREDITTRISIKO

Banken tar kredittisiko, som er risikoen for at motparten vil påføre banken et tap ved ikke å gjøre opp bankens tilgodehavende. Kreditteksponering er primært knyttet til utestående lån og gjeldspapirer. Det er også kredittisiko knyttet til "off-balance" finansielle instrumenter som lånetilsagn, ubenyttet kreditt og garantier.

Se note 6-13 for vurdering av kredittisiko.

Klassifisering

Sannsynlighet for mislighold brukes som mål på kredittkvalitet. Banken deler porteføljen inn i ti risikoklasser, basert på PD for hvert kredittengasjement. se den underliggende tabellen. Kredittforringede engasjementer (steg 3) er gitt en PD på 100 prosent. Bankens portefølje inndelt etter risikoklasser og steg er presentert i note 6.

Endring i modellverk som påvirker sammenligningstallene

Ved at Tolga-Os Sparebank har gått ut av Eika-alliansen har dette medført endringer i IFRS 9 modellverket. Hovedelementene ser slik ut:

- Nye PD-scorekort fra Experian basert på eksterne data brukes i kredittsøknader. Erstatte Bisnode.
- Nye PD-scorekort fra SDC basert på interne adferdsdata

brukes for eksisterende kunder. Vektes sammen med PD fra Experian. Erstatte Bisnode/Eika.

- Overordnet bilde av endrede komponenter i modellen ser slik ut:

Risikogruppe	Sannsynlighet for mislighold FRA	Sannsynlighet for mislighold TIL
lav	0,0000	0,0049
medium	0,0050	0,0299
høy	0,0300	0,9999

Endring i modellverk som påvirker sammenligningstallene

Ved at Tolga-Os Sparebank har gått ut av Eika-alliansen har dette medført endringer i IFRS 9 modellverket. Hovedelementene ser slik ut:

- Nye PD-scorekort fra Experian basert på eksterne data brukes i kredittsøknader. Erstatte Bisnode.
- Nye PD-scorekort fra SDC basert på interne adferdsdata brukes for eksisterende kunder. Vektes sammen med PD fra Experian. Erstatte Bisnode/Eika.
- Overordnet bilde av endrede komponenter i modellen ser slik ut:

Komponent	LOKALBANK	Eika-alliansen
ECL-beregning	SDC	SDC
PDini	Experian/SDC	Bisnode/Eika
PD12mnd	SDC	Bisnode/Eika
PDliv	SDC	Bisnode/Eika
LGD	SDC	Eika
EAD	SDC	SDC
Makrofaktor	LOKALBANK	Eika

NOTE 3 Anvendelse av estimater og skjønsmessige vurderinger

Estimater og skjønsmessige vurderinger vurderes løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer. For regnskapsformål benytter banken estimater og antagelser om fremtiden.

Regnskapsestimatene kan avvike fra de oppnådde resultatene, men de er basert på beste estimat på tidspunktet for regnskapsavleggelsen. Estimaten og antagelsene som har betydelig risiko for vesentlig å påvirke balanseført verdi av eiendeler eller forpliktelser er behandlet nedenfor. Nedenfor gjennomgås de mest vesentlige skjønsmessige vurderingene, som bankens ledelse legger til grunn ved avleggelse av regnskapet.

NEDSKRIVNING PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Banken gjennomgår utvalgte terskelverdier av bedriftsmarkedsporføljen årlig. Store og spesielt risikable, samt misligholdte og tapsutsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under risikostyring. Banken foretar individuell vurdering av nedskrivningsbehovet dersom det foreligger kredittforringelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og kredittforringelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Eksempler på kredittforringelse vil være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Nedskrivninger i steg 3 beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert forventet kontantstrøm basert på effektiv rente.

Øvrige nedskrivninger i steg 1 og 2 baserer seg på tapsestimat beregnet med grunnlag på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

Se note 13 for sensitivitetsberegninger.

VIRKELIG VERDI I IKKE AKTIVE MARKEDER

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke er notert i et aktivt marked (nivå 2 og 3) er verdsatt ved bruk av verdsettelsesteknikker, slike verdsettelsesteknikker vil være beheftet med usikkerhet. Verdsettelsesteknikker (for eksempel modeller) som er benyttet for å bestemme virkelig verdi er vurderes periodisk opp mot utvikling i verdi av lignende instrumenter, og gjennomførte transaksjoner i samme papir. I den grad det er praktisk mulig benyttes observerbare data, men på områder som kredittrisiko volatilitet og korrelasjoner må det benyttes estimater. Endring i forutsetningene om disse faktorene kan påvirke virkelig verdi på finansielle instrumenter.

Se note 13 for sensitivitetsberegninger.

Ottar Hemstad på Elverum-avdelingen. Foto: Hanne Brennodden

Note 4 - Kapitaldekning

	Kapitaldekning morbank		Kons. kap.dekn. inkl. andel i samarb.gruppe	
	2022	2021	2022	2021
<i>(beløp i hele 1000 kr)</i>				
Grunnfond/sparebankens fond	571 030	481 108	530 353	427 025
Avsatt gaver	-700	-	-	-
Fond for urealiserte gevinster (FUG)	4 155	54 974	5 559	55 776
Fond for vurderingsforskjeller (FVF)	636	480	-	-
Overkursfond	-	-	-	-
Aksjekapital	-	-	32 976	50 911
Utjevningsfond	14 378	7 784	-	-
Avsatt utbytte	-3 000	-	-	-
Egenkapitalbevis	40 000	40 000	57 123	53 102
Gavefond	-	-	-	-
Sum egenkapital	626 500	584 346	626 012	586 814
Immaterielle eiendeler	-	-	-245	-
Fradrag for forsvarlig verdsetting	-651	-666	-761	-781
Fradrag i ren kjernekapital	-38 789	-60 982	-8 598	-16 591
Ren kjernekapital	587 060	522 698	616 409	569 442
Fondsobligasjoner	25 000	25 000	30 588	31 010
Fradrag i kjernekapital	-	-	-	-
Sum kjernekapital	612 060	547 698	646 997	600 452
Ansvarlige lån (tilleggskapital)	40 000	40 014	46 403	47 667
Fradrag i tilleggskapital	-334	-	-	-
Netto ansvarlig kapital	651 726	587 712	693 400	648 119
Eksponeringskategori (vektet verdi)				
Stater	-	-	-	31
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	30 571	29 638	39 231	39 082
Offentlige eide foretak	-	-	2	3
Institusjoner	23 192	26 457	28 588	41 893
Foretak	160 651	222 159	201 588	268 361
Massemarked	-	-	40 838	53 984
Engasjement med pantesikkerhet i fast eiendom	1 951 841	1 682 467	2 174 719	1 909 474
Forfalte engasjement	48 343	41 667	49 066	43 103
Høyrisiko-engasjement	112 656	83 432	112 656	83 432
Obligasjoner med fortrinnsrett	19 058	19 094	22 466	24 419
Fordringer på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	40 295	14 490	40 295	14 490
Andeler i verdipapirfond	-	-	30	1 002
Egenkapitalposisjoner	73 946	73 686	46 825	68 375
Øvrige engasjement	197 499	125 717	198 485	129 433
Annet beregningsgrunnlag	-	-	7 992	15 963
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2 658 053	2 318 807	2 962 782	2 693 045
Beregningsgrunnlag fra operasjonell risiko	220 973	214 146	228 291	228 171
Sum beregningsgrunnlag	2 879 026	2 532 953	3 191 073	2 921 216
Kapitaldekning i %	22,64%	23,20%	21,73%	22,19%
Kjernekapitaldekning	21,26%	21,62%	20,28%	20,55%
Ren kjernekapitaldekning i %	20,39%	20,64%	19,32%	19,49%
Uvektet kjernekapitalandel i %	11,04%	11,17%	10,10%	12,13%
Beregningsgrunnlaget i % av forvaltningskapitalen	52,85%	51,80%		

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandeler i samarbeidsgrupper.

Tolga-Os Sparebank har en samarbeidsavtale med Eika Boligkreditt som løper til portefoljen er nedbetalt, etter at samarbeidsavtalen med Eika-Gruppen utløp 31.12.2021. I tillegg er det samarbeidsavtaler med Brage Finans og Verd Boligkreditt.

Banken har en eierandel på 0,56% i Eika Boligkreditt AS, eierandel på 0,54% i Brage Finans og Verd Boligkreditt er andelen på 0,63%.

Note 5 – Risikostyring

RISIKOSTYRING

Bankens forretningsaktiviteter fører til at virksomheten er eksponert for en rekke finansielle risiki. Bankens målsetting er å oppnå en balanse mellom avkastning og risiko, og å minimere potensielle negative virkninger på bankens finansielle resultat. Bankens finansielle risikostyring er etablert for å identifisere og analysere disse risikoene, samt å etablere passende risikorammer og -kontroller, og å overvåke overholdelsen gjennom bruk av pålitelige og oppdaterte informasjonssystemer. Banken vurderer jevnlig de etablerte retningslinjene for risikostyring og systemet som er etablert for å sikre at endringer i produkter og markeder blir reflektert i risikorammene.

Ansvar for bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre og ledelsen. Styret vedtar bankens mål og rammestruktur innenfor alle risikoområder, herunder retningslinjer for styring av risiko.

Banksjef har ansvaret for bankens samlede risikostyring. Alle beslutninger knyttet til risiko og risikostyring blir normalt fattet av banksjef i samråd med øvrige medlemmer i bankens ledelse.

Alle ledere i banken har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med banken sin vedtatte risikoprofil.

LIKVIDITETSRIKISO

Risikoen for at banken ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at banken ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden øker drastisk. Ut ifra et bredere perspektiv inneholder likviditetsrisiko også risiko for at banken ikke er i stand til å finansiere økninger i eiendeler etter hvert som refinansieringsbehovet øker. Likviditetsstyringen tar utgangspunkt i bankens overordnede likviditetspolicy vedtatt av styret. Likviditetspolicyen gjennomgås minimum årlig. Bankens rammer og retningslinjer for likviditetsrisiko gjenspeiler bankens konservative risikoprofil på området. Bankens innskudd består primært av innskudd fra helkunder i bankens markedsområde. Se note 14 for vurdering av likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Banken er eksponert for markedsrisiko, som er risikoen for at virkelig verdi av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle instrumenter vil endres pga. endringer i markedspriser. Markedsrisiko er knyttet til åpne posisjoner i rente-, valuta og aksjeinstrumenter som er eksponert mot endrede markedspriser og endringer i volatiliteten til priser som rentesatser, kredittspreader, valutakurser og aksjepriser.

Styring av markedsrisiko tar utgangspunkt i styrevedtatt policy for markedsrisiko hvor det er satt rammer for eksponering innen ulike risikokategorier. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til styre og ledelse.

OPERASJONELL RISIKO

Risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil i prosesser og systemer, feil begått av ansatte, eller eksterne hendelser. Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i bankens policy for operasjonell risiko og internkontroll. Det gjennomføres risikovurderinger både på overordnet nivå, men også innenfor ulike prosesser som banken til enhver tid er eksponert for. Hendelser som har påvirket,

eller kan påvirke bankens lønnsomhet og/eller omdømme, følges systematisk opp. I tillegg til at det årlig foretas en omfattende gjennomgang av vesentlige operasjonelle risikoer og kontrolltiltak, foretar ledelsen en løpende vurdering av operasjonelle risikohendelser og iverksetter ytterligere risikoreducerende tiltak ved behov. Det foretas løpende rapportering av operasjonelle tapshendelser og internkontrollavvik til ledelse og styret.

FORRETNINGSRIKISO

Risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjon eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer også omdømmerisiko. Styring og kontroll med bankens forretningskikkrisiko er basert på bankens styrefastsatte policy. Det påligger alle ansatte å bidra til at kundenes behov og rettigheter ivaretas på en tilfredsstillende måte, herunder gjennom en faglig god og redelig kundehåndtering som sikrer at bankens kunder kan ta bevisste og velinformerte valg.

Compliance (etterlevelse)

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Banken vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar bankens compliance-policy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering. Det arbeides kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

Aktiviteten på compliance-området har vært stor i senere år, særlig knyttet opp mot kravene innen hvitvasking og GDPR. Banken har i løpet av 2022 opprettet egen stilling for AHV ansvarlig, Compliance ansvarlig og GDPR ansvarlig. Banken har iverksatt spesifikke rutiner og retningslinjer for å sikre etterlevelse, og jobber aktivt for å opprettholde og videreutvikle de ansattes kompetanse på området.

ESG risiko

Risiko relatert til miljø, samfunnsansvar og selskapsstyring inngår i ESG risiko. Deriblant også klimarisiko. Klimarisiko omfatter risiko for økt kredittisiko og finansielle tap for banken som følge av klimaendringer.

Det er først og fremst relatert til utlån til bedriftsmarked at det er identifisert at banken er utsatt for klimarisiko. Dette er både relatert til fysisk risiko, men også overgangsrisiko fra dagens situasjon til et lavutslippssamfunn. Derfor er vurdering av bærekraft og klimarisiko integrert i bankens kredittprosess. Da banken er lite eksponert mot blant annet olje og gassnæringen anses nærings-eiendom, bygg og anlegg samt landbruk å være de sektorer som har høyest iboende klimarisiko i bankens portefølje. Samtidig er det store muligheter for positiv påvirkning i disse bransjene.

COMPLIANCE (etterlevelse)

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Banken vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar bankens compliance-policy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering. Det arbeides kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen. Nye

reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

Aktiviteten på compliance-området har vært stor i senere år, særlig knyttet opp mot kravene innen hvitvasking og GDPR. Banken har i løpet av 2022 opprettet egen stilling for AHV ansvarlig, Compliance ansvarlig og GDPR ansvarlig. Banken har iverksatt spesifikke

rutiner og retningslinjer for å sikre etterlevelse, og jobber aktivt for å opprettholde og videreutvikle de ansattes kompetanse på området.

Note 6 – Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

2022

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Brutto utlån - totalt

Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	3 378 714	30 015	-	-	3 408 730
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	646 146	213 124	-	-	859 270
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	69 008	142 644	-	-	211 652
Misligholdt	-	-	71 301	-	71 301
Sum brutto utlån	4 093 868	385 783	71 301	-	4 550 953
Nedskrivninger	-1 275	-4 646	-12 816	-	-18 737
Sum utlån til balanseført verdi	4 092 593	381 137	58 485	-	4 532 215

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Privatmarked

Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	2 955 848	11 860	-	-	2 967 708
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	273 821	168 192	-	-	442 013
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	22 083	77 179	-	-	99 262
Misligholdt	-	-	15 770	-	15 770
Sum brutto utlån	3 251 752	257 231	15 770	-	3 524 753
Nedskrivninger	-519	-735	-4 066	-	-5 320
Sum utlån til bokført verdi	3 251 233	256 496	11 704	-	3 519 433

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

Bedriftsmarked

Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	422 866	18 155	-	-	441 022
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	372 324	44 932	-	-	417 256
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	46 925	65 465	-	-	112 390
Misligholdt	-	-	55 531	-	55 531
Sum brutto utlån	842 116	128 552	55 531	-	1 026 199
Nedskrivninger	-755	-3 911	-8 750	-	-13 416
Sum utlån til bokført verdi	841 361	124 641	46 781	-	1 012 783

Uben. kred. og gar. fordelt på nivå for kredittkvalitet

Ubenyttede kreditter og garantier - totalt

Pr. gruppe finansielt instrument:	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Ubenyttede kreditter og garantier til virkelig verdi	Sum eksponering
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	286 007	968	-	-	286 976
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	37 472	419	-	-	37 891
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	8 206	4 913	-	-	13 119
Misligholdt	-	-	1 877	-	1 877
Sum ubenyttede kreditter og garantier	331 686	6 300	1 877	-	339 863
Nedskrivninger	-196	-260	-370	-	-826
Netto ubenyttede kreditter og garantier	331 489	6 040	1 507	-	339 036

NOTER TIL REGNSKAPET TOLGA-OS SPAREBANK 2022

33

2021

Pr. gruppe finansielt instrument:	Brutto utlån			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet					
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	2 845 569	11 206	-	-	2 856 775
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	835 138	89 306	-	-	924 444
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	74 280	187 729	-	-	262 009
Misligholdt	7 997	5 143	36 574	-	49 714
Sum brutto utlån	3 762 984	293 384	36 574	-	4 092 942
Nedskrivninger	-1 481	-4 479	-3 879	-	-9 839
Sum utlån til balanseført verdi	3 761 503	288 905	32 695	-	4 083 103

Pr. gruppe finansielt instrument:	Personmarkedet			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet					
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	2 551 769	8 313	-	-	2 560 082
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	338 344	58 412	-	-	396 756
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	39 098	130 431	-	-	169 529
Misligholdt	758	5 143	28 425	-	34 326
Sum brutto utlån	2 929 969	202 299	28 425	-	3 160 693
Nedskrivninger	-439	-898	-3 259	-	-4 596
Sum utlån til bokført verdi	2 929 530	201 401	25 166	-	3 156 097

Pr. klasse finansielt instrument:	Bedriftsmarkedet			Herav utlån til virkelig verdi	Sum utlån
	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet					
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	293 800	2 893	-	-	296 693
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	496 794	30 894	-	-	527 688
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	35 182	57 298	-	-	92 480
Misligholdt	7 239	-	8 149	-	15 388
Sum brutto utlån	833 015	91 085	8 149	-	932 249
Nedskrivninger	-1 042	-3 581	-620	-	-5 243
Sum utlån til bokført verdi	831 973	87 504	7 529	-	927 006

(Pr. klasse finansielt instrument:)	Ubenyttede kreditter og garantier			Ubenyttede kreditter og garantier til virkelig verdi	Sum eksponering
	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Ubenyttede kreditter og garantier fordelt på nivå for kredittkvalitet					
Lav risiko (PD 0,0 - 0,49)	209 489	2 076	-	-	211 565
Middels risiko (PD 0,5 - 2,99)	58 240	3 451	-	-	61 691
Høy risiko (PD 3,00 - 99,99)	477	1 592	-	-	2 069
Misligholdt	2 429	51	823	-	3 303
Sum ubenyttede kreditter og garantier	270 635	7 170	823	-	278 628
Nedskrivninger	-143	-143	-397	-	-683
Netto ubenyttede kreditter og garantier	270 492	7 027	426	-	277 945

Note 7 – Fordeling av utlån

Utlån fordelt på fordringstyper	2022	2021
Kasse-, drifts- og brukskreditter	407 542	375 663
Byggelån	80 306	119 451
Nedbetalingslån	4 063 105	3 597 827
Brutto utlån og fordringer på kunder	4 550 953	4 092 941
Nedskrivning steg 1	-1 275	-1 481
Nedskrivning steg 2	-4 646	-4 962
Nedskrivning steg 3	-12 816	-3 396
Netto utlån og fordringer på kunder	4 532 216	4 083 102
Utlån formidlet til Eika Boligkreditt AS	406 154	519 073
Utlån formidlet til Verd Boligkreditt AS	83 317	-
Utlån inkl. Eika Boligkreditt AS og Verd Boligkreditt	5 021 687	4 602 175

Brutto utlån fordelt på geografi	2022	2021
Kontorkommunene	2 968 029	2 799 271
Øvrige kommuner i Fjellregionen	256 785	230 439
Øvrige	1 326 139	1 063 231
Sum	4 550 953	4 092 941

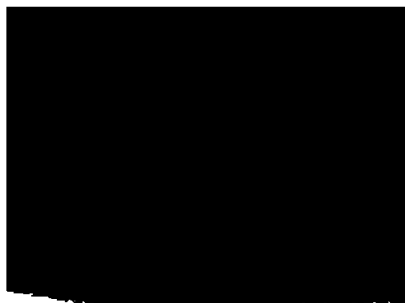

Foto: Hanne Brennodden

Emil Fiskvik og Grete Eggen Taraldsteen på Tynset-avdelingen. Foto: Iren Gjelten

Note 8 – Kredittforringede lån

2022

Fordelt etter sektor/næring	Brutto kredittforringede engasjement	Nedskrivning steg 3	Netto kredittforringede engasjement
Personmarkedet	15 770	4 066	11 704
Næringssektor fordelt:			
Primærnæringer	4 673	800	3 873
Industri	-	-	-
Elektrisitet, gass, damp, vann	-	-	-
Bygg og anlegg	826	500	326
Varehandel	8 376	1 050	7 326
Transport og lagring	3 051	400	2 651
Eiendomsdrift-/omsetning	36 680	4 500	32 180
Øvrige næringer	1 924	1 500	424
Sum	71 301	12 816	58 485

Banken har ingen utlån i steg 3 hvor det ikke er foretatt nedskrivning på sikkerhetsstillelsen, hverken i 2022 eller 2021.

2021

Fordelt etter sektor/næring	Brutto kredittforringede engasjement	Nedskrivning steg 3	Netto kredittforringede engasjement
Personmarkedet	18 590	2 746	15 844
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk og fiske	-	-	-
Industri	-	-	-
Bygg, anlegg	784	500	284
Varehandel	-	-	-
Transport og lagring	-	-	-
Eiendomsdrift og tjenesteyting	7 365	150	7 215
Annen næring	-	-	-
Sum	26 739	3 396	23 343

Kredittforringede lån	2022	2021
Brutto misligholdte lån - over 90 dager	23 690	26 217
Nedskrivning steg 3	-6 246	-3 153
Netto misligholdte lån	17 444	23 064

Andre kredittforringede lån	47 611	522
Nedskrivning steg 3	-6 570	-243
Netto kredittforringede ikke misligholdte lån	41 041	279

Netto misligholdte og kredittforringede engasjement	58 485	23 343
--	---------------	---------------

Kredittforringede lån fordelt etter sikkerheter

	2022		2021	
	Beløp	%	Beløp	%
Utlån med pant i bolig	13.326	18,6 %	16 777	62,7 %
Utlån med pant i annen sikkerhet	56 790	79,6 %	9 838	36,8 %
Utlån til offentlig sektor	-	0,0 %	-	0,0 %
Utlån uten sikkerhet	1 275	1,8 %	124	0,5 %
Ansvarlig lånekapital	-	0,0 %	-	0,0 %
Sum kredittforringede utlån	71 301	100 %	26 739	100 %

Note 9 – Forfalte og kredittforringede lån

	Ikke forfalte lån	Under 1 mnd.	Over 1 t.o.m. 3 mnd	Over 3 t.o.m. 6 mnd.	Over 6 t.o.m. 12 mnd.	Over 1 år	Sum forfalte lån	Kredittforringede lån	Sikkerhet for forfalte lån over 90 dager	Sikkerhet for øvrig kredittforringede lån
2022										
Privatmarkedet	3 355 408	146 301	7 243	1 319	5 388	9 094	169 346	15 770	22 590	1 040
Bedriftsmarkedet	946 088	24 611	-	49 282	-	6 218	80 111	55 531	14 602	37 871
Totalt	4 301 496	170 913	7 243	50 601	5 388	15 312	249 457	71 301	37 192	38 911
2021										
Privatmarkedet	3 060 590	73 374	8 954	5 492	1 852	2 891	92 563	18 590	17 100	154 942
Bedriftsmarkedet	919 579	12 060	-	1 937	-	6 212	20 209	8 149	14 600	22 043
Totalt	3 980 169	85 434	8 954	7 429	1 852	9 103	112 772	26 739	31 700	176 985

Note 10 – Eksposering på utlån

2022	Tall i tusen kroner	Brutto utlån	Nedskr. steg 1	Nedskr. steg 2	Nedskr. steg 3	Ubenytt. kreditter	Garantier	Nedskr. steg 1	Nedskr. steg 2	Nedskr. steg 3	Maks kreditt-eksponering
Personmarkedet		3 524 753	-519	-735	-4 066	192 204	7 216	-111	-214	-3	3 718 524
Bedriftsmarkedet:											
Primærnæringer		415 230	-279	-1 031	-800	33 473	50	-14	-28	-	446 600
Industri		26 251	-7	-10	-	7 908	1 200	-2	-	-	35 341
Elektrisitet, gass, damp, vann		7 512	-3	-	-	2 582	1 253	-1	-	-	11 343
Bygg og anlegg		109 219	-44	-132	-500	29 877	5 437	-12	-7	-	143 837
Varehandel		85 414	-30	-562	-1 050	19 290	6 012	-14	-9	-	109 052
Transport og lagring		16 435	-6	-	-400	897	1 551	-1	-	-	17 962
Eiendomsdrift-/omsetning		319 002	-324	-2 146	-4 500	25 025	1 374	-23	-	-367	338 043
Øvrige næringer		47 136	-63	-31	-1 500	11 101	-	-19	-	-	56 624
Sum bedriftsmarkedet		1 026 199	-755	-3 911	-8 750	130 154	16 877	-85	-45	-367	1 158 802
Sum eksposering		4 550 953	-1 275	-4 646	-12 816	322 357	24 093	-196	-260	-370	4 877 325
2021											
Tall i tusen kroner		Brutto utlån	Ned-skrivning steg 1	Ned-skrivnings steg 2	Ned-skrivning steg 3	Ubenytt. kreditter	Garantier	Ned-skrivning steg 1	Ned-skrivnings steg 2	Ned-skrivning steg 3	Maks kreditt-eksponering
Personmarkedet		3 160 693	-439	-898	-3 259	142 096	13 422	-13	-	-30	3 311 572
Næringssektor fordelt:											
Primærnæringer		367 836	-430	-1 169	-	36 876	310	-34	-20	-	403 369
Industri		21 860	-99	-26	-	3 390	2	-1	-4	-	25 122
Elektrisitet, gass, damp, vann		7 301	-5	-	-	1 501	1	-1	-	-	8 797
Bygg, anlegg		81 054	-62	-51	-500	25 884	6 271	-19	-19	-	112 558
Varehandel		70 119	-117	-90	-	24 172	7 022	-29	-40	-	101 037
Transport og lagring		15 673	-8	-128	-	792	1 636	-3	-	-	17 962
Eiendomsdrift og tjenesteyting		280 329	-296	-	-120	13 069	1 323	-19	-24	-367	293 895
Annen næring		88 076	-25	-2 117	-	12 458	1 200	-24	-37	-	99 531
Sum bedriftsmarkedet		932 248	-1 042	-3 581	-620	118 142	17 765	-130	-144	-367	1 062 271
Sum eksposering		4 092 941	-1 481	-4 479	-3 879	260 238	31 187	-143	-144	-397	4 373 843

Note 11 – Nedskrivninger, tap, finansiell risiko

Etter IFRS 9 er bankens utlån til kunder, ubenyttede kreditter og garantier gruppert i tre steg basert på mislikholdssannsynlighet (PD) på innregningstidpunktet sammenlignet med misligholdssannsynlighet på balansedagen. Fordeling mellom steg foretas for det enkelte lån eller engasjement.

Tabellene under spesifiserer endringene i periodens nedskrivninger og brutto balanseførte utlån, garantier og ubenyttede trekkrettigheter for hvert steg, og inkluderer følgende element:

- Overføring mellom steg som skyldes endring i kredittrisiko, fra 12 måneders forventet kredittap i steg 1 til kreditttap over forventet levetid i steg 2 og steg 3.
- Økning i nedskrivninger ved utstedelse av nye utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Reduksjon i nedskrivninger ved fraregning av utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Økning eller reduksjon i nedskrivninger som skyldes endringer i inputvariabler, beregningsforutsetninger, makroøkonomiske forutsetninger og effekten av diskontering.

Nedskrivning på ubenyttede kreditter og garantier er balanseført som gjeldsforpliktelse i regnskapet.

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder - personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2022	439	898	3 259	4 596
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	22	-225	-205	-408
Overføringer til steg 2	-20	205	-	185
Overføringer til steg 3	-1	-102	2 158	2 054
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	17	12	3 384	3 414
Utlån som er fraregnet i perioden	-116	-208	-798	-1 122
Konstaterte tap	-	-	-	-
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-182	-70	25	-227
Andre justeringer	360	226	-3 757	-3 172
Økte nedskrivninger, utover de modellberegnete, som følge av COVID 19	-	-	-	-
Nedskrivninger personmarkedet pr. 31.12.2022	519	735	4 066	5 320

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder - personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2022	2 929 942	202 304	28 447	3 160 693
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	72 044	-65 231	-6 813	-
Overføringer til steg 2	-70 345	73 205	-2 860	-
Overføringer til steg 3	-827	-7 933	8 760	-
Nye utlån utbetalt i året	223 999	112 826	38	1 336 864
Utlån som er fraregnet i perioden	-903 062	-57 940	-11 802	-972 804
Konstaterte tap	-	-	-	-
Brutto utlån til personmarkedet pr. 31.12.2022	3 251 752	257 231	15 770	3 524 753

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder - bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2022	1 042	3 581	620	5 243
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	41	-465	-	-424
Overføringer til steg 2	-55	565	-	510
Overføringer til steg 3	-99	-7	4 638	4 532
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	-308	28	-	-280
Utlån som er fraregnet i perioden	-158	-101	-3 240	-3 499
Konstaterte tap	-	-	-	-
Endet eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-93	90	623	620
Andre justeringer	385	220	6 109	6 714
Nedskrivninger bedriftsmarkedet pr. 31.12.2022	755	3 911	8 750	13 416

2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder - bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2022	833 053	91 046	8 149	932 249
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	45 143	-45 143	-	-
Overføringer til steg 2	-67 208	67 208	-	-
Overføringer til steg 3	-69 716	-2 102	71 818	-
Nye utlån utbetalt	177 493	16 623	4 547	198 663
Utlån som er fraregnet i perioden	-76 648	919	-28 984	-104 713
Konstaterte tap	-	-	-	-
Brutto utlån til bedriftsmarkedet pr. 31.12.2022	842 116	128 552	55 531	1 026 199
2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2022	142	143	397	682
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	1	-59	-30	-89
Overføringer til steg 2	-1	202	-	200
Overføringer til steg 3	-18	-	1	-16
Nedskrivninger på nye kreditter og garantier	30	2	85	117
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier som er fraregnet i perioden	-47	-53	-24	-125
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-24	-3	-61	-88
Andre justeringer	113	28	2	143
Nedskrivninger pr. 31.12.2022	196	260	370	826
2022	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto balanseførte engasjement pr. 01.01.2022	272 008	5 777	843	278 628
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	5 368	-5 215	-153	-
Overføringer til steg 2	-2 527	2 529	-	2
Overføringer til steg 3	-914	-	-274	-1 188
Nye/endrede ubenyttede kreditter og garantier	70 479	3 424	-	73 903
Engasjement som er fraregnet i perioden	-12 728	-215	1 461	-11 482
Brutto balanseførte engasjement pr. 31.12.2022	331 686	6 300	1 877	339 863
Individuelle nedskrivninger (steg 3) på utlån og garantier			2022	2021
Steg 3 - Individuelle nedskrivninger ved begynnelsen av perioden			3 396	6 129
Steg 3 - Økte individuelle nedskrivninger i perioden			141	1 100
Steg 3 - Nye individuelle nedskrivninger i perioden			10 275	2 031
Steg 3 - Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger fra tidligere perioder			-971	-974
Steg 3 - Periodens konstaterte tap som det tidligere år er nedskrevet for			-25	-4 890
Individuelle nedskrivninger (steg 3) ved slutten av perioden			12 816	3 396
Resultatførte tap på utlån, kreditter og garantier			2022	2021
Endring i perioden i steg 3 på utlån			-8 379	4 205
Endring i perioden i steg 3 på garantier			28	-342
Endring i perioden i forventet tap steg 1 og 2			-403	-223
Konstaterte tap i perioden, der det tidligere er foretatt nedskrivninger i steg 3			-38	-8 996
Konstaterte tap i perioden, der det ikke er foretatt nedskrivninger i steg 3			-104	-2 455
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap			872	4 984
Tapskostnader i perioden			-8 024	-2 827

2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	
Nedskrivninger på utlån til kunder - personmarkedet				
Nedskrivninger pr. 01.01.2021	526	2 279	639	3 443
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	140	-482	-	-343
Overføringer til steg 2	-41	351	-	311
Overføringer til steg 3	-	-386	890	504
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	41	7	1 503	1 550
Utlån som er fraregnet i perioden	-85	-375	-353	-813
Konstaterte tap	-	-	-	-
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-25	-323	-30	-377
Andre justeringer	-116	-173	611	321
Nedskrivninger personmarkedet pr. 31.12.2021	439	897	3 259	4 596

2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	
Brutto utlån til kunder - personmarkedet				
Brutto utlån pr. 01.01.2021	2 710 162	173 613	9 726	2 893 502
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	62 784	-61 811	-973	-
Overføringer til steg 2	-106 335	106 335	-	-
Overføringer til steg 3	-	-9 780	9 780	-
Nye utlån utbetalt	808 501	44 255	10 106	862 863
Utlån som er fraregnet i perioden	-545 171	-50 308	-193	-595 672
Konstaterte tap	-	-	-	-
Brutto utlån til personmarkedet pr. 31.12.2021	2 929 942	202 304	28 447	3 160 693

2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	
Nedskrivninger på utlån til kunder - bedriftsmarkedet				
Nedskrivninger pr. 01.01.2021	2 561	5 026	5 490	13 077
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	127	-854	-	-727
Overføringer til steg 2	-59	741	-	682
Overføringer til steg 3	-0	-88	500	412
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	75	34	-30	79
Utlån som er fraregnet i perioden	-97	-413	-3 638	-4 148
Konstaterte tap	-	-	-	-
Endet eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-115	115	-1 702	-1 702
Andre justeringer	-1 450	-981	-	-2 430
Nedskrivninger bedriftsmarkedet pr. 31.12.2021	1 042	3 581	620	5 243

2021	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Totalt
	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	
Brutto utlån til kunder - bedriftsmarkedet				
Brutto utlån pr. 01.01.2021	636 058	79 854	32 165	748 077
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	59 805	-59 805	-	-
Overføringer til steg 2	-60 783	60 783	-	-
Overføringer til steg 3	-	-784	784	-
Nye utlån utbetalt	275 117	7 732	-	282 849
Utlån som er fraregnet i perioden	-77 145	3 267	-24 800	-98 678
Konstaterte tap	-	-	-	-
Brutto utlån til bedriftsmarkedet pr. 31.12.2021	833 053	91 046	8 149	932 249

2021

	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2021	131	392	-	522
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	13	-274	-	-261
Overføringer til steg 2	-4	94	-	90
Overføringer til steg 3	-	-	-	-
Nedskrivninger på nye kreditter og garantier	19	12	397	428
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier som er fraregnet i perioden	-23	-89	-	-112
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-26	-8	-	-35
Andre justeringer	32	18	-	51
Nedskrivninger pr. 31.12.2021	142	143	397	683

2021

	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto balanseførte engasjement pr. 01.01.2021	232 558	13 411	1 986	247 956
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	13 819	-13 819	-	-
Overføringer til steg 2	-3 510	3 510	-15	-15
Overføringer til steg 3	-	-15	-15	-31
Nye/endrede ubenyttede kreditter og garantier	76 444	1 087	153	77 684
Engasjement som er fraregnet i perioden	-47 304	1 602	-1 267	-46 969
Brutto balanseførte engasjement pr. 31.12.2021	272 008	5 777	843	278 628

Iren Gjeltten og Svein Roger Sorli på Tynset-avdelingen. Foto: Grete Eggen Taraldsteen

Note 12 – Store engasjement

Pr. 31.12.2022 utgjorde de 10 første største konsoliderte kredittengasjementene 7,33 % (2021: 6,57 %) av brutto engasjement.

Banken har ingen konsoliderte kredittengasjement som blir rapportert som store engasjement, dvs at engasjementet utgjør mer enn 10,0 % av bankens netto ansvarlig kapital. Det største konsoliderte kredittengasjementet er på 7,22 % av ansvarlig kapital.

	2022	2021
10 største engasjement	333 797	268 959
Totalt brutto engasjement	4 550 953	4 092 941
i % av brutto engasjement	7,33%	6,57%
Netto ansvarlig kapital	651 726	587 712
i % av netto ansvarlig kapital	51,22%	45,76%
Største engasjement utgjør	7,22%	11,06%

Brutto engasjement inkluderer utlån til kunder før nedskrivning, ubenyttede kredittrammer, garantier og ubenyttede garantirammer av netto ansvarlig kapital.

Engasjementsbeløpet er før risikovekting og sikkerheter.

De ansatte i Folldal. Kirsti Dølhaug Reinertsen, Maren Follstad og Ole Arne Sandli.

Foto: Esten Inge Hilmarsen

Note 13 – Sensitivitet

2022					
Avsatte tap på utlån, kredittor og garanter	Basis	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Steg 1	1 301	1 218	1 613	1 423	1 286
Steg 2	2 581	2 246	3 134	2 478	1 988

2021					
Avsatte tap på utlån, kredittor og garanter	Basis	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Steg 1	1 314	1 385	1 454	1 447	1 355
Steg 2	2 258	2 128	2 407	2 382	2 077

Tapsavsetningene i denne noten knytter seg til de modellberegnete tapsavsetningene for engasjementer i steg 1 og 2. Eventuelle tilleggsavsetninger og tapsavsetninger for engasjementen ter i steg 3 er holdt utenfor.

Basis

Nedskrivninger i steg 1 og 2 som beregnet i nedskrivningsmodellen.

Scenario 1: Ingen påvirkning fra makromodell

Scenarioet beskriver hvordan nedskrivningene vil se ut med en konstant «forventning til fremtiden». Det betyr at scenarioet beskriver en forventning om «ingen endringer i økonomien» frem i tid. Scenarioet kan med fordel benyttes til å vurdere konsekvensene av framtidforventningene i de geografiske områder eller bransjer, som har større justeringer.

Scenario 2: Full løpetid på alle avtaler

Scenarioet behandler alle fasiliteter med full løpetid og simulerer hvordan nedskrivningen vil endres hvis alle fasiliteter anvender kontraktuell løpetid. Nedskrivningsmodellen benytter ellers for steg 1 ett års løpetid og for steg 2 en gjennomsnittlig forventet løpetid ved beregning av nedskrivninger.

Scenario 3: PD 12 mnd. økt med 10 %

Endringen, som følge av en 10 % stigning i sannsynligheten for default scenarioet, viser effekten ved en isolert stigning i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordeling og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Scenarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

Scenario 4: PD 12 mnd. redusert med 10 %

Endringen, som følge av et 10% fall i sannsynligheten for default scenarioet, viser effekten ved et isolert fall i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordelingen og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Scenarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

*Britt Nesteby og Dag Erik Kjendseth på Tolga-avdelingen.
Foto: Hanne Brennodden*

Note 14 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i en gitt situasjon ikke er i stand til å refinansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser. Det er i hovedsak 3 områder som har innvirkning på bankens likviditetsrisiko;

1) balansestruktur: Banken har liten forskjell i omløpshastighet og bindingstid på aktiva og passiva, og har således et lavt refinansieringsbehov.

2) likviditeten i markedet: Denne er vurdert til god.

3) kredittverdighet: Kredittverdighet kommer til uttrykk gjennom banken sin rating. Viktige elementer i ratingen er banken sin soliditet, likviditet, inntjening, risikoprofil og porteføljekvalitet. Banken er ratet på samme nivå som banker man kan sammenligne seg med.

2022

Avtalt løpetid for hovedposter i balansen

	0-1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Kontanter og kontantekvivalenter	-	-	-	-	-	42 850	42 850
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker	-	-	-	-	-	197 986	197 986
Netto utlån til og fordringer på kunder	14 089	22 796	122 619	441 914	3 790 817	139 980	4 532 216
Obligasjoner, sertifikat og lignende	-	-	15 270	515 883	10 086	-	541 239
Finansielle derivater	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	133 732	133 732
Sum eiendeler	14 089	22 796	137 889	957 797	3 800 903	514 548	5 448 022
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	6 038	-	53	6 091
Innskudd fra og gjeld til kunder	-	705 516	6 525	-	-	3 488 006	4 200 046
Obligasjonsgjeld	-	113 313	0	401 374	-	-	514 688
Finansielle derivater	-	-	-	-	-	-	-
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	31 708	31 708
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	40 289	-	40 289
Sum gjeld	-	818 829	6 525	407 413	40 289	3 519 766	4 792 822
Netto	14 089	- 796 033	131 364	550 384	3 760 614	- 3 005 218	655 200

2021

Avtalt løpetid for hovedposter i balansen

	0-1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Kontanter og kontantekvivalenter	-	-	-	-	-	43 181	43 181
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker	-	-	-	-	-	72 622	72 622
Netto utlån til og fordringer på kunder	76 037	46 151	38 120	278 296	3 654 337	- 9 839	4 083 102
Obligasjoner, sertifikat og lignende	-	20 160	25 105	490 991	-	-	536 256
Finansielle derivater	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	155 075	155 075
Sum eiendeler	76 037	66 311	63 225	769 287	3 654 337	261 039	4 890 236
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	6 015	-	-	6 015
Innskudd fra og gjeld til kunder	-	276 103	-	-	-	3 463 909	3 740 012
Obligasjonsgjeld	-	-	50 092	413 420	-	-	463 512
Finansielle derivater	-	-	-	-	-	-	-
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	31 337	31 337
Ansvarlig lånekapital	-	40 014	-	-	-	-	40 014
Sum gjeld	-	316 117	50 092	419 435	-	3 495 246	4 280 890
Netto	76 037	- 249 806	13 133	349 852	3 654 337	- 3 234 207	609 346

Note 15 – Valutarisiko

Banken har ingen beholdning av utenlandsk valuta.

Banken mottar månedlige fakturaer fra vår danske datasentral (Skandinavisk Data Center – SDC) i danske kroner.

Det blir ikke inngått noen form for terminkontrakter på danske kroner, valutakursen på betalingstidspunktet legges derfor til grunn ved bokføringen av fakturaene i bankens regnskap. Totalt utgjør disse fakturaene ca. 6,5 mill. danske kroner pr år.

Note 16 – Kursrisiko

Kursrisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på obligasjoner, sertifikater og egenkapitalpapirer banken har investert i. Banken har etablert rammer for disse investeringstypene. Investeringer ut over rammene skal godkjennes av bankens styre.

Fra venstre Per Ivar Moberget og Jogeir Roaldstveit på Elverum. Foto: Hanne Brennøden

Note 17 – Renterisiko

Bankens utlån og finansiering er i all hovedsak i flytende rente. Dette medfører en begrenset eksponering mot endringer i markedsrentene. Banken har for tiden ikke kundeengasjement med fast rente.

Tidspunkt fram til avtalt/sannsynlig endring av rentevilkår

Post i balansen pr 31.12.2022	Rentebinding 0 - 1 mnd.	Rentebinding 1 - 3 mnd.	Rentebinding 3 mnd. - 1år	Rentebinding 1 - 5 år	Rentebinding over 5 år	Uten rente- eksponering	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter (fordringer på sentralbanker)	-	-	-	-	-	42 850	42 850
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker	197 987	-	-	-	-	-	197 987
Netto utlån til og fordringer på kunder	-	4 520 812	-	11 404	-	-	4 532 216
Obligasjoner, sertifikater og lignende	113 230	428 009	-	-	-	-	541 239
Finansielle derivater	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige eiendeler (uten renteeksponering)	-	-	-	-	-	133 731	133 731
Sum eiendeler	311 217	4 948 821	-	11 404	-	176 581	5 448 022
- herav i utenlandsk valuta	-	-	-	-	-	-	-
Gjeld til kredittinstitusjoner	53	6 038	-	-	-	-	6 091
Innskudd fra og gjeld til kunder	4 193 521	-	6 525	-	-	-	4 200 046
Obligasjonsgjeld	75 609	439 079	-	-	-	-	514 688
Finansielle derivater	-	-	-	-	-	-	-
Øvrig gjeld (uten renteeksponering)	-	-	-	-	-	31 708	31 708
Ansvarlig lånekapital	-	40 289	-	-	-	-	40 289
Sum gjeld	4 269 183	485 407	6 525	-	-	31 708	4 792 822
- herav i utenlandsk valuta	-	-	-	-	-	-	-
Netto renteeksponering eiendeler og gjeld	-3 957 966	4 463 415	-6 525	11 404	-	144 873	655 200

Tidspunkt fram til avtalt/sannsynlig endring av rentevilkår

Post i balansen pr 31.12.2021	Rentebinding 0 - 1 mnd.	Rentebinding 1 - 3 mnd.	Rentebinding 3 mnd. - 1år	Rentebinding 1 - 5 år	Rentebinding over 5 år	Uten rente- eksponering	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter	-	-	-	-	-	4 903	4 903
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker	110 899	-	-	-	-	-	110 899
Netto utlån til og fordringer på kunder	-	4 083 102	-	-	-	-	4 083 102
Obligasjoner, sertifikater og lignende	115 161	421 095	-	-	-	-	536 256
Finansielle derivater	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	155 076	155 076
Sum eiendeler	226 060	4 504 197	-	-	-	159 979	4 890 236
- herav i utenlandsk valuta	-	-	-	-	-	-	-
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	6 015	-	-	-	-	6 015
Innskudd fra og gjeld til kunder	3 740 012	-	-	-	-	-	3 740 012
Obligasjonsgjeld	75 171	388 340	-	-	-	-	463 511
Finansielle derivater	-	-	-	-	-	-	-
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	31 337	31 337
Ansvarlig lånekapital	-	40 014	-	-	-	-	40 014
Sum gjeld	3 815 183	434 369	-	-	-	31 337	4 280 889
- herav i utenlandsk valuta	-	-	-	-	-	-	-
Netto renteeksponering eiendeler og gjeld	-3 589 123	4 069 828	-	-	-	128 642	609 347

Endring av rentevilkår

Renterisiko oppstår i forbindelse med bankens utlåns- og innlånsvirksomhet. Renterisiko er resultatet av at rentebindingstiden for bankens aktiva- og passivaside ikke er sammenfallende.

Renterisiko pr. 31.12.2022

Eiendeler	Eksponering	Renteløpetid	Renterisiko ved 1% endring
Utlån til kredittinstitusjoner - flytende rente	197 986	0,00	(5,4)
Utlån til kredittinstitusjoner - fast rente			-
Utlån til kunder - flytende rente	4 550 953	0,12	(5 461,1)
Utlån til kunder - fast rente			-
Rentebærende verdipapirer	541 239	0,15	(811,9)
Gjeld			
Innlån fra kredittinstitusjoner - flytende rente	6 091	0,17	10,2
Innlån fra kredittinstitusjoner - fast rente			-
F-lån fra Norges Bank			-
Innskudd fra kunder - flytende rente	4 200 046	0,17	7 000,1
Innskudd fra kunder - fast rente			-
Verdipapirgjeld (inkl ansvarlige lån)	514 688	0,15	772,0
Utenom balansen			
Renterisiko i derivater (aktivasikring)		-	-
Renterisiko i derivater (passivasikring)		-	-
Sum renterisiko			1 503,8

Per Johan Hartviksen, Tolga.

Foto: Esten Inge Hilmarsen

Avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser for hovedposter i balansen

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekten en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding. En renteendring på 1 % vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 1,5 mill. kr.

Note 18 – Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

	2022	2021	Gj.snittlig rentesats* 2022	Gj.snittlig rentesats* 2021
Renteinntekter og lignende inntekter				
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (amortisert kost)	3 860	523	2,22%	0,24%
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (amortisert kost)	155 072	116 999	3,46%	2,86%
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi)	-	-	0,00%	0,00%
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vpp (virkelig verdi)	12 383	4 996	2,30%	0,94%
Andre renteinntekter og lignende inntekter	-	-	-	-
Sum renteinntekter og lignende inntekter	171 315	122 518		
Rentekostnader og lignende kostnader				
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner (amortisert kost)	181	187	2,99%	1,04%
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder (amortisert kost)	43 461	21 942	1,09%	0,58%
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer (amortisert kost)	13 194	4 717	2,69%	1,47%
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital (amortisert kost)	1 607	1 056	4,00%	2,64%
Renter og lignende kostnader på fondsobligasjonskapital (amortisert kost)	-	-	-	-
Andre rentekostnader og lignende kostnader	3 814	2 771	-	-
Sum rentekostnader og lignende kostnader	62 257	30 673		
*Gjennomsnittlig rentesats er beregnet for effektiv rente				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	109 058	91 845		
Andre rentekostnader og lignende kostnader				
Bankenes Sikringsfond - Bidrag til innskuddsgarantifondet	3 720	2 678		
Bankenes Sikringsfond - Bidrag til krisetilaksfondet	20	20		
Rentekostnader skatteoppgjøret	7	-		
IFRS 16 rentekostnad	66	73		
Sum andre rentekostnader og lignende kostnader	3 812	2 771		

Note 19 – Andre inntekter

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	2022	2021
Garantiprovisjon	334	395
Formidlingsprovisjoner	277	1 178
Provisjoner fra Eika/Verd Boligkreditt	2 660	6 015
Betalingsformidling	10 328	9 376
Verdipapirforvaltning	648	1 310
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	4 847	6 796
Andre provisjons- og gebyrinntekter	1 734	571
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	20 827	25 641
Provisjonskostnader	2022	2021
Garantiprovisjon	-	-
Betalingsformidling	918	3 260
Andre gebyr- og provisjonskostnader	2 530	-
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	3 448	3 260
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	2022	2021
Netto gevinst/tap på utlån og fordringer	-	-
Netto gevinst/tap på sertifikater og obligasjoner	-4 830	-1 585
Netto gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	1 286	1 223
Netto gevinst/tap på finansielle derivater	-	-
Netto gevinst/tap på valuta	481	414
Netto gevinst/tap på finansielle instrument	-3 063	52
Andre driftsinntekter	2022	2021
Driftsinntekter faste eiendommer	624	606
Andre driftsinntekter	-	-
Sum andre driftsinntekter	624	606
Utbytte	2022	2021
Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	3 492	6 613
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	156	- 586
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	-	-
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	3 648	6 027
Sum netto andre driftsinntekter	18 588	29 066

Note 20 – Lønn og andre personalkostnader

Lønn og andre personalkostnader	2022	2021
Lønn	23 072	19 971
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	4 005	3 351
Pensjoner	1 732	1 363
Sosiale kostnader	1 333	601
Sum lønn og andre personalkostnader	30 143	25 286

2022	Lønn	Honorar	Andre ytelseser	Pensjonskostnad	Sum lønn m.v. 2022
Funksjon					
Banksjef	1 085	-	70	148	1 303
Banksjef, avtroppende	1 453	-	49	176	1 679
Sum ledende ansatte	2 538	-	119	324	2 981
Styrets leder	-	146	-	-	146
Styrets øvrige medlemmer	-	392	-	-	392
Sum styret	-	538	-	-	538
Generalforsamlingens medlemmer	-	50	-	-	50
Sum generalforsamlingen	-	50	-	-	50

Avtroppende banksjef har en pensjonsavtale som varer i ytterligere 6,5 år. Denne er i sin helhet avsatt i regnskapet.

2021	Lønn	Honorar	Andre ytelseser	Pensjonskostnad	Sum lønn m.v. 2021
Funksjon					
Banksjef	1 539	-	-	168	1 707
Sum ledende ansatte	1 539	-	-	168	1 707
Styrets leder	-	147	-	-	147
Styrets øvrige medlemmer	-	438	-	-	438
Sum styret	-	585	-	-	585
Generalforsamlingens medlemmer	-	97	-	-	97
Sum generalforsamlingen	-	97	-	-	97

2022	Lån/kreditter/garantier
Funksjon	
Banksjef	4 756
Øvrige ansatte	42 312
Sum ansatte	47 067
Styrets leder	200
Styrets øvrige medlemmer	1 569
Selskaper hvor styrets medlemmer er ansvarlig medlem eller styremedlem	1 064
Sum styret	2 833
Generalforsamlingens medlemmer	10 703
Sum generalforsamlingen	10 703

2021	Lån/kreditter/ garantier
Funksjon	
Banksjef	-
Øvrige ansatte	25 196
Sum ansatte	25 196
Styrets leder	600
Styrets øvrige medlemmer	1 108
Selskaper hvor styrets medlemmer er ansvarlig medlem eller styremedlem	1 677
Sum styret	3 385
Generalforsamlingens medlemmer	16 710
Sum generalforsamlingen	16 710

Leder i valgkomiteen får en godtgjørelse på kr 5.500,- pr år pluss kr 1.700,- pr møte.
Medlem i valgkomiteen får en godtgjørelse på kr 1.700,- pr møte.

Banksjef har en plikt til å fratre stillingen ved fylte 70 år, og uten avtale om kompensasjon for tidlig pensjonering. Det er 6 mnd. gjensidig oppsigelsestid. Banksjef har innskudsbasert pensjonsordning på lik linje med de andre ansatte i banken. Dersom styret ber banksjef om å fratre sin stilling, har banksjefen rett på etterlønn i 12 mnd. fra det tidspunktet han fratrer.

	2022	2021
Antall årsverk i banken pr. 31.12.	34,4	30,2
Kostnader til rentesubsidiering av lån til ansatte i regnskapsåret	315	-

Note 21 – Andre driftskostnader

Andre driftskostnader	2022	2021
Kjøp eksterne tjenester	9 357	8 646
Ekstern revisjon	1 225	1 052
IT-kostnader	9 579	15 761
Leide lokaler	273	213
Eide lokaler	1 499	956
Kontorrekvisita, porto, telekostnader	1 474	2 149
Reiser	350	43
Markedskostnader	1 780	1 360
Formuesskatt	-	831
Andre driftskostnader	2 417	2 834
Sum andre driftskostnader	27 954	33 845
Honorar til ekstern revisor (inkl mva)		
Lovpålagt revisjon	456	412
Merarbeid revisjon	661	580
Konsulenthonorar	108	60
Sum andre tjenester	769	640
Sum kostnader til ekstern revisjon	1 225	1 052

Morten Aakerøien på Tynset-avdelingen.
Foto: Grete E. Taraldsteen

Note 22 – Skatter

Betalbar inntektsskatt	2022	2021
Resultat før skattekostnad	63 784	64 752
Permanente forskjeller	-4 650	-11 673
Renter på hybridkapital ført direkte mot egenkapitalen	-1 423	-1 142
Endring i midlertidige forskjeller	576	-1 059
Sum skattegrunnlag	58 286	50 878
Betalbar inntektsskatt	14 572	12 720
Årets skattekostnad		
Betalbar inntektsskatt	14 572	12 720
Endring utsatt skatt over resultatet	-1 131	-115
For lite/(mye) avsatt skatt forrige år	-20	-61
Årets skattekostnad	13 420	12 544
Resultat før skattekostnad	63 784	64 752
25 % skatt av:		
Resultat før skattekostnad	15 946	16 188
Permanente forskjeller	-2 506	-3 583
For lite/(mye) avsatt skatt forrige år	-20	-61
Skattekostnad	13 420	12 544
Effektiv skattesats (%)	21%	19%
Endring balanseført utsatt skatt/skattefordel	2022	2021
Balanseført utsatt skattefordel 31.12. forrige år	121	236
Resultatført utsatt skatt i perioden	-1 131	-115
Skatt på verdiendringer over utvidet resultat	-	-
Balanseført utsatt skatt/skattefordel 31.12.	-1 010	121
Utsatt skatt/skattefordel	31.12.2022	01.01.2022
Driftsmidler	-473	-459
Pensjonsforpliktelse	1 016	1 356
Balanseførte leieavtaler	-37	-21
Avsetning til forpliktelser	-167	-393
Rentebærende verdipapir tilgjengelig for salg	-1 349	-362
Sum utsatt skatt/skattefordel	-1 010	121
Resultatført utsatt skatt/skattefordel	2022	2021
Driftsmidler	-14	-3
Pensjonsforpliktelse	-340	-263
Balanseførte leieavtaler	-15	-21
Rentebærende verdipapir tilgjengelig for salg	-987	-380
Avsetning til forpliktelser	226	552
Sum endring utsatt skatt/skattefordel	-1 131	-115

Elverum. Foto: Hanne Brennodden

Note 23 – Kategorier av finansielle instrumenter

2022

Regnskapspost	Amortisert kost	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over utvidet resultat	Totalt
Finansielle eiendeler				
Kontanter og kontantekvivalenter	42 850	-	-	42 850
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanken	197 986	-	-	197 986
Utlån til og fordringer på kunder	4 532 216	-	-	4 532 216
Sertifikat, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning	-	541 239	-	541 239
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	-	57 202	50 972	108 174
Finansielle derivater	-	-	-	-
Sum finansielle eiendeler	4 773 052	598 441	50 972	5 422 464
Finansiell gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 091	-	-	6 091
Innskudd fra og gjeld til kunder	4 200 046	-	-	4 200 046
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	514 688	-	-	514 688
Ansvarlig lånekapital	40 289	-	-	40 289
Finansielle derivater	-	-	-	-
Sum finansiell gjeld	4 761 115	-	-	4 761 115

2021

Regnskapspost	Amortisert kost	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over utvidet resultat	Totalt
Finansielle eiendeler				
Kontanter og kontantekvivalenter (Norges Bank)	43 181	-	-	43 181
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	72 622	-	-	72 622
Utlån til og fordringer på kunder	4 083 102	-	-	4 083 102
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning	-	536 256	0	536 256
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	-	16 817	111 904	128 721
Finansielle derivater	-	-	-	-
Sum finansielle eiendeler	4 198 905	553 073	111 904	4 863 882
Finansiell gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 015	-	-	6 015
Innskudd fra og gjeld til kunder	3 740 012	-	-	3 740 012
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	463 512	-	-	463 512
Ansvarlig lånekapital	40 014	-	-	40 014
Finansielle derivater	-	-	-	-
Sum finansiell gjeld	4 249 553	-	-	4 249 553

Note 24 – Virkelig verdi finansielle instrumenter

Virkelig verdi og bokført verdi av finansielle eiendeler og gjeld	2022		2021	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler bokført til amortisert kost				
Konter og kontantekvivalenter (Norges Bank)	42 850	42 850	43 181	43 181
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	197 986	197 986	72 622	72 622
Utlån til kunder	4 532 216	4 532 216	4 083 102	4 083 102
Sum eiendeler vurdert til amortisert kost	4 773 052	4 773 052	4 198 905	4 198 905
Gjeld bokført til amortisert kost				
Innskudd fra kunder	4 200 046	4 200 046	3 740 012	3 740 012
Gjeld stiftet ved utsedelse av verdipapirer	514 688	509 466	463 512	463 512
Ansvarlig lånekapital	40 289	38 524	40 014	40 014
Sum gjeld vurdert til amortisert kost	4 755 023	4 748 036	4 243 538	4 243 538

Utlån til kunder er utsatt for markeds konkurranse. Dette vil si at mulige merverdier i utlånsporteføljen ikke vil kunne opprettholdes over lengre tid. Videre foretas det løpende nedskrivninger for tap på porteføljen. Amortisert kost anses derfor for å være en rimelig tilnærming til virkelig verdi.

Nivåfordeling finansielle instrumenter	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Total
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettningsteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettningsteknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
2022				
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	-	598 441	-	598 441
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	-	-	50 972	50 972
Sum eiendeler	-	598 441	50 972	649 412

Nivåfordeling finansielle instrumenter	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Total
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettningsteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettningsteknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
2021				
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	-	553 073	-	553 073
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	-	-	111 904	111 904
Sum eiendeler	-	553 073	111 904	664 977

Avstemming av nivå 3	2022	2021
Inngående balanse	111 904	107 037
Tilgang	8 081	1 416
Avgang	-72 842	-10
Utvidet resultat OCI	3 828	3 566
VN Forvaltning salsproveny	-	-105
Nedskrivning	-	-
Realisert kurstap	-	-
Utgående balanse	50 972	111 904

			2022	
			Kursendring	
Sensitivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3	-20%	-10%	10%	20%
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	40 777	45 874	56 069	61 166
Sum eiendeler	40 777	45 874	56 069	61 166

			2021	
			Kursendring	
Sensitivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3	-20%	-10%	10%	20%
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	89 523	100 714	123 094	134 285
Sum eiendeler	89 523	100 714	123 094	134 285

Virkelig verdimalinger og -opplysninger klassifisert etter nivå

Verdsettelsesnivå angir nivået på verdsettelsesmetoden som er brukt for å fastsette virkelig verdi.

I Nivå 1 er verdien fastsatt ut fra kvoterte priser i aktive markeder.

I nivå 2 er verdien utledet fra kvoterte priser, eller beregnede markedsverdier.

Nivå 3 er verdier som ikke er basert på observerbare markedsdata. Verdsettelsen av Eika Boligkreditt AS er basert på en vurdering av egenkapitalen i selskapet.

Tolga-Os Sparebank på Tynset. Foto: Grete Eggen Taraldsteen

Note 25 – Sertifikater og obligasjoner

2022	Kostpris	Virkelig verdi	Bokført verdi
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte	110 825	109 455	109 455
Kommune / fylke	151 084	150 810	150 810
Bank og finans	90 228	89 390	89 390
Obligasjoner med fortrinsrett	192 131	191 584	191 584
Sum obligasjonsportefølje	544 268	541 239	541 239
Herav børsnoterte verdipapirer			398 061
2021	Kostpris	Virkelig verdi	Bokført verdi
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte	108 397	107 729	107 729
Kommune / fylke	147 144	147 185	147 185
Bank og finans	90 326	90 401	90 401
Obligasjoner med fortrinsrett	191 017	190 941	190 941
Sum obligasjonsportefølje	536 884	536 256	536 256
Herav børsnoterte verdipapirer			481 599

Bankens sertifikater og obligasjoner er klassifisert til virkelig verdi over resultatet

Obligasjonsporteføljen er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat og løpende endring i verdiene blir bokført over egenkapitalen og vist på linken "verdiendringer rentebærende verdipapirer til virkelig verdi" i utvidet resultat. Realisert gevinst/tap ved salg av obligasjoner blir resultatført.

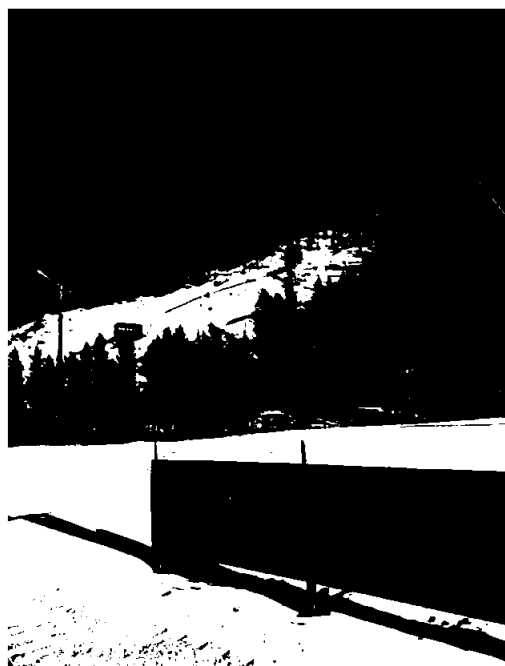
Pr. 31.12.2022 har Tolga-Os Sparebank 0,0 mill. kr av obligasjonsbeholdningen stilt som sikkerhet for F-lån fra Norges Bank.

2022

Kredittkvalitet Sertifikater og obligasjoner	Obligasjonsportefølje			Herav obligasjoner til virkelig verdi	Sum obligasjoner
	Steg 1	Steg 2	Steg 3		
Pr. klasse finansielt instrument:					
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	541 239	-	-	541 239	541 239
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	-	-	-	-	-
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	-	-	-	-	-
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	-	-	-	-	-
Sum obligasjonsportefølje	541 239	-	-	541 239	541 239
Nedskrivninger	-	-	-	-	-
Sum utlån til balanseført verdi	541 239	-	-	541 239	541 239

Note 26 – Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over resultatet

	Orgnummer	Antall	2022		Antall	2021	
			Kostpris	Bokført verdi		Kostpris	Bokført verdi
Sum sertifikat og obligasjoner (overført fra forrige tabell)			544 268	541 239		536 884	536 256
Aksjer							
Gjensidige Forsikring ASA	995568217	10 500	682	2 018	10 500	682	2 247
Brage Finans AS	995610760	742 935	12 576	14 614	718 907	10 000	10 554
Verd Boligkreditt AS	994322427	6 968	6 377	7 403	2 397	2 547	2 547
Frende Holding AS	991410325	38 839	23 433	23 450	-	-	-
Balder Betaling AS	918693009	255 878	8 568	8 598	-	-	-
Sum aksjer			51 636	56 082		13 229	15 348
Egenkapitalbevis							
Indre Sogn Sparebank	837897912	-	-	-	2 500	320	360
Toten Sparebank	937887787	1 700	178	374	1 700	178	367
Sparebanken Øst	937888937	5 000	805	235	5 000	805	286
Jæren Sparebank	937895976	1 800	198	428	1 800	198	374
Næringsbanken	917850984	2 349	82	82	2 349	82	82
Sum egenkapitalbevis			1 263	1 120		1 583	1 469
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet			52 899	57 202		14 812	16 817
Sum verdipapirer til virkelig verdi over resultatet			597 167	598 441		551 696	553 073

Stormoegga, Follidal. Foto: Esten Inge Hilmarsen

Note 27 – Aksjer og egenkapitalbevis til virkelig verdi over utvidet resultat

	Org.nr.	2022				2021			
		Antall	Kostpris	Bokført verdi	Mottatt utbytte	Antall	Kostpris	Bokført verdi	Mottatt utbytte
SDC AS		8 983	4 762	5 108	-	2 431	1 110	1 261	-
Eika Boligkreditt	885 821 252	7 821 183	32 912	34 827	352	8 254 877	34 487	34 693	985
Eika Gruppen	979 319 568	-	-	-	-	249 268	8 976	60 447	4 923
Eiendoms-kreditt	979 391 285	12 628	1 350	2 111	84	12 628	1 350	1 975	68
Kredittforeningen for Sparebanker	986 918 930	690	711	844	-	690	711	844	-
Alvdal Skurlag	910 135 422	5 216	4 442	6 514	261	5 216	4 442	6 514	261
Rådhuset Vingelen	842 611 792	25 090	768	25	-	25 090	768	25	-
VN Norge	821 083 052	814	-	527	455	814	-	958	-
LB Samarbeidet	923 665 617	2 000	200	200	-	1 000	100	100	-
Eika VBB	921 859 708	-	-	-	-	1 150	3 954	4 787	-
Bunåva	995 183 370	500	500	-	-	500	500	1	-
Rørosregionen Næringshage	989 618 660	200	200	-	-	200	200	-	-
Os Eiendomsutvikling	916 785 046	300	300	150	-	300	300	150	-
Torvbygget Tynset		1	41	41	-	1	41	41	-
Vekst i Os	915 288 308	25	25	-	-	25	25	-	-
Tolga 2020	918 286 748	515	515	515	-	15	15	-	-
Kalvkroken Boligområde	920 505 392	2	10	-	-	2	10	-	-
Spama	916 148 690	45	4	70	24	45	4	69	9
Hummelfjell AS	926 334 085	390	39	39	-	39	39	39	-
Sum aksjer over virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)			46 780	50 972	1 175		57 032	111 904	6 246

	2022	2021
Balanseført verdi 31.12. forrige år	111 904	107 037
Tilgang	8 081	1 416
Avgang	-72 842	-10
Utvidet resultat (OCI)	3 828	3 566
Aksje i tilknyttet selskap flyttet til note 31	-	-
VN Forvaltning Salgsproveny	-	-105
Nedskrivning	-	-
Realisert kurstap	-	-
Balanseført verdi 31.12.	50 972	111 904

Fra Elverum. Foto: Marit Hagen

Note 28 – Tilknyttet selskap

2022

Selskaps navn	Org. nr.	Antall aksjer	Eierandel	Mottatt utbytte	Netto kapitalendring	Resultatandel - kostnad/+inntekt	Utgående balanse	
Eiend.megleren i Fjellregionen	988 591 270	100	50,0 %	-	-	156	1 136	
Sum investeringer i tilknyttede selskaper						-	156	1 136

2021

Selskaps navn	Org. nr.	Antall aksjer	Eierandel	Mottatt utbytte	Netto kapitalendring	Resultatandel - kostnad/+inntekt	Utgående balanse	
Eiend.megleren i Fjellregionen	988 591 270	100	50,0 %	400	-	-986	980	
Sum investeringer i tilknyttede selskaper						-	-986	980

NOTE 29 – Varige driftsmidler

	Utstyr og transportmidler	Leierettigheter Elverum/Folldal	Fast eiendom	Tekniske installasjoner	Imaterielle eiendeler	Sum
Kostpris pr. 01.01.2021	8 138	-	24 940	3 244	6 304	42 626
Tilgang	295	3 774	-	645	-	4 714
Avgang til kostpris	-	-	-	-	-	-
Utrangert til kostpris	-	-	-	-	-6 304	-6 304
Kostpris pr. 31.12.2021	8 433	3 774	24 940	3 889	-	41 036
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr.	-7 549	-444	-13 746	-2 484	-	-24 223
Bokført verdi pr. 31.12.2021	884	3 330	11 194	1 405	-	16 813
Kostpris pr. 01.01.2022	8 433	3 774	24 940	3 889	-	41 036
Tilgang	559	-	1 504	115	-	2 178
Avgang til kostpris	-	-	-	-	-	-
Utrangert til kostpris	-	-	-	-	-	-
Kostpris pr. 31.12.2022	8 992	3 774	26 444	4 004	-	43 214
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr.	-7 797	-880	-14 240	-2 877	-	-25 795
Bokført verdi pr. 31.12.2022	1 194	2 894	12 204	1 126	-	17 419
Avskrivninger 2022	-248	-436	-494	-393	-	-1 572
Akkumulerte avskrivninger 2021						24 223
Akkumulerte avskrivninger 2022						25 795
Avskrivningstider	3-10 år		10-30 år	10 år	5 år	

Note 30 – Andre eiendeler

Andre eiendeler	2022	2021
Eiendeler ved utsatt skatt	1 010	-
Opptjente, ikke motatte inntekter	-	-
Forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader	5 372	6 663
Overtatte eiendeler	-	300
Andre eiendeler	621	1 599
Sum andre eiendeler	7 003	8 562

Overtatte eiendeler

Art	2022	2021
Tomt i Hummelfjell Hyttegrend	-	300
Sum overtatte eiendeler	-	300

For eiendeler som ikke er lett omsettelig for foretaket avhendes disse ved «foretakets prinsipper for avhending».

Foto: Hanne Brennødden

Note 31 – Innlån fra kredittinstitusjoner

Innlån fra kredittinstitusjoner	2022	Rente	2021	Rente
Innlån fra kredittinstitusjoner til amortisert kost	6 091	2,99%	6 015	1,04%
Sum innlån fra kredittinstitusjoner	6 091		6 015	

Rentesatsen vist som gjennomsnittlig effektiv rente beregnet på avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning.

Banken hadde ingen innskudd fra låneformidlere pr. 31.12.22 eller 31.12.21.

Olov Steimoeggen Strand, Os. Foto: Esten Inge Hilmarsen

Thomas Theodor Jensen, Os. Foto: Esten Inge Hilmarsen

Note 32 – Innskudd fra kunder

	2022	2021
Innskudd fra og gjeld til kunder til amortisert kost	4 200 046	3 740 012
Sum innskudd fra kunder	4 200 046	3 740 012
Innskudd fordelt etter geografiske områder	2022	2021
Kontorkommunene	2 186 341	2 113 733
Øvrige kommuner i Fjellregionen	152 350	145 571
Øvrige	1 861 355	1 480 708
Sum innskudd fra kunder	4 200 046	3 740 012
Innskudd fordelt etter kundesektorer	2022	2021
Lønnstakere m.v.	3 231 104	2 766 561
Offentlig sektor	60 473	54 562
Finansiell sektor	91 203	91 698
Næringssektorer	817 266	827 191
Sum innskudd fra kunder	4 200 046	3 740 012
Spesifikasjon av næringssektorene	2022	2021
Primærnæringer	138 351	136 180
Industri	85 506	47 754
Bygg og anlegg	100 386	68 174
Varehandel	45 820	50 305
Transport og Lagring	10 163	11 959
Eiendomsdrift-/omsetning	210 667	239 239
Øvrige næringer	226 373	273 580
Sum innskudd fra kunder	817 266	827 191

Fra Elverum. Foto: Marit Hagen

Note 33 – Obligasjongjeld og ansvarlig lånekapital

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført verdi	Bokført verdi	Rentevilkår
				31.12.2022	31.12.2021	
Sertifikat- og senior obligasjonslån						
NO0010868672	14.11.2019	11.11.2022	50 000	-	50 092	3 mnd. NIBOR + 0,52 bp
NO0010873706	07.02.2020	07.02.2023	38 000	38 219	38 072	3 mnd. NIBOR + 0,48 bp
NO0010877731	25.03.2020	24.03.2023	75 000	75 094	75 056	3 mnd. NIBOR + 2,20 bp
NO0011033102	25.06.2021	25.06.2024	75 000	75 053	75 020	3 mnd. NIBOR + 0,44 bp
NO0011108938	24.09.2021	24.09.2025	75 000	75 061	75 023	3 mnd. NIBOR + 0,50 bp
NO0011112807	07.10.2021	07.10.2024	75 000	75 609	75 171	3 mnd. NIBOR + 0,41 bp
NO0011162166	29.11.2021	04.03.2024	75 000	75 226	75 078	3 mnd. NIBOR + 0,34 bp
NO0012519034	05.05.2022	23.05.2025	100 000	100 426	-	3 mnd. NIBOR + 0,72 bp
Sum gjeld stiftet ved utst. av verdipapirer			563 000	514 688	463 512	
Ansvarlig lånekapital						
NO0010789522	28.03.2017	28.03.2027	40 000	-	40 014	3 mnd. NIBOR + 2,20 bp
NO0012440991	11.02.2022	11/02/ 2032	40 000	40 289	-	3 mnd. NIBOR + 1,90 bp
Sum ansvarlig lånekapital				40 289	40 014	
	Balanse	Emittert	Forfalt/innløst	Andre endringer	Balanse	
Endringer i verdipapirgjeld i perioden	31.12.2021				31.12.2022	
Sertifikat- og obligasjonsgjeld	463 512	100 000	50 000	1 175	514 687	
Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer	463 512	100 000	50 000	1 175	514 687	
Ansvarlige lån	40 014	40 000	40 000	275	40 289	
Sum ansvarlig lånekapital	40 014	40 000	40 000	275	40 289	

Note 34 – Annen gjeld og pensjon

	2022	2021
Annen gjeld		
Påløpte kostnader	2 584	2 072
Bankremisser	116	140
Arbeidsgiveravgift, finansskatt og merverdiavgift	1 294	-
Skattetrekk	1 181	-
Leverandørgjeld	1 865	3 150
Annen gjeld ellers	5 448	7 402
Avsatt til gaver	414	317
Avsatt til utbytte	-	-
Sum annen gjeld	12 902	13 081
Pensjonsforpliktelser	2022	2021
Pensjonskostnad kollektiv ordning	-1 700	-1 369
Kostnader AFP	-371	-312
Verdiregulering innskuddsfond	339	319
Sum pensjonskostnader	-1 732	-1 362

Alle ansatte inngår i en felles innskuddsbasert ordning.
Bankens pensjonsordning oppfylder kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Som erstatning for den gamle AFP-ordningen er det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondsopbygging i ordningen.

Note 35 – Fondsobligasjonskapital

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Første tilbakekallingsdato	Pålydende	Bokført verdi 31.12.2022	Bokført verdi 31.12.2021	Rentevilkår
NO0010789530	28.03.2017	28.03.2022	25 000	-	25 000	3 mnd. NIBOR + 4,10 %
NO0012440983	11.02.2022	11.02.2027	25 000	25 000	-	3 mnd. NIBOR + 3,25 %
Sum fondsobligasjonskapital			25 000	25 000	25 000	

Avtalevilkårene for fondsobligasjonene tilfredsstillere kravene i EUs CRR-regelverk, og fondsobligasjonene inngår i bankens kjernekapital for kapitaldekningsformål. Banken har som følge av dette en ensidig rett til å ikke betale tilbake renter eller hovedstol til investorene. Dette medfører at fondsobligasjonene ikke tilfredsstillere vilkårene til finansielle forpliktelser i IAS 32 Finansielle instrumenter - presentasjon og presenteres derfor i bankens egenkapital. Dette medfører videre at rentene knyttet til fondsobligasjonene ikke presenteres på regnskapslinjen Sum rentekostnader, men som en reduksjon i opptjent egenkapital. Fordelen av skattefradraget for rentene presenteres som en reduksjon av skattekostnaden i resultatregnskapet.

Endringer i fondsobligasjonskapital i perioden	Balanse 31.12.2021	Emittert	Innløst	Balanse 31.12.2022
Fondsobligasjonskapital	25 000	25 000	25 000	25 000
Sum endring i fondsobligasjonskapital	25 000	25 000	25 000	25 000

Note 36 – Eierandelskapital og eierstruktur

Bankens egenkapitalbevis er alle ført i en klasse og utgjør 40 mill. delt på 400.000 egenkapitalbevis pålydende NOK 100. Eierandelskapitalen ble tegnet høsten 2018.

Utbyttepolitikk

Tolga-Os Sparebank har som mål å oppnå økonomiske resultater som gir egenkapitalbeviserne tilfredsstillende og stabil avkastning, i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene. Bankens overskudd etter skatt vil bli fordelt mellom egenkapitalbeviserne og sparebankens fond i samsvar med deres relative andel av bankens egenkapital (eierbrøken). Egenkapitalbevisernes andel av overskuddet fordeles mellom utbytte og utjevningsfond. Ved fastsettelse av utbytte vil det bli tatt hensyn til bankens soliditet og forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, behov for kjernekapital og hva som er forenelig med god forretningsskikk og eksterne rammebetingelser. Bankens utbyttepolitikk vil være grunnlaget for de vedtak som styret foreslår at generalforsamlingen vedtar.

Egenkapitalbevisbrøk	01.01.2022	01.01.2021
Eierandelskapital	40 000	40 000
Overkursfond		
Utjevningsfond ekskl avsatt utbytte	7 784	5 566
Sum egenkapitalbevisernes kapital (A)	47 784	45 566
Sparebankens fond	481 108	438 254
Gavefond	-	-
Grunnfondskapital (B)	481 108	438 254
Fond for urealisert gevinst	54 974	53 688
Fond for vurderingsforskjeller	480	1 466
Fondsobligasjon	25 000	25 000
Avsatt utbytte og gaver		
Sum egenkapital ekskl utbytte/gaver	609 346	563 974
Eierandelsbrøk A/(A+B)	9,03%	9,42%
Utbytte	2022	2021
Avsatt utbytte per egenkapitalbevis (i hele kr.)		
Foreslått utbytte per egenkapitalbevis (i hele kr.)	7,50	6,00
Samlet utbytte (i hele 1000 kr.)	3 000	2 400

31.12.2022

20 største egenkapitalbevisere pr 31.12.2022	Beholdning	Eierandel
Nord-Østerdal Kraftlag SA	40 200	10,05%
PJG AS	33 000	8,25%
Felix Holding AS	31 600	7,90%
Sund og Langen Holding AS	13 500	3,38%
Os kommune	9 600	2,40%
Tolga kommune	9 600	2,40%
Austbø Oddvar	8 400	2,10%
Steen Johan	7 200	1,80%
Os Trekultur AS	6 900	1,73%
Stubsjøen Berit Vangen-Jordet	6 900	1,73%
Neset Kjell Roar	6 900	1,73%
Haugen Signy	6 900	1,73%
Enger Nils Otto	6 900	1,73%
Eide Lars Ivar	6 900	1,73%
Øian Anne Helga Bjerkeseth	6 600	1,65%
Bugelli Davide	6 500	1,62%
Eide Ingar	6 500	1,62%
RørosBanken	6 500	1,62%
Strorstrøm Stein Arne	5 500	1,38%
Tolgensbakk Ingebjørg M d/bo	5 300	1,33%
Sum 20 største egenkapitalbevisere	231 400	57,85%
Øvrige egenkapitalbevisere	168 600	42,15%
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	400 000	100,00%

31.12.2021

20 største egenkapitalbevisiere pr 31.12.2021

	Beholdning	Eierandel
Nord-Østerdal Kraftlag SA	40 200	10,05%
PJG AS	33 000	8,25%
Felix Holding AS	31 600	7,90%
Sund og Langen Holding AS	13 500	3,38%
Os kommune	9 600	2,40%
Tolga kommune	9 600	2,40%
Austbø Oddvar	8 400	2,10%
Steen Johan	7 200	1,80%
Os Trekultur AS	6 900	1,73%
Stubsjøen Berit Vangen-Jordet	6 900	1,73%
Nesset Kjell Roar	6 900	1,73%
Haugen Signy	6 900	1,73%
Enger Nils Otto	6 900	1,73%
Eide Lars Ivar	6 900	1,73%
Øian Anne Helga Bjerkeseth	6 600	1,65%
Bugelli Davide	6 500	1,62%
Eide Ingar	6 500	1,62%
RørosBanken	6 500	1,62%
Storstrøm Stein Arne	5 500	1,38%
Tolgensbakk Ingebjørg M d/bo	5 300	1,33%
Sum 20 største egenkapitalbevisiere	231 400	57,85%
Øvrige egenkapitalbevisiere	168 600	42,15%
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	400 000	100,00%

Antall bevis:

400 000

Nærstående egenkapitalbevisiere

	31.12.2022	31.12.2021
Avtroppende banksjef Arne Sund	-	5 000
Avtroppende øk. sjef Ingvild R. Buttingsrud	-	900
PM-leder Esten Inge Hilmarsen	100	100

Sum ledende ansatte inkl personlig nærstående

100

6 000

Styreleder Bjørg Ryen	200	200
Styremedlem Berit V. J. Stubsjøen	6 900	6 900
Styremedlem Per Johan Gjelten	33 900	33 900
Varamedlem Pål Sverre Flatgård	900	900

Sum styret inkl personlig nærstående

41 900

41 900

Oddvar Austbø	8 400	8 400
Wenche Tangen Brovold	500	500
Anne Berit Nordvang	-	200
Inger Johanne E. Simensen	700	700
JFS Holding AS	1 700	1 500
Ann Birgit Nyaas	100	100
Bjørnar Tollan Jordet	200	-
Ingeborg Kirkbakk	100	-
Sum generalforsamlingen inkl personlig nærstående	11 700	11 400

Note 37 – Resultat pr. egenkapitalbevis

	31.12.2022	31.12.2021
Ordinært resultat etter skatt	46 536	44 947
Renter på fondsobligasjoner ¹	1 423	-1 142
Verdiendring tilknyttet selskap over resultat (til fond for vurd.forskjeller)	-156	986
Skatt renter fondsobligasjoner ¹	-	-
Sum andel av resultatet til egenkapitalbeviserne og sparebankens fond	44 956	44 791
Eierandelsbrøk	9,03 %	9,42 %
Andel av resultatet som er tilordnet bankens egenkapitalbevisere	4 060	4 219
Veid gjennomsnitt av antall utstedte egenkapitalbevis	400	400
Resultat pr egenkapitalbevis	10,15	10,55

¹ Skatteeffekten av renter på fondsobligasjoner er presentert i skattekostnaden.

Note 38 – Garantier

	31.12.2022	31.12.2021
Betalingsgarantier	11 405	12 581
Kontraktsgarantier	5 899	5 608
Lånegarantier	-	-
Andre garantier	201	201
Sum garantier overfor kunder	17 505	18 390
Garantiansvar (lånegarantier) Eika Boligkreditt		
Saksgaranti	1 588	7 603
Tapsgaranti	5 000	5 191
Sum garantier overfor Eika Boligkreditt	6 588	12 794
Sum garantiansvar	24 093	31 184

Garantier fordelt geografisk	31.12.2022		31.12.2021	
	Tusen kr	%	Tusen kr	%
Kontorkommunene	14 289	59,3 %	14 618	46,9 %
Øvrige kommuner i Fjellregionen	368	1,5 %	547	1,8 %
Øvrig kommuner	9 436	39,2 %	16 019	51,4 %
Sum garantier	24 093	100,0 %	31 184	100,0 %

Garantiavtale med Eika Boligkreditt

Banken stiller garanti for lån som kundene har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som vilkår at lånet er innenfor 75% av panteobjektet. Bankens kunder har per 31.12.22 lån for 406 mill. kroner hos EBK. Garantibeløpet til EBK er todelt:

1. Saksgaranti: Banken garanterer for hele lånebeløpet i perioden fra utbetaling til pantesikkerhet for lånet har oppnådd rettsvern. Saksgarantien er oppad begrenset til hele lånets hovedstol med tillegg av renter og omkostninger.

2. Tapsgaranti. Banken garanterer for ethvert tap som EBK blir påført som følge av misligholdte lån, med de begrensninger som følger nedenfor. Med «tap» menes restkravet mot lånekunden under det aktuelle lånet etter at alle tilhørende pantesikkerheter er realisert, og skal anses konstatert på det tidspunktet hvor alle tilhørende pantesikkerheter for et misligholdt lån er realisert og utbetalt til EBK. Bankens tapsgaranti dekker inntil 80 prosent av det tap som konstateres på hvert enkelt lån. Samlet tapsgaranti er begrenset oppad til 1 prosent av bankens til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, likevel slik at (i) for låneporteføljer opp til 5 millioner kroner er tapsgarantien lik verdien av låneporteføljen og (ii) for låneporteføljer som overstiger 5 millioner kroner utgjør tapsgarantien minimum 5 millioner kroner, i alle tilfeller beregnet over de siste 4 kvartaler på rullerende basis. Dette betyr at dersom bankens andel av de tap som konstateres på hvert enkelt lån i sum overstiger nevnte grense, dekker EBK det overstigende. Bankens andel av tapet dekket av tapsgarantien kan derfor maksimalt bli 80 prosent, men dersom de samlede konstaterte tap overstiger rammen, blir andelen i sum lavere enn 80 prosent.

Rett til motregning i bankens provisjon: Bankens ansvar for saksgaranti og tapsgaranti forfaller til betaling etter påkrav, men EBK kan også velge å motregne kravet i bankens fremtidige og forfalte, men ikke utbetalte provisjoner i henhold til provisjonsavtalen. Retten til motregning gjelder for en periode på inntil fire etterfølgende kvartaler fra den dato tapet ble konstatert.

Likviditetsforpliktelse til og aksjonæravtale med Eika Boligkreditt

Likviditetsstøtte til EBK er regulert i avtale datert 10. mai 2012 om kjøp av obligasjoner med fortrinnsrett. Hovedtrekkene i avtalen er at eierbankene, så lenge de har utlånsportefølje i selskapet, under gitte forutsetninger er forpliktet til å tilføre EBK likviditet. Likviditetsforpliktelsen er begrenset til fall på selskapets obligasjoner med fortrinnsrett utstedt under Euro Medium Term Covered Note Programme (EMTCN – Programme) og tilhørende swapavtaler de kommende tolv måneder. I den grad eierbankene har kjøpt obligasjoner med fortrinnsrett under likviditetsavtalen, uten at disse er tilbakebetalt, kommer de til fratrukk ved beregning av eierbankens gjenstående likviditetsforpliktelse. Den enkelte eierbanks likviditetsforpliktelse er primært begrenset til dens pro-rata andel av utstedelsesbeløpet, som beregnes på grunnlag av hver eierbanks andel av selskapets utlånsportefølje. Dersom en eller flere eierbanker unnlater å oppfylle sine likviditetsforpliktelser under avtalen, kan likviditetsforpliktelsen for øvrige eierbanker økes til inntil det dobbelte av deres opprinnelige pro-rata andel. Avtalen om kjøp av OMF kan under visse vilkår termineres. Det er knyttet betingelser til långiver i forhold til overpantsettelse. For obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som er tilordnet foretakets sikkerhetsmasse gjelder krav om overpantsettelse på 5 prosent for lån som inngår EMTCN- Programme. Dette innebærer at selskapet til enhver tid skal ha verdier i sin sikkerhetsmasse som utgjør minst 105 prosent av sum utestående OMF.

I tilknytning til at eierbankene i 2012 ble aksjonærer i EBK etter utskillelsen fra Eika Gruppen AS, ble det etablert en aksjonæravtale som blant annet regulerer at eierskapet i selskapet på årlig basis skal rebalanseres. Dette vil sikre en årlig justering hvor eierandelen til den enkelte bank skal tilsvare eierbankens andel av utlånsbalansen i selskapet.

Note 39 – Segmentinformasjon

Tolga-Os Sparebank utarbeider p.t. ikke egne segmentregnskap for privat- og bedriftsmarkedet (PM/BM).

Utlån til kunder og innskudd fra kunder følges imidlertid opp på segmentene PM/BM.

BALANSETALL	31.12.2022			31.12.2021		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder - egen balanse	3 524 753	1 026 199	4 550 952	3 160 693	932 248	4 092 941
Utlån til og fordringer på kunder - via EBK	406 154	-	406 154	519 073	-	519 073
Utlån til og fordringer på kunder - via VERD	83 317	-	83 317	-	-	-
Sum utlån til og fordringer på kunder	4 014 224	1 026 199	5 040 423	3 679 766	932 248	4 612 014
Innskudd fra kunder	3 231 104	968 942	4 200 046	2 766 561	973 451	3 740 012

Etter bankens vurderinger, foreligger det ikke vesentlige forskjeller i risiko og avkastning på produkter og tjenester som inngår i hovedmarkedene til banken. Banken opererer i et geografisk avkrenset område, og rapportering på geografiske segment gir lite tilleggsinformasjon. Banken rapporterer balansetall for PM/BM til styret, men ikke resultat.

Ann Birgit Nyås og Thomas Theodor Jensen, Os.

Foto: Esten Inge Hilmarsen

Note 40 – Leieavtaler

Bankens leiekontrakter

Tolga-Os Sparebank har leieavtaler for kontorene i Folldal og Elverum
Kontorlokaler, Storgata 21 i Elverum Kommune. Avtalen løper til 30.06.2027 med mulighet på forlengelse på 5 år.
Årlig leie er kr 435 000.
Kontorlokaler, Gruvvegen 5 i Folldal Kommune. Avtalen løper til 01.11.2026 med mulighet på forlengelse på 5 år.
Årlig leie er kr 95 000.

Bruksretteiendeler

Bankens leide eiendeler inkluderer kontorer og annen fast eiendom.
Bankens bruksretteiendeler er kategorisert og presentert i tabellen under.

	Totalt bygninger
Bruksretteiendeler	
Anskaffelseskost 1. januar 2022	3 774
Tilgang av bruksretteiendeler	-
Avhendinger	-
Overføringer og reklassifiseringer	-
Omrregningsdifferanser	-
Anskaffelseskost 31. desember 2022	3 774
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1. januar 2022	444
Avskrivninger	436
Nedskrivninger i perioden	-
Avhendinger	-
Overføringer og reklassifiseringer	-
Omrregningsdifferanser	-
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31. desember 2022	880
Balansført verdi av bruksretteiendeler 31. desember 2022	2 894
Laveste av gjenstående leieperiode eller økonomisk levetid	6,5 år
Avskrivningsmetode	Lineær
Bruksretteiendelen er presentert sammen med øvrige driftsmidler/anleggsmidler i balanseoppstillingen. Leieforpliktelsen er presentert på linjen for annen gjeld.	
Leieforpliktelser	
Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger	
Mindre enn 1 år	463
1-2 år	475
2-3 år	488
3-4 år	502
4-5 år	517
Mer enn 5 år	807
Totale udiskonterte leieforpliktelser 31. desember 2022	3 253
Endringer i leieforpliktelser	
Totale leieforpliktelser 31. desember 2021	3 415
Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	-
Betaling av hovedstol	-441
Betaling av renter	-
Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	66
Omrregningsdifferanser	-
Totale leieforpliktelser 31. desember 2022	3 040
Resultatvirkning i regnskapsåret:	
Avskrivninger på bruksrettigheter	436
Rentekostnad leieforpliktelse	66

Anvendte praktiske løsninger

Banken leier også PC-er, IT-utstyr og maskiner med avtalevilkår fra 1 til 3 år. Banken har besluttet å ikke innregne leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi, og innregner dermed ikke leieforpliktelser og bruksretteiendeler for noen av disse leieavtalene. I stedet kostnadsføres leiebetalingene når de inntreffer. Banken innregner heller ikke leieforpliktelser og bruksretteiendeler for kort-siktige leieavtaler, som presentert i tabellen over.

Variable leiebetalinger

I tillegg til leieforpliktelsene over er Banken bundet til å betale variable leiebetalinger for noen av sine leieavtaler. De variable leiebetalingene kostnadsføres når de inntreffer.

Opsjoner om å forlenge en leieavtale

Bankens leieavtaler av bygninger har leieperioder på 5 år. Flere av avtalene inneholder en rettighet til forlengelse som kan utøves i løpet av avtalens siste periode. Ved inngåelse av en avtale vurderer Banken om rettigheten til forlengelse med rimelig sikkerhet vil utøves.

Note 41 – Hendelser etter balansedagen

Det er ingen kjente hendelser etter balansedagen.

Note 42 – Transaksjoner med nærstående parter

Tolga-Os Sparebank har ingen transaksjoner med nærstående parter.

Note 43 – Formler og beregninger nøkkeltall

FORMEL	BEREGNINGER / GRUNNLAG (TNØK)
HIÅ	$\frac{\text{Antall dager i perioden}}{\text{Antall dager i året}}$
	RESULTAT ORD DRIFT ETTER SKATT I % AV FORVALTNINGSKAPITAL
A	Resultat ord drift etter skatt
B	Gjennomsnittlig forvaltningskapital
$(A*HIÅ)/B$	Resultat etter skatt i % av gj.snittl. FVK
	RESULTATFØRT TAP I PROSENT AV BRUTTO UTLÅN
A	Kreditttap utlån og garantier
B	Brutto utlån til kunder
A/B	Resultatført tap i % av brto utlån
	KOSTNADER I % AV INNETEKTER JUSTERT FOR VERDIPAPIRER
A	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter
B	Netto andre driftsinntekter
C	Utbytte, Netto verdiendring og gev/tap på valuta og fin. Instr
D	Sum driftskostnader (før tap på utlån)
$D/(A+B-C)$	Kostnader i % av inntekter justert for VP
	EGENKAPITALAVKASTNING ORD DRIFT ETTER SKATT
A	Resultat ord drift etter skatt
B	Rentekostnader på hybridkapital
C	Sum egenkapital IB (ekskl hybridkapital)
D	Sum egenkapital UB (ekskl hybridkapital)
$((A+B)*HIÅ)/((C+D)/2)$	Egenkapitalavkastning ord drift etter skatt
	INNSKUDDSDEKNING
A	UB Innskudd fra kunder
B	UB Brutto utlån til kunder
A/B	Innskuddsdekning
	RENTENETTO I % AV GJ.SNITTLIG FORVALTN.KAPITAL
A	Netto renteinntekter
B	Gjennomsnittlig forvaltningskapital
$(A*HIÅ)/B$	Rentenetto i % av gj.snitt FVK
	KOSTNADER I % AV GJENNOMSNIITTLIG FORVALTNINGSKAPITAL
A	Sum driftskostnader (før tap på utlån)
B	Gjennomsnittlig forvaltningskapital
$(A*HIÅ)/B$	Kostnader i % av gj.snittl. FVK

EGENKAPITALAVKASTNING TOTALRESULTAT

A	Totalresultat
B	Rentekostnader på hybridkapital
C	Sum egenkapital IB (ekskl hybridkapital)
D	Sum egenkapital UB (ekskl hybridkapital)
$((A+B)*HIÅ)/((C+D)/2)$	Egenkapitalavkastning totalresultat

LIKVIDITETSINDIKATOR (LCR)

A	Likvide aktiva
B	Netto likviditetsutgang innen 30 dager i stressscenario
A/B	LCR

TAPSAVSETNINGER I % AV BRUTTO UTLÅN

A	Avsetning kredittap
B	Brutto utlån til kunder
A/B	Tapsavsetning i % av brtto utlån

EGENKAPITALBEVISPROSENT

A	Sum egenkapital IB (ekskl hybridkapital)
B	Ufordelte fond, inkl perioderesultat
C	Eierandelskapital
$C/(A+B)$	Egenkapitalbevisprosent - pr IB i regnskapsåret

FORTJENESTE PR EGENKAPITALBEVIS

A	Resultat etter skatt
B	Rentekostnader på hybridkapital
C	Egenkapitalbevisprosent
D	Antall utestående egenkapitalbevis
$((A+B)*C)/(D/1000)$	Fortjeneste pr egenkapitalbevis

BOKFØRT EGENKAPITAL PR EK BEVIS

A	Resultat etter skatt ekskl renter hybridkapital
B	Egenkapitalbevisprosent
$C = A*B$	Estimert resultatandel hittil i år
D	Eierandelskapital inkl årets resultatandel
E	Antall utestående egenkapitalbevis
$D/(E/1000)$	Bokført egenkapital pr egenkapitalbevis

REVISORKONSULT
TYNSET RØROS OSLO

Medlem av
Den norske Revisorforening

NO 928 942 767 MVA
www.revisorkonsult.no

Til generalforsamlingen i
Tolga-Os Sparebank

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tolga-Os Sparebanks årsregnskap som består av:

- årsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen per 31. desember 2022 og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak § 1-4, 2. ledd bokstav b og International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU med mindre annet følger av forskriften

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi ble valgt som bankens revisor i forstanderskapsmøte den 06.10.2011 og har dermed vært Tolga-Os Sparebank sin revisor fra regnskapsåret 2011.

Hovedkontor
Tynset

Parkveien 1, 2500 Tynset
+ 47 909 30 488
post@revisorkonsult.no

Avdeling
Oslo

Østensjøveien 36, 0667 Oslo
+ 47 995 19 560
post@revisorkonsult.no

Avdeling
Røros

Tollef Bredals vei 13, 7374 Røros
+ 47 928 39 297
post@revisorkonsult.no

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2022. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Verdien av utlån til kunder

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen. Bankens rutiner og systemer for oppfølging av utlån og identifisering av utlån med nedskrivningsbehov, samt vurderingen av disse utlånene anses som sentrale. Vurdering av nedskrivninger er basert på et modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønsmessige parametere. Bruken av skjønn har en potensiell virkning på resultatet for perioden, og kan også ha betydning for overholdelse av kapitaldekningsregelverket. Vi har fokusert på verdsettelsen av utlån til kunder på grunn av den betydelige andelen utlånene representerer i balansen, samt betydningen av det skjønn ledelsen utøver som del av rutinen ved vurderingen av nedskrivningsbehov.

I henhold til IFRS 9 skal nedskrivningene på utlån bygge på fremoverskuende vurderinger, slik at nedskrivninger reflekterer forventede tap. Etter IFRS 9 skal banken fordele engasjementene i 3 steg ved beregning av forventet tap (ECL) på utlån og garantier som omfattes av nedskrivningsreglene. Ved førstegangs innregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt vesentlig, skal engasjementene plasseres i steg 1 og det avsettes for 12-måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig skal engasjementene overføres til steg 2 og det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Hvis kredittrisikoen svekkes ytterligere og engasjementene enten er i mislighold eller det blir foretatt individuell nedskrivning, skal engasjementene overføres til steg 3. Denne vurderingen krever også at ledelsen bruker skjønn.

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Bankens utlån er i hovedsak til personkunder og SMB segmentet, og modellen som er utviklet skal estimere tapsavsetninger til disse segmentene. Vi har særlig fokusert på:

- Ledelsens prosess for identifisering av utlån som skal overføres til steg 3, og de forutsetninger ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløp for utlån i steg 3
- De prosesser ledelsen har iverksatt for beregning av nedskrivninger for utlån i steg 1 og 2
- Ledelsens prosess for oppfølging av bankens største engasjementer

Våre revisjonshandlinger inkluderer forståelse av og testing av den interne kontroll og effektiviteten av de viktigste kontrollene innenfor utlån og prosedyrer for nedskrivning for mulig tap på lån. Vår testing av kontrollene gir oss et grunnlag for avklaring av type, tidspunkt og omfanget av våre øvrige revisjonshandlinger. Vi har skaffet oss en forståelse av bankens kredittpolicy, og evaluert prosessene for identifisering av nedskrivningsbehov i henhold til IFRS 9.

Vi har opparbeidet oss en detaljert forståelse av prosessen og relevante kontroller rettet mot å sikre:

- beregninger og metode som ble benyttet i modellen
- at modellen som ble benyttet var i henhold til rammeverket
- påliteligheten og nøyaktigheten av data som blir benyttet i modellen

Vår gjennomgang av kontrollene ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen eller avvik fra IFRS 9.

Vi har i tillegg kontrollert bankens overholdelse av kredittprosess på et utvalg av kunder med fokus på betjeningssevne og sikkerhet. For et utvalg av misligholdte og tapsutsatte engasjementer har vi kontrollert ledelsens prognose for kontantstrømmer og verddivurdering av sikkerheter. Vi har evaluert konsistensen av de viktigste forutsetningene, og sammenlignet disse med vår egen forståelse av de aktuelle bransjer og miljøer. Vi har rimelighetsvurdert ledelsens beregninger av forventede tap.

I tillegg har vi på et utvalg av friske engasjementer vurdert om låntakers betjeningssevne og sikkerhet er tilfredsstillende, og at det ikke foreligger indikasjoner på nedskrivningsbehov. Utvalget er basert på oversikt over bankens største engasjementer, bevilgningsprotokoll og risikoklassifiseringssystemet.

Hovedkontor
Tynset
Parkveien 1, 2500 Tynset
+ 47 909 30 488
post@revisorkonsult.no

Avdeling
Oslo
Østensjøveien 36, 0667 Oslo
+ 47 995 19 560
post@revisorkonsult.no

Avdeling
Røros
Tollef Bredals vei 13, 7374 Røros
+ 47 928 39 297
post@revisorkonsult.no

Bankens noter 2,3 og 6-11 til regnskapet er relevante for beskrivelsen av bankens tapsmodell og for hvordan banken estimerer sine tapsavsetninger etter IFRS 9. Vi har lest notene og fant at informasjonen knyttet til tapsmodell, ulike parametere og skjønsmessige vurderinger var tilstrekkelige og dekkende.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder er ansvarlige for øvrig informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjon i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen / annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i sånn henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak §1-4, 2. ledd b og International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU med mindre annet følger av denne forskriften. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer.

Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen.

I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

Hovedkontor
Tynset

- 📍 Parkveien 1, 2500 Tynset
- ☎️ + 47 909 30 488
- ✉️ post@revisorkonsult.no

Avdeling
Oslo

- 📍 Østensjøveien 36, 0667 Oslo
- ☎️ + 47 995 19 560
- ✉️ post@revisorkonsult.no

Avdeling
Røros

- 📍 Tollef Bredals vei 13, 7374 Røros
- ☎️ + 47 928 39 297
- ✉️ post@revisorkonsult.no

- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om bankens evne til fortsatt drift.
Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at banken ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir revisjonsutvalget en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Tynset, 7. mars 2023
Revisorkonsult AS

Rune Negård
Statsautorisert revisor

Hovedkontor
Tynset

- 📍 Parkveien 1, 2500 Tynset
- ☎ + 47 909 30 488
- ✉ post@revisorkonsult.no

Avdeling
Oslo

- 📍 Østensjøveien 36, 0667 Oslo
- ☎ + 47 995 19 560
- ✉ post@revisorkonsult.no

Avdeling
Røros

- 📍 Tollef Bredals vei 13, 7374 Røros
- ☎ + 47 928 39 297
- ✉ post@revisorkonsult.no

Tillitsvalgte pr. 31.12.2022

GENERALFORSAMLINGEN

INNSKYTERVALGTES MEDLEMMER

Leder: Kjetil Lorentzen

Marita Henden

Marit Bakken Nygård

Varamedlemmer:

Elin P. Rønningen

Ola Barstad

VALGT AV EGENKAPITALBEVISEIERNE

Oddvar Austbø

Jon Faste Strømmevold

Inger Johanne Simensen, nestleder

Anne Berit Nordvang, varamedlem

KOMMUNEVALGTE MEDLEMMER OS KOMMUNE

Jon Ola Kroken

Live Mestvedthagen Ryen, varamedlem

TOLGA KOMMUNE

Bjørnar Tollan Jordet

Ingeborg Kirkbakk, varamedlem

TYNSET KOMMUNE

Tone Hagen

Rainer Heilmann, varamedlem

MEDLEMMER VALGT AV DE ANSATTE

Dag Erik Kjendseth

Wenche Tangen Brovold

Hågen Fiskvik

Varamedlemmer:

Kari Mette Johnsgård

Ann Birgit Nyaas

STYRET

Bjerg Ryen, leder

Per Johan Gjeltén, nestleder

Berit V.J. Stubsjøen, styremedlem

Egil Eide, styremedlem

Morten Aakerøien, ansattes representant

Varamedlemmer:

Pål Sverre Flatgård

Ellen Grete Kroken

Grete E. Taraldsteen, ansattes representant

VALGKOMITEEN

Geir Nymoen, leder

Elin P. Rønningen

Jo Arild Haugen

Iren Gjeltén, ansattes representant

*Odd Rune Enget, Tolga.
Foto: Esten Inge Hilmarsen*